MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

19. Birleşim

8 . 12 . 1964 Salı

İçindekiler

Sayfa

1. — Geçen tutanak özeti 719

2. — Gelen kâğıtlar 719:720

3. — Yoklama 721

4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları 721

1. — Adana Milletvekili Kasım Gülek'in NATO Parlömanterleri Konferansının 10 ncu yıllık genel kurul toplantısı hakkında açıklaması 721:724

2. — Ölüm cezasına hükümlü İlyos Noel Fransuva Soris'in hükümlülük dosyasının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/1058) 724

3. — Milletvekillerine izin verilmesi hakkında Başkanlık tezkeresi (3/1059) 724:725

4. — Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in; Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkındaki Kanunun geçici üçüncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin öncelikle görüşülmek üzere gündeme alınması hakkındaki önergesi (2/586) 725

5. — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı Ali Şakir Ağanoğlu'nun Emekli Sandığı Kanununa geçici maddeler eklenmesine dair kanun tekliflerinin öncelikle görüşülmesi hakkındaki önergesi (2/355, 420, 438, 450, 542) 725:726

6. — İmar ve İskân Komisyonu Başkanı İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Umumi Hayata Müessir Âfetler dolayısiyle alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının, havale olunduğu komisyonlardan beşer üye alınarak kurulacak bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesi (1/706) 726.727

5. — Görüşülen işler 727

1. — Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısı ve Anayasa, Adalet, İçişleri, ve Plân komisyonlarından seçilen üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/546) (S. Sayısı : 543) 727,761:764

2. — 1964 kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/673) (S. Sayısı : 760) 727,765:768

Sayfa

3. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair Cumhuriyet Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri (M. Meclisi 1/727; C. Senatosu 1/431) (M. Meclisi S. Sayısı: 763; C. Senatosu S. Sayısı: 490) 727:728,769:772

4. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair Cumhuriyet Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanlıkları tezkereleri. (M. Meclisi 1/726; C. Senatosu 1/430) (M. Meclisi S. Sayısı: 764; C. Senatosu S. Sayısı: 491) 728,773:776

5. — Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263) (S. Sayısı: 259) 728:731,777:780

6. — Bina kiraları hakkındaki kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın 6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesiin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/513, 2/526) (M. Meclisi S. Sayısı: 458 ve 458 e 2 nci ek) 731:732

7. — Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/321) (S. Sayısı: 532) 732:738,781:784

8. — Gelecek yıllara geçici yüklenmelere dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/561) (S. Sayısı: 746) 738:739,785:788

9. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı: 281) 739:740

10. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı: 388) 740

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Mardin Milletvekili Talât Oğuz, Lübnan'da çalışan 30 bine yakın Türk işçisinin durumu ve Suriye Hükümetinin Türklere ait arazinin tasfiyesine bir türlü yanaşmaması hususlarında Dışişleri Bakanlığının ilgilenmesini temenni eden bir konuşma yaptı.

Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde çalışan taksi ve dolmuş şoförlerinden 1962 malî yılı başından bugüne kadar ne miktar para cezası alındığına dair İçişleri Bakanından olan sözlü sorusunun geri verilmesi hakkındaki önergesi okundu, kabul edildi.

İzmir Milletvekili Arif Ertunga ve 5 arkadaşının Orman Kanununa ek kanun teklifi ile, Çanakkale Milletvekili Burhan Arat ve 4 arkadaşının, Orman Kanununun tadiline dair kanun teklifinin İçtüzüğün 36 ncı maddesi gereğince Millet Meclisi gündemine alınmasına dair İzmir Milletvekili Necip Mirkelâmoğlu ile İstanbul Milletvekili Vahyi Özarar'ın önergesi okundu, reddolundu.

Komisyonlarda açık bulunan üyelikler için yapılan seçimde parti gruplarınca gösterilen adayların seçildikleri, bir kısım adayların ise yeter sayıda oy alamadıkları anlaşıldı.

Devlet Personeli Meslek teşekkülleri kanun tasarısının ikinci defa,

1964 Kalkınma İstikrazı hakkındaki kanun tasarısının da öncelik ve ivedilikle görüşülmesinden sonra birinci defa yapılan açık oylamaları tasnifi sonunda yeter sayı hâsıl olmadığından, bu oylamaların tekrarlanacağı bildirildi.

Özel Öğretim Kurumları kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesine, komisyona verilen maddeler henüz gelmediği için, devam olunamadı.

Siyasi Partiler kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü ile ilgili önergeler görüşüldükten sonra, maddelere geçildi. Komisyon sözcüsünün açıklaması sonunda görüşmelerin, parti grupları arasında varılacak mutabakata da imkân sağlamak üzere, bir hafta sonraya bırakılması kabul edildi.

780 ve 800 sayılı sorular, soru sahipleri izinli bulunduklarından gelecek soru gününe bırakıldı.

Yozgat Milletvekili İsmet Kapısız'ın, Yozgat'ta temeli atılan Bira Fabrikasının 10 milyon litre üzerinden hesabedilen kapasitesinin, Devlet Plânlama Teşkilâtınca, 5 milyon litre üzerinden hesabedilmesine dair Devlet Bakanından sözlü sorusu, soru sahibi ikinci defadır hazır bulunmadığından, düştü.

Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, bir karış toprağı olmıyan Meriç ilçesi Saatağacı köyü halkının durumu hakkında ne gibi bir tedbir düşünüldüğüne dair İmar ve İskân Bakanından sözlü soru önergesi okundu, ilgisi dolayısiyle Köy İşleri Bakanlığınca cevaplandırılması uygun görüldü.

Yine Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, 815 sayılı sorusu, ilgili Bakan hazır bulunmadığından, gelecek soru gününe bırakıldı.

Edirne Milletvekili Fahir Giritlioğlu'nun, İşçi Sigortaları Kurumunun, işçilerin tedavilerini bir elden, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı kanaliyle yaptırmasının daha istifadeli olup olmıyacağına dair Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlarından sözlü sorusuna bu birleşimde Çalışma Bakanı Bülent Ecevit cevap verdi.

8 Aralık 1964 Salı günü saat 15 te toplanılmak üzere (saat 18,25 te) birleşime son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Siirt
Ferruh Bozbeyli	*Süreyya Öner*

Kâtip
Kastamonu
Sabri Keskin

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarı

1. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı (1/758) (Karma Bütçe Komisyonuna.)

2. — Edirne Milletvekili Nazmi Özoğul ve 9 arkadaşının Subaylar Heyetine mahsus 4273

sayılı Kanuna ek kanun teklifi. (2/760) (Millî Savunma Komisyonuna.)

Tezkereler

3. — Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün 1963 yılına ait bilânçosunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi (3/1053) (Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonuna.)

4. — Çorum Milletvekili Abdurrahman Güler'in, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/1054) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona.)

5. — Bingöl Milletvekili M. Sıddık Aydar'ın, yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/1055) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona.)

6. — Ankara Milletvekili İsmail Gence'nin yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/1056) (Anayasa ve Adalet komisyonlarından mürekkep Karma Komisyona.)

7. — Kulp ilçesinin Hacanan köyü hane 34, cilt 7 ve sayfa 98 sayısında nüfusa kayıtlı Saidoğlu, Sultan'dan doğma 1928 doğumlu Recep Oruç'un ölüm cezasına çarptırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/1057) (Adalet Komisyonuna.)

Raporlar

8. — Avrupa Konseyi Ayrıcalık ve Dokunulmazlıkları Genel Anlaşmasına ek 4 ncü Protokolün onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/686)

9. — Üniversite unvanlarının akademik sahada tanınması hakkında Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Dışişleri komisyonları raporları (1/687)

10. — Selimbeyzade Ömer Kaptan'ın eşi Servet Beşiktaş'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/616)

11. — Özdemiroğlu İbrahim Kalça'ya vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/657)

12. — Tokat Milletvekili Ali Dinman'ın, Mahmutoğlu Veli Bozkaya'ya vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/362)

13. — İçel milletvekilleri Yahya Dermancı ve Mazhar Arıkan'ın, İstiklâl Savaşına iştirak eden M. Hilmioğlu M. Rifat Özaydın'a vatani hizmet tertibinden maaş tahsisine dair kanun teklifi hakkında C. Senatosu Başkanlığı tezkeresi ve C. Senatosunca reddedilen metin hakkında M. Meclisi Plân Komisyonu raporu. (M. Meclisi 2/281; C. Senatosu 2/106)

14. — C. Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ve 2 arkadaşının, PTT nin 120 nci hizmet yılını doldurmuş olması dolayısiyle memur ve hizmetlilerine birer aylık tutarında ikramiye verilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye, Ulaştırma ve Plân komisyonları raporları

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili Nurettin Ok

KÂTİPLER : Süreyya Öner (Siirt), Nevzat Şener (Amasya)

BAŞKAN — Millet Meclisinin 19 ncu Birleşimini açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Sayın üyeler lûtfen beyaz düğmelere bassınlar.

Yoklama işlemi başlamıştır.

(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Gerekli çoğunluğumuz mevcuttur; müzakereye başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Adana Milletvekili Kasım Gülek'in NATO Parlömanterleri Konferansının 10 ncu yıllık genel toplantısı hakkında açıklaması.

BAŞKAN — Gündeme geçmeden evvel Sayın Kasım Gülek tarafından NATO Parlömanterleri Konferansına ait gündem dışı söz istemişlerdir.

Buyurunuz Sayın Gülek.

KASIM GÜLEK (Adana) — Sayın arkadaşlarım, NATO Parlömanterleri Konferansının 10 ncu yıllık genel toplantısı hakkında bilgi vermek üzere Yüksek Huzurunuzdayım.

NATO Parlömanterleri Konferansı NATO memleketlerinin bir nevi parlâmentosudur. NATO'ya mensup memleketler parlâmentolarından katılan üyelerin teşkil ettiği bu Parlâmentoda milletvekilleri ve senatörler yalnız geldikleri memleketlerin değil, bütün NATO Camiasının milletvekilleri ve senatörleri gibidirler. Nasıl ki, bizde Yozgat milletvekili yalnız Yozgat'ın milletvekili değil de bütün Türkiye'nin ise orada da aynı şekilde Türkiye'den giden, yalnız Türkiye'nin değil bütün NATO Camiasının mümessili sayılmaktadır. NATO ile üye onbeş memleketin parlâmentoları arasında bir rabıta teşkil eden bu toplantı, bir NATO formu, önemli bir siyasi formdur. Burada hükümetler değil, parlâmento üyeleri konuşur, Hükümet mesuliyeti sırtında olmıyan parlâmento üyeleri çok rahat daha açık, konuşmak imkânını bulurlar ve çok defa üye hükümetleri öne sürmek istedikleri fikirleri parlâmento üyeleri yoliyle burada öne sürerler, sondajını yaparlar, kulisini yaparlar ve efkârı imale ederler.

Burada onbeş devletin 225 parlömanteri katıldı. Bunlardan 151 i milletvekili, 74 senatördür.

Muhterem arkadaşlarım, iştirak eden heyetler hazırlıklı geldiler, yardımcıları vardı iyi organize olmuşlardı, sekreteryaları vardı. Misal olarak Amerika Heyetini vereyim : 20 uzmanla geldiler. Hattâ Yunan Heyetinin uzmanları ve sekreterleri vardı.

Konferans çalışmaları bir umumi heyet, bir de komisyon halinde olur. Siyasi, askerî, iktisadi, kültürel ve «Scientifique» komisyonlar toplanırlar ve NATO içi meseleleri ele alırlar.

Bu sene başkan bir Almandı ve açılışta evvelâ 1960 yılında NATO Parlmanterleri Konferasında Amerika Heyeti Başkanı olan şimdi Amerika Cumhurbaşkanı Johnson'un bir mesajını okudu. Ondan sonra bir yıl içinde dünya ve NATO'yu ilgilendiren, bilhassa dünya gelişmeleri hakkında, izahat verdi. Komünist memleketleri arasındaki bilhassa Çin - Rusya arasındaki ihtilâfın, Çin'de atom silâhının patlatılmasının yeni birtakım meseleler meydana getirdiğini söyledi ve «bunların NATO camiasını ne ihtilâf ümitlendirsin, ne de keşfe-

dilen, patlatılan bu yeni atom silâhı ümitsizliğe düşürsün» dedi. Birlik olmanın, daimî istişarenin önemi üzerinde durdu.

Evsahibi memleket Fransa'nın Dışişleri Bakanı, bilhassa savunma konuları üzerinde durdu. Fransa'nın Atlantik Birliği ve Avrupa Birliği hakkındaki görüşlerini izah etti, bilhassa güvenlik meselesinde, atom silâhının önemi üzerinde durarak, atom silâhı imalinin, satışının ve kullanılışında herkese memnuniyet verici bir neticeye varılamadığını ifade ettikten sonra «hiç kimseye zorla birşey kabul ettirilemez» dedi.

NATO Umumi Kâtibi de umumi durumu izah ederken NATO'nun bir Atlantik Assamblesine malik olmasının ehemmiyeti üzerinde durdu. Çok taraflı bir NATO atom silâhı üzerinde, Berlin meselesi üzerinde, Doğu - Batı meselesi üzerinde durdu ve bâzı NATO müttefikleri arasındaki ihtilâf üzerinde ehemmiyetle durduktan sonra «NATO Teşkilâtı memleketleri mesul adamları bugün bu teşkilâtın her zamankinden daha zaruri olduğunu bilmektedirler.» dedi.

NATO Başkumandanı General Lemnitzer'de NATO kuvvetlerinin azaltılmasının büyük hata olacağı noktasında durdu.

Sayın arkadaşlarım NATO Parlömanterlerinin daimî bir teşkilât haline getirilmesi konusu uzun uzadiye tartışıldı ve müspet karara varıldı.

Şimdi huzurunuzda evvelâ Türkiye'yi yakından ilgilendiren NATO Parlömanterleri konferansı konularını ele alacağım.

Türkiye'yi en yakından ilgilendiren burada, elbette Kıbrıs konu olmuştur.

Bu hususta Yunan heyeti ile aramızda şedit münakaşa ve mücadele cereyan etmiştir.

Yunan görüşü şudur :

Yunanlılar derler ki; «NATO meselesi Birleşmiş Milletlerce ele alınmıştır, Kıbrıs NATO üyesi değildir, binaenaleyh Kıbrıs meselesi NATO'da görüşülemez. Bu mesele rapora da girmesin, bu meseleden bahis dahi edilmesin.»

Bizim görüşümüz ise şudur: Biz deriz ki «iki NATO memleketi arasında bir ihtilâf var. Bu bakımdan NATO içerisinde bu meselenin ele alınmak zarureti vardır. Tâ 1956 senesinde NATO içinde hiçbir ihtilâf yokken iki NATO üyesi arasında bir ihtilâf çıtığı takdirde ne yapılmalıdır meselesini ele almak ve incelemek üzere, adına (üç âkıl adamlar) dedikleri şimdiki Kanada Başbakanı Lester Pearson'un, şimdiki Holânda Dışişleri Bakanı Lundt ve eski İtalya Başbakanlarından Martino'nun teşkil ettiği bir heyet bu meseleyi ele almış, NATO müttefikleri arasında bir ihtilâf çıkarsa nasıl halledilmelidir diye. Ve şu sonuca varmış ki bu ihtilâf mutlaka NATO içinde hallolunmalıdır. Bu mesele NATO Konseyine getirilmiş ve ittifakla tasvibedilmiş.» Binaenaleyh dedik, buna dayanarak «iki NATO müttefiki Türkiye ile Yunanistan arasında bir ihtilâf konusudur, bu meseleyi ele almak zaruridir.» Daimî Komisyonda uzun mücadelelerden sonra görüşümüz galip geldi. Kıbrıs meselesi rapora alındı ve Kıbrıs meselesi bir karar teklifi halinde umumi heyete getirildi.

Huzurunuzda ifade etmek isterim ki, eski Avrupa Konseyi Belçika Heyetinin Başkanı Duus bize büyük yardımlar etti ve Belçika tarafından şöyle bir tadil teklifi de getirildi: Şimdiye kadar Kıbrıs meselesinin NATO içinde halledilmemesi esefle kaydedilir. Bunun üzerine Yunanlılar dehşetli telâş ettiler ve tehdit savurdular. «Eğer bu mesele umumi heyete gelirse biz umumi heyeti terk ederiz.» dediler.

NATO Genel Sekreteri bizim büyükelçimizle görüştü ve dedi : «Sizin heyet çok ağır basmaktadır, Yunanlılar terk ederse kötü olur. Biraz daha hafif gitseler iyi olur.» Arabuluculuk etmek istediler. Ben Yunanistan'ın bu toplantıyı hiçbir suretle terk edemiyeceği kanaatinde olduğumu ifade ettim. Amerika Heyeti Başkanı da geldi, yine ricacılık etti. Biz ancak Belçika'nın ilâve teklifinin geri çekilmesine şu şartla razı olacağımızı ifade ettik: Bu takdirde Yunanistan'ın rapora ve gelecek teklife rey vermesi şartiyle... Yunanlılar yeni bir tehditte bulundular. «Burada bütün kararlar ittifakla alınmak zaruretindedir. Biz çekilirsek ittifakla karar alınamaz, ve hiçbir suretle karar **alınamaz.»**

Derhal usul hakkında söz aldık. İttifakla karar almak mecburiyeti olmadığını Reise ifade ettirdik ve neticede Yunanlılar rapora ve gelen teklife oy vermek zorunda kaldılar.

Bizi ilgilendiren ikinci mesele şu oldu: Evvelki sene NATO Parlomanterler toplantısında NATO'nun bir Atlântik birliği olduğu fikri öne sürülmüş ve bu bakımdan NATO'nun Kuzey Atlantikle değil, Güney Atlantikle de ilgilenmesi gerektiği belirtilmiş ve NATO'nun Güney Amerika'nın gelişmemiş memleketlerine yardım etmesi kararına varılarak bir komisyon kurulmuştu. Geçen sene bu komisyonun raporu okundu. Komisyona Başkanlık eden Nevyork Senatorü Javits çok nüfuzlu adam, Güney Amerika'nın gelişmemiş memleketlerine çok miktarda yardım sağlamış, Biz bunu tebrik ettik ve derhal «Güney Amerika'nın gelişmemiş memleketlerine yardım baihs mevzuu ise, NATO içi gelişmemiş memleketlere yardım evleviyetle bahis mevzuu olmak lâzımgelir» dedik. Teklif ettik, «Bir komisyon kurulsun NATO içi gelişmemiş memleketlere yardım konusunu ele alsın.»

Teklifimiz kabul edildi. Javits'i Reis olarak teklif etmiştik. Javits fazla meşguliyetini öne sürerek, bizden teklif evvel olduğu için, bizi başkanlığa teklif etti, kabul edildi. Ancak Bütçe Komisyonumuzun kabul ettiği bir madde dolayısiyle bizim komisyon toplantısına katılmamız imkânı hâsıl olamadı, yine Javits Başkanlık etti. 3 hafta evvel de bu vazife ile New York Senatörü Javits'in Portekiz, Yunanistan ve memleketimize geldiği hatırlardadır.

Muhterem arkadaşlarım, bu seferki genel toplantımızda bu komisyonun daimi komisyon haline getirilmesi tarafımızdan kabul edildi. Javits Başkanlığa ve biz ikinci Başkanlığa seçildik.

Bu toplantıda bizi doğrudan doğruya ilgilendiren bu meseleler dışında politik bakımdan son derece önemli NATO'nun iç buhranı konusu ele alındı. Filhakika Amerika Cumhurbaşkanının «NATO buhran içinde değil, değişiklik içindedir» demesine rağmen NATO'nun buhran içinde olduğunu İngiliz Başvekili NATO'da «Küskünlükler vardır» sözü ile ifade etmiştir. NATO Anlaşma süresinin de sonuna yaklaştığı bu devirde NATO'ya yeni bir şekil verilmesi üzerinde uzun uzadıya konuşuldu. Fransızlar NATO'yu İngilizlerle Amerikalıların kendi başlarına idare ettiğini, diğer NATO üyelerine kâfi derecede önem verilmediğini öne sürerek Fransan'nın bu NATO camiası içinde başta gelen memleketler arasına girmesinin zaruretini ifade etti. Amerikalılar NATO camiasını tatmin edici bir hal şekli bulmada ellerinden gelen kolaylığı gösterme vadinde bulundular.

Atlantik Birliğiyle Avrupa Birliği konuları karşı karşıya geldi. Fransa mütemadiyen bir Atlantik Birliğinden ziyade bir Avrupa Birliği taraftarlığını öne sürdü ve burada gayet tabiî Fransa'nın başta olduğu bir Avrupa Birliği bahismevzuu idi. Fransa ile Almanya arasındaki son zamanlardaki yakınlık ve bu yakınlığın son istihaleleri bu meselede mühim rol oynadı.

Askerî ve aslındaı gayet tabiî, politik olan meseleler üzerinde duruldu ve bunun en başta geleni atom silâhı oldu.

Hepimiz biliriz hür dünya tarafında atom silâhı İngiltere'de ve Amerika'da var. Son zamanlarda Fransa da atom patlattı ve bu atom kulübüne dâhil olabildi. Diğer tarafta hür dünya câmiasında en büyük ordu ile katılmış olan Almanya'nın da yavaş yavaş atom silâhı arzusu ifade edilmemekle beraber, bu belirmektedir. Amerika atom silâhının yayılmamasını, mümkün olduğu kadar az ellerde kalmasını temin için NATO'ya atom silâhı temini yoluna gitmeye başladı. İlk merhale olarak NATO emrine atom silâhlı denizaltları verildi. İkinci merhale olarak da adına artık bütün dünyada İngilizce isimlerinin ilk harfleri ile MLF diye tanınan çok taraflı atom kuvveti fikrini öne sürdü. Bu hülâsa olarak şudur: 25 kadar gemi, içlerinde polaris füzeleri olacak ve gemilerin tayfaları NATO memleketlerinden toplanmış olacak, tabiî burada müşkülât aşikâr. 15 NATO memleketinden toplanmış tayfaların bir araya geldiği NATO gemisinde evvelâ dil konusu bahis mevzuu. Nasıl bunlar bir araya gelebilirler? Bunu hal yolunda şöyle bir çare bulmuşlar: Paris'teki NATO Başkanlığında bunun tecrübelerini gösterdiler. Lisan kullanılmıyor, işaretler kullanılıyor. Meselâ iki kırmızı yuvarlak «ateş et» mânasına. Hangi milletten olursa olsun tayfa, subay iki yuvarlağı görür görmez «ateş et» mânasına olduğunu anlıyacak. İki tane siyah dört köşe «ateş kes» mânasına olacak, v. s. Bu, müşkülü önlemek için bulunmuş bir çare. Bu ortaya atılan Amerikan fikrinin her şeyden önce Almanya'yı tatmin bakımından öne atıldığını iddia edenler oldu ise de, bunu bir ta-

raftan Almanya'yı tatmin, bir taraftan da atom silâhını yaymayı önlemek için olduğu aşikârdır. Buna Almanya son derece taraftar. Bu suretle kendisinin atom âlemine bir girişi oluyor. Gayet tabiî. Atom silâhının ne kadar pahalı olduğu aşikârdır. Almanlar bu kurulacak çok tayfalı atom filosunun masraflarının yarısına yakınını ödemeyi kabul ediyorlar.

İngilizlerin durumu son derece şayanı dikkat. İngiliz ordusunun üçte biri Almanya'da. 2 milyar İngiliz liralık savunma masrafının onda biri, 200 000 i atom silâhlarına sarf ediliyor.

İngilizler bu çok taraflı atom silâhına bâzı şartlarla taraftar olduklarını ifade ettiler. Sembolik çok tayfalı bir idare ve bir de kendilerinin inşa halinde bulunan atom denizaltılarının Atlantik câmiasına katılması suretiyle. Buna en şiddetle muarız olan, tabiî Rusya. Rusya, «Bu suretle Alman parmağını atom tetiğine koymuş oluyorsunuz.» diyor. Yine Fransa buna şiddetle muarız oldu. Fransa «Atlântik atom silâhı yerine Avrupa atom silâhı lâzımdır.» demektedir. «Ateş!» emrinin ancak Amerika Cumhurbaşkanı tarafından verileceği bir Atlâtik atom silâhı Avrupa'yı kâfi derecede tatmin edemiyeceği fikrini Franra kuvvetle öne sürmüştür. Amerika bütün bu itirazları önliyebilmek için NATO savunmasında yeni kanuni hükümler çıkararak Avrupa'nın da «Ateş!» emrine katılması yolunda çareler aradığını ifade etmiştir. Ekonomik bakımından Doğu ile Batı arasındaki ticaret uzun münakaşaları muciboldu. Hepimiz biliyoruz, Doğunun kuvvetlenmesinde Batı âleminin kurduğu yeni fabrikaların, yeni tesislerin büyük rolü var. Amerika bunu mümkün olduğu kadar kısmak istiyor. Avrupa'da İngiltere, Fransa, Almanya, büyük sanayiine mahreç bulabilmek için, Doğu'da da mümkün olduğu kadar sanayi kurma kararında, krediler veriyorlar. Amerika, bu krediler hiç olmazsa uzun vâdeli olmasın gayretinde. Bunların münakaşaları bir hayli önemli oldu.

NATO'nun askerî ve siyasi cephesi dışında bir de kültürel cephesi vardır. Bu kültürel cephe üzerinde de çok duruldu. NATO içi bakalorya eşitliği, karşılıklı tahsil hakkı, NATO içi öğretim eşitliği, NATO içi öğrenci mübadelesi ve bunun için kurulacak bürolar. NATO içi teknik staj teatisi, genç işçilerin sosyal gelişmesi ile ilgili meseleler buralarda bahis mevzuu oldu.

Hulâsa olarak şunu ifade etmek isterim sayın arkadaşlarım, NATO Parlömanterleri Konferansı NATO içi mühim bir formdur. Kendimizi göstermek, fikirlerimizi ifade etmek, varlığımızı belirtmek için gayet güzel bir fırsattır. Burava her vesile ile Türkiye'nin katılması, fikirlerini, görüşlerini öne sürmesi memleketimiz için hayırdır. Yalnız kendimizi ilgilendiren meselelerde değil, bütün NATO camiasını ilgilendiren meselelerde katılmak ve fikir ifade etmekte büyük fayda vardır. Bunu Yunanistan her vesile ile yapmaktadır.

Bu toplantıdan sonra Berlin Parlâmentosunun daveti üzerine iki gün Berlin'de kaldık. Batı ve Doğu - Berlin'de durumu yakından gördük ve mukayese etmek fırsatını bulduk.

Huzurunuzda NATO Parlömenterleri Konferansının 10 ncu toplantısının hulâsasını ifade etmekle şeref buldum. Hepinizi saygılarımla selâmlarım. (Alkışlar)

2. — Ölüm cezasına hükümlü İlyos Noel Fransuva Soris'in hükümlülük dosyasının geriverilmesine dair Başbakanlık tezkeresi (3/1058)

BAŞKAN — Gündeme geçmeden evvel bâzı sunuşlar vardır, onları okutacağım, daha sonra Yüce Heyetin tasvibini alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 30 . 3 . 1964 tarihli ve 5/4 - 1382 sayılı yazımız;

Ölüm cezasına hükümlü (Elyas) İlyos Noel Fransuva Soris (Şovris) in vekili tarafından verilen karar tashihi isteminin incelenmesi için adı geçene ait mahkûmiyet dosyasının iadesi hususu, Adalet Bakanlığının 4 . 12 . 1964 tarihli ve 30766 sayılı tezkeresiyle istenilmektedir.

Gereğine müsaadelerini arz ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

BAŞKAN — Tezkereyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Bâzı sayın milletvekillerine izin verilmesi hakkında Başkanlık tezkeresi (3/1059)

Genel Kurula

Aşağıda adları yazılı sayın milletvekillerinin hizalarında gösterilen müddetlerle izinleri Baş-

kanlık Divanının 7 . 12 . 1964 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet Yüce Tasviplerine arz olunur.

Millet Meclisi Başkanvekili
Çankırı
Nurettin Ok

Kocaeli Milletvekili Süreyya Sofuoğlu 29 gün hastalığına binaen 14 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

Sinop Milletvekili Haşim Tarı 20 gün hastalığına binaen 24 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

Trabzon Milletvekili Nazmi Öktem 25 gün mazeretine binaen 2 . 12 . 1964 tarihinden itibaren,

Niğde Milletvekili Asım Eren 24 gün hastalığına binaen 30 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

Giresun Milletvekili Naim Tirali 20 gün mazeretine binaen 7 . 12 . 1964 tarihinden itibaren,

Kütahya Milletvekili Ahmet Bozbay 20 gün mazeretine binaen 23 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

Ankara Milletvekili Hüseyin Ataman 12 gün mazeretine binaen 1 . 12 . 1964 tarihinden itibaren.

BAŞKAN — Teker teker okutup oyunuza sunacağım :

Kocaeli Milletvekili Süreyya Sofuoğlu 29 gün hastalığına binaen 14 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Sinop Milletvekili Haşim Tarı 20 gün hastalığına binaen 24 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Trabzon Milletvekili Nazmi Öktem 25 gün mazeretine binaen 2 . 12 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Niğde Milletvekili Asım Eren 24 gün hastalığına binaen 30 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Giresun Milletvekili Naim Tirali 20 gün mazeretine binaen 7 . 12 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kütahya Milletvekili Ahmet Bozbay 20 gün mazeretine binaen 23 . 11 . 1964 tarihinden itibaren,

BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

4. — Devlet Bakanı Nüvit Yetkin'in; Devlet İstatistik Enstitüsünün görev yetki ve kuruluşu hakkındaki Kanunun geçici üçüncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin öncelikle görüşülmek üzere gündeme alınması hakkındaki önergesi (2/586)

Büyük Millet Meclisi Yüce Başkanlığına

Artvin Milletvekili Saffet Eminağaoğlu ve 12 arkadaşı tarafından teklif edilen ve Bütçe Plân Komisyonundan geçmiş bulunan 53 sayılı Devlet İstatistik Enstitüsünün görev, yetki ve kuruluşu hakkındaki Kanunun geçici 3 ncü maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin öncelikle Millet Meclisi gündemine alınmasına ve ivedilikle görüşülmesine emir ve müsaadelerini üstün saygılarımla arz ederim.

Devlet Bakanı
Malatya
Nüvit Yetkin

BAŞKAN — Bahis konusu önerge, evvelemirde daha evvelce alınan protokol gereğince Başkanlık Divanınca tezekkür edilmiş ve müsbet mütalâa edilmiştir. Bu önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir. Gündeme alınacaktır.

5. — Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı Ali Şakir Ağanoğlu'nun Emekli Sandığı Kanununa geçici maddeler eklenmesine dair kanun tekliflerinin öncelikle görüşülmesi hakkındaki önergesi (2/355, 420, 438, 450, 542)

BAŞKAN — Bir başka sunuşu okuyorum.

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Gündemde bulunan, Cumhuriyet Senatosu Tabiî Üyesi Ahmet Yıldız ve 17 arkadaşı, İsparta Milletvekili Lokman Başaran ve 3 arkadaşı, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine ile Bursa Milletvekili Cevdet Perin,

İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ile Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Berç Turan'ın T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici maddeler eklenmesine dair S. Sayısı 756 ve 2/355, 450, 438, 542 ve 420 esas kayıt numaralarını havi kanun tekliflerinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesini arz ve teklif ederim.

Bütçe Plân Komisyonu Başkanı
Trabzon
Ali Şakir Ağanoğlu

BAŞKAN — Bu önerge de daha evvel Başkanlık Divanınca tezekkür edilmiş ve müspet mütalâa edilmiştir. Yüksek Heyetinizin oyuna sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Gündeme alınıp gereği sıraya göre icra edilecektir.

6. — İmar ve İskân Komisyonu Başkanı İbrahim İmirzalıoğlu'nun, Umumi hayata müessir âfetler dolayısiyle alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının, havale olunduğu komisyonlardan beşer üye alınarak kurulacak bir Geçici Komisyonda görüşülmesine dair önergesi (1/706)

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

«Umumi hayata müessir âfetler dolayısiyle alınacak tedbirlerle yapılacak yardımlara dair Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki kanun» tasarısı; İmar ve İskân, Maliye, İçişleri ve Bayındırlık bakanlıkları ile Emlâk Kredi ve T. C. Ziraat bankaları temsilcilerinin çağrı ile hazır bulundukları oturumda görüşülmeye başlandı.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde getirilen değişikliğin, mevcut kanunun uygulamalarla meydana çıkan aksaklıklarını düzeltmek, eklenecek yeni maddelerle noksanlıkları tamamlanarak uygulamasını daha kolay ve daha rahat kılmak, ihtiyacı daha iyi karşılamasını sağlamak amaçlarını güttüğü; ayrıca kanunun kendilerine uygulanmasını bekliyen âfetzede 19 bin aileyi, dağıtım bekliyen ve adedi binlere varan konutlara sahip kılmak için getirilen değişikliğe ihtiyaç ve zaruret bulunduğu anlaşılmıştır.

Tasarının çok acele kanunlaşmasını gerekli kılan yukarıki sebepler yanında Devlet Hazinesine munzam malî külfetler yüklemesi mümkün ve muhtemel bulunduğundan, Yüksek Genel Kurulda 1965 bütçesinden önce görüşülmesi de zorunlu görülmüştür.

Bu gerekçeleri göz önüne alan komisyonumuz; ilgili temsilcilerin de katıldığı bir görüşe uyarak, bu tasarının biran önce kanunlaşmasını sağlamak amaciyle, havale olunan İmar ve İskân, İçişleri ve Bütçe komisyonlarından verilecek beşer üyeden kurulu 15 kişilik bir Geçici Komisyonda görüşülmesi hususunun, Yüksek Genel Kurulun oyuna sunulmak üzere dosyanın Sayın Başkanlığa verilmesini mevcudun oy birliğiyle kabul etmiştir.

Teklifimiz Yüksek Genel Kurulca kabul edilip Geçici Komisyonun kurulmasına karar verildiği takdirde komisyonumuz, işleri süratlendirmek üzere, Geçici Komisyona katılacak üyelerini de seçmiş ve Başkan İbrahim İmirzalıoğlu (Ankara), Başkanvekili Cevdet Oskay (Muğla), Mehmet Tiritoğlu (Balıkesir), Tahsin Telli (Erzurum) ve Ali Baran Numanoğlu'nun (Nevşehir) Geçici Komisyona katılmalarına karar verilmiştir.

Gereği için Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına sunulur.

İmar ve İskân Komisyonu Başkanı	Başkanvekili
Ankara	Muğla
İ. İmirzalıoğlu	C. Oskay
Ankara	Bursa
R. Aybar	E. R. Akyürek
İmzada bulunamadı	
Erzurum	Nevşehir
T. Telli	A. B. Numanoğlu

Rize
E. Y. Akçal

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Geçici Komisyonda, bahis konusu kanun tasarısı müzakere edilecektir.

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısı ve Anayasa, Adalet, İçişleri ve Plân komisyonlarından seçilen üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/546)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım,

Şimdi gündemin birinci maddesine geçiyoruz. Birinci madde gereğince, Devlet personel teşekkülleri kanunu tasarısı üzerinde yapılan açık oylamada gerekli çoğunluk bir evvelki birleşimde sağlanamamıştı. Şimdi yeniden açık oylama icra edilecektir.

2. — 1964 kalkınma istikrazı hakkında kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/673)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, eğer müsaade ederseniz, gündemin ikinci maddesindeki 1964 kalkınma istikrazı kanunu tasarısının oylamasını da birlikte yapalım.

Muvafıktır değil mi efendim? («Muvafıktır», sesleri) Kutuları lûtfen gezdiriniz. Açık oylamayı kutuları gezdirmek suretiyle yapacağız.

Gündemin üçüncü kısmını teşkil eden; öncelikle görüşülmesi kararlaştırılan işlere geçiyoruz.

3. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun taasrısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair Cumhuriyet Senatosu ve Karma Bütçe Komisyon başkanlıkları tezkereleri. (Millet Meclisi 1/727; Cumhuriyet Senatosu 1/431) (1)

(Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı yazısı ile Karma Bütçe Komisyonu Başkanı yazısı okundu.)

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz istiyen? Yok.

Tasarının öncelikle görüşülmesi teklifi vardır. Öncelikle görüşülmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesi hususu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum :

Oman Genel Müdülüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerin, ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında 600 000 liralık aktarma yapılmıştır.

BAŞKAN — Cetvelleri okutuyorum.

CETVEL

Bölüm	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
	(A/1)		
12.000	Personel giderleri bölümü toplamı	600 000	
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.		
	(A/3)		
35.000	Sosyal transfer		600 000
	BAŞKAN — Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.		

Birinci madde üzerinde söz istiyen?... Yok.

Birinci maddeyi (A/1) ve (A/3) işaretli cetvelle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Birinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz istiyenler?... Yok. 2 nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edneler... Kabul etmiyenler... 2 nci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye ve Tarım Bakanları yürütür.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde söz istiyenler?... Yok. 3 ncü maddeyi oyunuza sunu-

(1) *763 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.*

yorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 3 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde lehte, aleyhte söz istiyenler?... Yok... Olmadığına göre tümünü açık oylamaya sunacağım. Üçüncü oy kupasını lûtfen gezdiriniz.

4. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair Cumhuriyet Senatosu ve Karma Bütçe Komisyon Başkanlıkları tezkereleri. (M. Meclisi 1/726; Cumhuriyet Senatosu 1/430) (1)

BAŞKAN — İkinci maddeye geçiyoruz. Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvelde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Karma Bütçe Komisyonu raporuna dair Karma Bütçe Komisyonu tezkereleri üzerinde müzakere yapacağız. Komisyon adına Sayın Necip Mirkelâmoğlu yetkili misiniz?

NECİP MİRKELÂMOĞLU (İzmir) — Evet efendim.

BAŞKAN — Hükümet adına Sayın Nüvit Yetkin, zatıâliniz yetkilisiniz.

Tezkereleri okutuyorum.

(Cumhuriyet Senatosu ve Karma Bütçe Komisyonu Başkanları tezkereleri okundu.)

BAŞKAN — Tasarının tümü üzerinde söz istiyen?... Yok.

Öncelik teklifi vardır, tasarının öncelikle görüşülmesi hususunu oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesi hususunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir. Maddeleri okutuyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanuna bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3) işaretli cetvelin 35.000 nci (Sosyal transferler) bölümünün 35.220 nci (Emekli ikramiyesi) maddesine (185 000) lira ek ödenek verilmiştir.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde söz istiyen var mı?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (B) işaretli cetvelin 64.000 nci (Özel gelirler) bölümünün 64.300 ncü (Geçen yıldan devreden nakit) maddesine (185 000) lira eklenmiştir.

BAŞKAN — İkinci madde üzerinde söz istiyen?... Yok.

Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Üçüncü madde üzerinde söz istiyen... Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?... Yok.

Maddeyi, oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde, lehte; aleyhte söz istiyen?... Yok.

Kanunun tümü, açık oylarınıza arz edilecektir.

4 ncü kupayı lûtfen gezdiriniz.

5 — Erzurum Milletvekili Tahsin Tolli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, Tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezaen tescili hakkında kanun teklifleri ve İçişleri, Adalet ve Plân komisyonları raporları (2/219, 2/237, 2/238, 2/263)

BAŞKAN — Daha evvel 8 nci madde üzerinde cereyan eden müzakerelerde 8 nci madde komisyona iade edilmişti. Komisyondan gelmiş bulunan raporu okutuyorum.

(1) 764 S. Sayılı basmayazı bu birleşim tutanağı sonundadır.

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu 2.12.1964
Esas No.: 2/219, 2/237,
2/238, 2/263
Karar No.: 13

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında olup birleştirilmiş bulunan kanun teklifinin 8 nci maddesinin son fıkrasının tadili hakkında, Adana Milletvekili Kemal Sarıibrahimoğlu tarafından verilen ve Yüksek Meclisçe dikkate alınan önerge Komisyonumuzda incelendi ve görüşüldü.

4 senelik zamanla tahdidedilmiş bulunan kanun teklifinin gayesine ulaşmasını sağlamak maksadiyle verilen önerge Komisyonumuzca da yerinde görülmüş ve fıkra; «Tarama giderleri için kanunun yürürlükte bulunduğu süre içinde her sene İçişleri Bakanlığı bütçesine yeteri kadar ödenek konulur.» şeklinde kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili
Trabzon	Sakarya
A. Ş. Ağanoğlu	B. Akdağ
Sözcü	Kâtip
İzmir	Yozgat
N. Mirkelâmoğlu	C. Sungur
Adana	Ankara
K. Sarıibrahimoğlu	M. Ete
Ankara	Artvin
İ. Seçkin	O. S. Avcı
Balıkesir	Burdur
A. A. Bolak	N. Yavuzkan
Erzurum	İstanbul
A. Şenyurt	M. Güven
İzmir	Kayseri
N. Kürşad	T. Feyzioğlu
Konya	Trabzon
R. Özal	A. Şener

BAŞKAN — Komisyonun diğer bir mütalâası daha vardır, onu da okutuyorum.

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu 11.7.1964
Esas No.: 2/210, 2/237,
2/238, 2/263
Karar No.: 45

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Erzurum Milletvekili Tahsin Telli ve 11 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve Aydın Üyesi Fikret Turhangil, Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve İzmir Milletvekili Mustafa Uyar'ın, tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında kanun tekliflerinin Genel Kurulda müzakeresi esnasında 8 nci maddenin kaldırılması hakkında verilen ve Genel Kurulca dikkate alınan önerge Komisyonumuzca alınmış olduğundan incelendi ve görüşüldü.

Tescil edilmiyen birleşmelerden doğan çocukların tescili konusunda şimdiye kadar birkaç kanun çıkarılmış ve ilerde de çıkarılacaktır. Mezkûr kanun teklifi de bu gayeyi gütmektedir. Eğer 8 nci madde metinden çıkarılır, bu kabîl çocuklar bir taramaya tabi tutulmaz da ilgililerin ihtiyarına bırakılırsa kanundan beklenen gaye tahakkuk etmemiş olacak pek çok sayıda çocuk tescil edilmemiş bulunacaktır.

Bu gerçek durum dikkate alınarak 8 nci maddenin metinden çıkarılması Komisyonumuzca mahzurlu görülmüş ve bu sebeple de önergeye uyulmamıştır.

Raporumuz Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Bu raporda Sözcü
Trabzon	Gümüşane
A. Ş. Ağanoğlu	S. Savacı
Adana	Ankara
K. Sarıibrahimoğlu	N. Berkkan
Artvin	Aydın
S. O. Avcı	O. Apaydın
Diyarbakır	Kars
H. Güldoğan	K. Okyay
Maraş	Niğde
H. F. Evliya	R. Soyer
Sinop	Trabzon
M. Alicanoğlu	A. Şener

Trabzon
A. R. Uzuner

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz istiyen? Buyrun sayın Giritlioğlu. Lehte mi, aleyhte mi?

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Üzerinde, efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım, komisyonun getirdiği madde ile istikbale ait hükümler tahmil etmiş bulunmaktadır. Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren makabline şâmil olan durumlar ile ilgili hükümleri taşımaktadır. Yani bu kanun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki çocukların tesciline dair hükümleri taşımaktadır.

Halbuki 8 nci madde istikbale aidolmak üzere ve her sene yapılması sanki mutatmış gibi tasarruflardan bahsetmektedir. Tescili mevzuu bahis olan çocukların tesbiti için uzun yıllar çalışmaya ihtiyaç olmadığı kanaatindeyim. Maddeye açıklık vermek lâzımdır. İki sene, üç sene gibi bir tahdit ile maddenin sınırlandırılması gerekir. Aksi takdirde bu madde daima mevzuatımızda yaşıyan bir hüküm mahiyetinde kalacaktır. Her sene bütçe müzakerelerinde İçişleri Bakanlığı bu kanunun tatbikiyle ilgili olmak üzere birtakım tahsisatı ayırmak mecburiyetinde kalacaktır. Buna meydan vermemek ve ilgilileri biraz daha sıkı çalışmaya mecbur etmek için bendeniz, üç senelik bir tarama müddetini kâfi görüyorum. Maddenin üç sene gibi bir sınırla tahdit edilmek üzere yeniden tashihini talebederim.

BAŞKAN — Sayın Uyar, buyurunuz.

MUSTAFA UYAR (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Giritlioğlu arkadaşımız tescil bakımından kanunun makable şâmil hükümler taşıdığını ve fakat masraf bakımından geleceğe muzaf bir madde olduğunu, şimdiki müzakere konusu maddemizin buna mütedair bulunduğunu ifade ettiler. Her ne kadar kanunumuz doğum, ölüm ve evlenme gibi vukuatların kanunun neşri tarihine kadar ve kanunun neşri tarihinden itibaren 300 gün içinde de tescilleri kapsamakta ise de kanun 4 sene yürürlükte kalacak ve bu işler 4 sene içinde yapılacak. Ayrıca bilhassa bu masraf maddesi, kanunun 4 senelik yürürlükte kaldığı müddet zarfında, muhtarların ve ilgililerin müracaatlariyle, yapılmamış olan tescilleri, Hükümetin her sene arama ve tarama yapmak suretiyle yapacağını derpiş etmiş bulunmaktadır. Bu maddenin maksadı vaz'ı budur.

Hakikaten şimdiye kadar, yanılmıyorsam, bu teklifimiz bu konu ile ilgili yedinci tekliftir. Her teklifin gerekçesinde şimdiye kadar geçmiş olan, 6 tane kanun, muayyen müddetlerle, muayyen sürelerle yürürlükte kalmış olmasına rağmen yine binlerce, onbinlerce vukuat, tescil dışı bırakılmıştır, Tescil dışı kalmıştır. Binaenaleyh yalnız kanun makable şâmil hükümleri ihtiva ediyor. Ondan sonra ki, 300 gün içerisinde vukua gelecek olan olayları kapsamış olmakla ve her sene bütçe müzakerelerinde bunun münakaşası olacaktır gibi bir gerekçe ile maddeyi kaldırmak veya başka şekle sokmak kanaatimce doğru değildir. Bu bir nüfus politikası ve bir sosyal dâvadır. Hükümet bunu her sene kendi imkânları dâhilinde politikasının tâyin ve tesbit ederek getireceği bir nisbetle her sene köylerde arama yapılacak, tarama yapılacaktır. Bu kanun ile tescili lâzımgelen ve müddeti olan 300 gün içinde yapılmamış olan muameleleri bulduğu takdirde Hükümet kendi imkânlariyle tescil ettirecektir.

Binaenaleyh madde yerindedir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka bu madde üzerinde söz istiyenler? Yok... Olmadığına göre komisyon tarafından yukubulan taleplerle ilgili olarak madde düzenlenmiştir. Maddenin düzenlenmiş şeklini tekrar okutacağım.

MADDE 8. — Kanunun şümulüne giren vakaların tesbit ve tecillerini temin etmek üzere valiliklerce şehir, kasaba ve köylerde sık sık tarama yapılır.

Valiler, bu taramalarda (adlî ve askerî teşkilât hariç) bütün memurları, asli vazifelerine halel gelmemek şartiyle çalıştırabilir.

Tarama giderleri için kanunun yürürlükte bulunduğu süre içinde her sene İçişleri Bakanlığı bütçesine yeteri kadar ödenek konulur.

BAŞKAN — 8 nci maddeyi bu şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler Etmiyenler. Kabul edilmiştir.

Yürürlük maddesini okutuyorum.

MADDE 9. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 9 ncu madde üzerinde söz istiyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 9 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Söz istiyen? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde lehte ve aleyhte söz istiyenler?

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Adana) — Söz istiyorum?

BAŞKAN — Lehte mi, aleyhte mi?

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Adana) — Lehte efendim

BAŞKAN — Buyurun.

KEMAL SARİİBRAHİMOĞLU (Adana) — Muhterem arkadaşlarım, Yüksek Meclisinizin kabul buyurmuş olduğu bu kanun teklifi, sosyal ve ailevî birtakım zaruretlerin cevabını teşkil etmektedir. Bu bakımdan lüzumludur, faydalıdır.

Yalnız, arkadaşlarım, malûmunuz olduğu üzere, yanılmıyorsam bu kanun, tescil edilmiyen birleşmelerden doğan çocukların tesciline ve cezalarının affına dair olan kanunların beşincisi olsa gerektir. Her 4 - 5 senede bir kanunlar yenilenir. Bu kanunların yenilenmesinin birtakım sebepleri vardır. Bu sebepler üzerinde esaslı şekilde düşünülüp bu kanunların çıkarılmasına âmil olan sosyal, kültürel ve iktisadi meseleleri temelinden ele alıp ıslah etmedikçe birkaç sene sonra aynı kanunun temdidi için tekliflerin, tasarıların geleceğini bilmek ve söylemek için fazla akıllı olmaya dahi lüzum yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, Medeni Kanun tek evliliği kabul etmiştir ve medeni Dünya bunu kabul etmiştir. Bugün kabul ettiğimiz kanun, çok evliliğin devam etmekte bulunduğunun Meclisimiz tarafından kabul ve tescilidir. Ama, bu böyle olmakla beraber, sosyal ve iktisadi bir zaruretin itmesi ile kabul edilmiş olan bu kanunu yermiyorum. Kanunlar zaruretlere, hayat icaplarına uydukları nisbette faydalıdırlar ve yaşama şansına sahiptirler.

Muhterem arkadaşlarım, düşünürlerimizin, politikacılarımızın idarecilerimizin ve matbuatın bu mevzuun esasları, temelleri üzerine eğilmesinde, hem de süratle eğilmesinde büyük fayda vardır. Köy ekonomisinin, çok evliliği zaruri kılan sebepleri ve monogami esaslarını baltalayıcı davranışların kültürel ve sosyal, iktisadi nedenleri nedir, niçin bu kanunları her zaman, bir kaç senede bir çıkarmamak lüzumu hâsıl oluyor? Bunun üzerinde durur, bunun üzerinde fikir yorar ve bunların ortadan kaldırılması ve tedavi çarelerini bulursak bu kanunlara da lüzum kalmıyacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, medeni, ileri ve müreffeh, mânen huzurlu bir millet olmanın çare.i; şu kanunun sevkine sebebolan âmillerin topyekûn ele alınıp ortadan kaldırılması ile mümkün olabilir.

Muhterem arkadaşlarım, bu tedbirleri elbette, gökten zenbille inen insanlar yapmıyacak, düşünmiyecektir, sizler, bizler ve bu vatanın çocukları düşünecektir.

Ben bu kürsüden memleket aydınlarına ve memleketin ilim adamlarına sesleniyorum! İdarecilere ve politikacılara bugüne kadar yaptıklarından daha iyi ve daha aydınlık yollar göstersinler. Ve politikacılardan ve idarecilerden istirham ediyorum, süratle bu meselenin üzerine eğilsinler. Bilhassa köylerde bir kangren gibi devam etmekte olan bu çok evlilik mahsulü, daha doğrusu, bir bakıma, zina mahsulü çocuklar meselesi bir problem olarak devam etmektedir. Artık buna bir son vermenin imkânlarını aramak ve bulmak zorunda ve durumundayız.

Muhterem arkadaşlarım, binnetice bir zaruretin ifadesi olması itibariyle kanunun kabulünü istirham eder, beni dinlemek lûtfunda bulunduğunuz için hepinizi hürmetle selâmlar ve teşekkürler ederim. (Alkışlar.)

BAŞKAN — Kanun tasarısının tümünü oyunuza sunuyorum. Açık oylama yapılacaktır, lûtfen kupaları gezdiriniz.

6. — Bina kiraları hakkındaki kanun tasarısı ve Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca'nın 6570 sayılı Kira Kanununun Anayasa Mahkemesince iptal edilen 2 ve 3 ncü maddelerinin yeniden tedvini ile 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Geçici Komisyon raporu (1/513, 2/526)

BAŞKAN — Komisyon? Yok. Komisyon bulunmadığı için tasarı ve teklif gelecek birleşime bırakılmıştır.

7. — Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/321) (S. Sayısı: 532) (1)

BAŞKAN — Komisyon? (Burada)

Beşinci maddeden itibaren müzakerelere devam ediyoruz.

Genel Kurulun toplanma zamanı ve yeri:

MADDE 5. — Genel Kurul, yılda bir defa, ilân olunan günde üyelerin çoğunluğu ile toplanır. Toplantı gününde çoğunluk olmazsa ertesi günü gelen üyelerle toplantı yapılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen? Yok. 5 nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 5 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun görevleri :

MADDE 6. — Genel Kurulun görevleri şunlardır :

a) Yönetim Kurulu tarafından sunulacak bütçeyi ve hizmetler karşılığında alınacak ücret tarifesini ve Devlet Personel Dairesinin tasvibi ile Yönetim Kurulunca hazırlanacak personel kadrosunu müzakere ederek karara bağlamak;

b) Yönetim Kurulunun yıllık faaliyet ve malî raporlarını müzakere edip karara bağlamak;

c) Yönetim Kurulu asıl ve yedek üyelerini seçmek;

d) Denetleme Kurulu raporlarını incelemek;

e) Yönetim ve denetleme kurullarını ibra etmek yahut ibra için tamamlayıcı inceleme yapılmasına veya haklarında gereken işleme karar vermek;

f) Danışma kurulları başkanlarını seçmek;

g) MPM ihtiyaçları için gayrimenkul inşa edilmesine, satınalınmasına veya bunların satılmasına karar vermek;

h) Hazırlanacak yönetmelikleri ve tadillerini kabul etmek;

ı) Başka hususlarda gereken kararlar almak.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz istiyen?

Bu madde ile ilgili önergeler var, onları okutacağım.

Söz istiyenler yok değil mi efendim?

Önergeleri okutuyorum.

Değişiklik önergelerini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

532 Sıra Sayısında kayıtlı (Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu) tasarısının 6 ncı maddesinin;

a) Bendinin son satırındaki (müzakere ederek) deyiminin (görüşerek);

b) Bendindeki (faaliyet kelimesinin) (çalışma) ayını bendin son satırındaki (müzakere edip) deyiminin (görüşüp);

h) Bendindeki (tadillerini) kelimesinin (değişikliklerini) şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Tekirdağ
Turhan Kut

BAŞKAN — Diğer önergeyi de okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

6 ncı maddenin (a) ve (f) fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Fıkra : a) Yönetim Kurulu tarafından sunulacak bütçeyi ve hizmetler karşılığında alınacak ücret tarifesini ve Bakanlar Kurulunun tasvibine sunulacak personel kadrosunu tasdik eylemek;»

«Fıkra : f) Danışma kurullarını seçmek.»

Komisyon Sözcüsü
Aydın
Orhan Apaydın

BAŞKAN — Aykırılığı itibariyle Sayın Turhan Kut tarafından verilmiş bulunan önergeyi tekrar okutup oyunuza sunacağım.

(Turhan Kut'un önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir. Gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

Diğer önergeyi okutuyorum.

(Komisyon Sözcüsü Orhan Apaydın'ın önergesi tekrar okundu.)

(1) 532 S. Sayılı basmayazı 24 . 11 . 1964 tarihli 12 nci Birleşim tutanağı sonundadır.

BAŞKAN — Önergeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi yapılan değişikliklerle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 6 ncı madde değişiklik önergelerinde mündemiç hususlarla birlikte kabul edilmiştir.

Yönetim Kurulu :

MADDE 7. — Yönetim Kurulu MPM nin yürütme organıdır. Genel Kurul içinden bir yıl içinde seçilen ve her yıl yarısı değişen altı üyeden teşekkül eder. Ancak Hükümet işçi ve işveren gruplarından en az birer temsilcinin Yönetim Kuruluna girmesi şarttır. Yönetim Kuruluna gösterilecek adayların prodüktivite mevzuu ile ilgili olmalarına dikkat olunur. Asıl üyeler ile birlikte aynı sayıda ve aynı usullerle yedek üyeler de seçilir.

Genel Sekreter Yönetim Kurulunun tabiî üyesidir.

MPM nin Yönetim Kurulunca her yıl kendi aralarından seçilen başkan temsil eder.

Görev süresi bitenler yeniden seçilebilirler.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz istiyenler? Yok.

Bu madde ile ilgili olarak verilmiş bulunan bir önerge var onu okutacağım.

Sayın Başkanlığa

7 nci maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

5 nci fıkra :

«İlk seçimden bir sene sonra ayrılacak üyeler kur'a ile belli olur»

Komisyon Sözcüsü
Orhan Apaydın

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi vukubulan bu değişiklikle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Yönetim Kurulunun yetki ve görevleri :

MADDE 8. — Yönetim Kurulunun yetki ve görevleri şunlardır:

a) Bu kanunun ve bu kanuna göre düzenlenecek yönetmeliklerin ve Genel Kurul kararlarının verdiği yetki dairesinde MPM nin görevlerini gereği gibi yerine getirmek;

b) MPM nin yıllık faaliyet programı ile faaliyet raporunu ve malî raporunu hazırlamak ve Genel Kurula sunmak;

c) MPM nin yıllık bütçesini hazırlayıp Genel Kurulun tasdikine sunmak;

d) Hazırlanacak personel kadrosunu Devlet Personel Dairesinin tetkik ve tasvibinden geçirdikten sonra Genel Kurulun tasdikine sunmak;

e) Yapılacak hizmetler karşılığı alınacak ücretleri tesbit etmek veya tarifeler yapmak ve bunları Genel Kurulun tasdikine sunduktan sonra uygulamak; tarifede bulunmıyan hizmetler için fiyat tesbiti yapmak;

f) Gelirleri toplamak ve bunları bütçe gereğince ve yönetmeliğe göre hareamak;

g) Genel Kurulu toplantıya çağırmak;

h) MPM nin bütün faaliyetlerini düzenlemek ve bunların en iyi şekilde uygulanması için gereken tedbirleri ve kararları almak;

ı) Prodüktivitenin artırılması konusunda teklif ve tavsiyelerde bulunmak ve prodüktiviteye etki yapacak mevzuat hakkında mütalâa vermek;

j) Genel Sekreterleri ve gereken görevlileri tâyin etmek gerektiğinde görevlerine son vermek.

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz istiyenler? Yok. Bu madde ile ilgili olarak verilmiş bulunan değişiklik önergesi var onu okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

8 nci maddenin (d) fıkrasının aşağıdaki şekilde tadilini arz ve teklif ederim.

«Fıkra d) Personel kadrosunu hazırlamak ve Genel Kurulun tasdikinden sonra, Bakanlar Kurulunun tasvibine sunmak»

Komisyon Sözcüsü
Orhan Apaydın

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Değişiklik önergesi kabul edilmiştir.

Maddeyi vukubulan bu değişiklikle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 8 nci madde yapılan değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Denetleme Kurulu :

MADDE 9. — MPM'nin hesapları ve bunlarla ilişkin işlemleri Genel Kuruldaki Maliye,

Ticaret ve Sanayi Bakanlıklarının temsilci üyelerinden kurulan üç kişilik bir denetleme kurulu tarafından denetlenir.

BAŞKAN — 9 ncu madde üzerinde söz istiyenler? Yok. 9 ncu maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... 9 ncu maddeyi kabul edenler lûtfen işaret buyursunlar. Kabul edenler... Etmiyenler... 9 ncu madde aynen kabul edilmiştir.

Denetleme Kurulunun yetki ve görevleri:

MADDE 10. — Denetleme Kurulu, MPM'nin hesaplarını ve bunlarla ilişkin işlemlerini denetlemeye yetkili olup görevleri şunlardır:

a) MPM'nin gelirlerinin kanuna ve bu kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esaslarına göre tahakkuk ve tahsil edilip edilmediğini kontrol etmek;

b) MPM'nin giderlerinin bütçedeki esaslara, Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarına uygunluklarını araştırmak;

c) Defterleri ve kayıtları incelemek;

d) MPM nin bir yıllık hesapları ve bunlarla ilgili işlemleri hakkında Genel Kurula rapor vermek.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyenler var mı? Yok. 10 ncu maddeyi okunan ve yazılan şekli ile oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 10 ncu madde kabul edilmiştir.

Danışma kurulları :

MADDE 11. — Merkez faaliyetinin gerektiği alanlarda çalışmak üzere Genel Kurul veya zaruri hallerde Yönetim Kurulu kararları ile çalışma süreleri belli edilerek kurulan Danışma kurulları bilimsel inceleme ve danışma organlarıdır.

Görev ve yetkileri de ayrıca kararlarda belirtilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen yok.. Verilmiş bir değişiklik önergesi var. Okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

(Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanunu) tasarısının, 11 nci maddesinin ilk satırındaki (faaliyetinin) kelimesinin (çalışmasının) şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Saygılarımla.

Tekirdağ
Turhan Kut

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler...

Anlaşılamadı yeniden oya koyacağım.

Değişiklik önergesini kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi yapılan değişiklikle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Genel Sekreter :

MADDE 12. — MPM nin işleri, Yönetim Kurulunca kendi üyeleri dışından seçilerek atanan bir Genel Sekreter tarafından yürütülür.

Genel Sekreterin yüksek öğrenimini yapmış olması ve yabancı dil bilmesi şarttır.

BAŞKAN — 12 nci madde üzerinde söz istiyenler? Yok. 12 nci maddeyi yazılan ve okunan şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 12 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Gelirleri :

MADDE 13. — Millî Prodüktivite Merkezinin gelirleri şunlardır:

a) Her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine konulacak ödenek,

b) Türkiye Ticaret Odaları - Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile yıllık gelirleri 250 000 liradan fazla olan Ticaret ve Sanayi Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Ticaret Odaları ve Ticaret Borsalarının, işveren ve işçi sendikaları birliklerinin, Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Teşkilâtı Konfederasyonunun bir evvelki yılda sağlanan fiilî gelirlerinin yüzde ikisi oranında mütaakıp yılın bütçelerine koyacakları ve o yılın Haziran ve Ekim aylarında iki eşit taksitle ödeyecekleri aidatlar.

c) İktisadi Devlet Teşekküllerinin idare ve murâkabesi hakkında kanuna tabi teşekkül ve ortaklıklarla bakanlıkların teftiş ve denetlenmesi altındaki birlik, kurum ve ofislerin, katma bütçeli dairelerin her yıl bütçelerine koyacakları 5 000 lira kesin aidat ile bir evvelki yılın bilânçosuna göre tahakkuk eden sâfi kârların binde birine tekabül eden orantılı aidatlar;

d) MPM nin istek üzerine yapacağı hizmetler karşılığı olarak gerçek ve tüzel ki-

şilerden, tesbit olunacak esaslara göre alınacak ücretler;

e) Yayın gelirleri;

f) Her türlü yardım, bağış, faiz ve başka gelirleri.

Zamanında ödenmiyen gelirler % 10 zamla tahsil olunur.

BAŞKAN — 13 ncü madde üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Gayrimenkul ve menkul mallar :

MADDE 14. — MPM nin bu kanunda belirtilen kamu hizmetlerini ifa edebilmesi için gerekli olduğu Sanayi Bakanlığınca belirtilecek arazi ve arsalarla binalardan Hazine mülkiyetinde bulunanlar Maliye Bakanlığının tasvibiyle bedelsiz olarak MPM'ne devir ve temlik edilebilirler.

7367 sayılı Kanun ile belediyelere devredilmiş olan aynı nitelikteki arazi ve arsalar için de yukardaki fıkra hükmü uygulanır.

BAŞKAN — 14 ncü madde üzerinde söz istiyenler?. Yok... 14 ncü maddeyi yazılan ve okunan şekilde oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 14 ncü madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — MPM'nin malları Devlet malı sayılır. Bu mallarla para ve para hükmündeki evrak ve senetleri aleyhine cürüm işliyen personel bu cürümlerinden ötürü Devlet memurları gibi ceza görür.

BAŞKAN — 15 nci madde üzerinde söz istiyenler?. Yok... 15 nci maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 15 nci madde aynen kabul edilmiştir.

Yönetmelikler :

MADDE 16. — MPM nin Genel Kurulunun Yönetim Kurulunun, Denetleme Kurulunun ve Danışma kurullarının toplama esas ve usulleri, bütçesinin düzenlenmesi, gelirlerinin toplanması ve harcanması şekli, toplantıya katılan Yönetim ve Denetleme Kurulu üyelerine, Danışma kurulları üyelerine verilecek huzur haklarının (beher toplantı günü için 50 lirayı ve aylık toplamı da 500 lirayı geçmemek şartiyle) miktarı, bu kanunun uygulanmasını gerektiren diğer konular Yönetim Kurulunca hazırlanıp Genel Kurul tarafından kabul edilecek yönetmeliklerde belirtilir.

BAŞKAN — 16 ncı madde üzerinde söz istiyenler?. Yok... Maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 16 ncı maddeyi kabul edenler lûtfen işaret buyursunlar. Kabul edenler... Etmiyenler... 16 ncı madde aynen kabul edilmiştir.

Geçici hükümler :

GEÇİCİ MADDE 1. — Hali hazırda faaliyette bulunan Bakanlıklararası Prodüktivite Komitesinin hak ve vecibeleri, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarhiten itibaren MPM ne intikal eder.

İlk Genel Kurul toplantısına kadar Bakanlıklararası Prodüktivite Komitesi bu kanunda yazılı Yönetim Kurulu görevlerini yerine getirir.

BAŞKAN — Geçici madde üzerinde söz istiyenler?. Yok. Bu madde ile ilgili olarak verilmiş bulunan değişiklik önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Prodüktivite Merkezi Kuruluş kanun tasarısının geçici maddeden çıkarılarak ilk parağrafının aşağıda belirtilen şekilde oylanmasını teklif ederim:

Tekirdağ
Turhan Kut

Geçici madde 1. — Bakanlıklararası Prodüktivite Komitesinin hak ve borçları bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlıyarak MPM ne geçer.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini okutmuş bulunmaktayız. Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ORHAN APAYDIN (Aydın) — Katılıyoruz. Yalnız birinci fıkraya mı, anlıyamadım?

BAŞKAN — Geçici maddenin birinci fıkrası.. Yalnız birinci fıkramı Sayın Kut?.. Sayın Kut yoklar.

BAŞKAN — Tekrar okutuyorum.

(Turhan Kut'un önergesi yeniden okundu),

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ORHAN APAYDIN (Aydın) — Yalnız birinci fıkra için muvafakat ederiz. İkinci fıkra için etmiyoruz.

BAŞKAN — Birinci fıkra mı, ikinci fıkramı belli değil.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ORHAN APAYDIN (Aydın) — Yani öztürkçeleştirmek bakımından razıyız.

BAŞKAN — Sayın Apaydın, ya katılırsınız, ya katılmazsınız.

GEÇİCİ KOMİSYON SÖZCÜSÜ ORHAN APAYDIN (Aydın) — Katılmıyoruz. Çünkü ikinci fıkrayı ilga etmiş oluruz.

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Birinci geçici madde okunmuş ve yazılmış şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Geçici birinci madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanuna göre kurulan ve ilişik listede yazılı üyelerden teşekkül eden Genel Kurul, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde Bakanlıklararası Prodüktivite Komitesi Başkanı tarafından toplantıya çağırılır.

BAŞKAN — Geçici ikinci madde üzerinde söz istiyenler?... Yok. Geçici 2 nci maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu kanunda yazılı gelirlerin toplanmasına kadar yapılacak giderler için Sümerbank emrinde bulunan 1 956 157,12 liralık Merinos Fonundan 500 000 lira faizsiz olarak kullanılmak ve en geç iki yıl sonra iade edilmek üzere MPM emrine verilir.

BAŞKAN — Geçici üçüncü madde üzerinde söz istiyenler... Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Geçici üçüncü madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 16 ncı maddede yapılması derpiş olunan yönetmelikler, ilk Genel Kurulun toplandığı tarihten itibaren üç ay içinde yapılıp Genel Kurulun tasvibine sunulur.

BAŞKAN — Geçici dördüncü madde üzerinde söz istiyenler.. Yok. Bu madde ile ilgili olarak verilmiş olan değişiklik önergesi var. Bunu okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Millî Prodüktivite Merkezi Kuruluş kanunu tasarısının geçici 4 ncü maddesindeki «Derpiş olunan» deyiminin «Öngörülen» şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Tekirdağ
Turhan Kut

BAŞKAN — Değişiklik önergesini oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Maddeyi vukubulan bu değişiklikle birlikte oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Madde yapılan değişiklikle birlikte kabul edilmiştir.

Daha evvelce Yüce Meclisinizce müzakere edilirken Komisyona iade edilmiş maddeler vardır. Bu maddeler komisyon tarafından müzakere edilmiş ve gereği yapılmıştır. Sırasiyle Komisyonun mütalâalarını okutuyorum.

1 nci maddeye dönüyoruz. 1 nci madde üzerinde daha evvel Meclisteki cereyan eden müzakereler sonunda Komisyona iade edilen maddenin son şekli:

Sayın Başkanlığa

Kabul olunan değişikliklere göre 1 nci maddeyi arz ediyorum.

«Madde 1. — Kamu kurumu niteliğinde tüzel kişiliği haiz, bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tabi ve merkezi Ankara'da olmak üzere Millî Prodüktivite Merkezi kurulmuştur.

Millî Prodüktivite Merkezi, (MPM) remzi ile de ifade olunur.

Kurumun gelir ve giderle ilgili bütün işlemleri Muhasebei Umumiye, Artırma, Eksitme ve İhale kanunlarına ve Sayıştayın vize ve denetimine tabi değildir.

MPM. 12 . 5 . 1964 tarihli ve 468 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi gereğince Yüksek Denetleme Kurulu tarafından denetlenir.»

Komisyon Sözcüsü
Aydın
Orhan Apaydın

2 nci madde aynı şekilde Komisyona iade edilmiş, Komisyon tarafından yapılan müzakeresi neticesinde bir esas alınmıştır, onu okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Kabul olunan değişikliklere göre 2 nci maddeyi arz ediyorum:

Madde 2. — MPM'nin görevleri şunlardır:

a) Yurt ekonomisinin prodüktivite esas-

larına uygun olarak gelişmesine yarıyacak tedbirleri araştırmak, bu tedbirlerin uygulamaya konulmasını sağlıyacak çalışmalarda bulunmak;

b) Resmî ve özel sektörlerdeki müessese ve işyerlerinde verimi artıracak ve israfı önliyecek metotlar tesbit etmek ve bunların uygulama imkânlarını araştırmak, uygulamayı izliyerek gerekli tavsiyelerde bulunmak;

c) Prodüktivite ile ilgili teknik yardımları sağlamak, gerekli eğitim ve istişare çalışmalarında bulunmak;

d) Çeşitli vasıtalarla verimi artırıcı bilgileri ve modern metotları yaymak;

e) Devlet daireleri, resmî ve özel sektör işyerleri, işçi ve işveren teşekkülleri, meslek teşekkülleri, bilûmum eğitim ve öğretim kurumları, üniversiteler ve başka bilim kurumları ve yabancı memleketlerde aynı maksatla kurulmuş teşekküller ile temas ve işbirliği sağlamak;

f) Millî Prodüktiviteyi ölçmek hususunda gerekli çalışmaları ve bu konu ile ilgili kurum ve kurullar ile işbirliği yapmak ve sonuçlarını yabancı memleketlerin sonuçları ile karşılaştırmak, bunları belirli zamanlarda yayınlamak;

g) Prodüktivite ile ilgili dernekler kurulmasını teşvik etmek, kurulan dernekler ile temas ve işbirliği sağlamak.

Komisyon Sözcüsü
Aydın
Orhan Apaydın

BAŞKAN — İkinci madde Komisyon tarafından şimdi okutmuş bulunduğum şekilde düzenlenmiştir. Söz istiyenler?.. Yok. İkinci maddeyi Komisyon tarafından düzenlenmiş ve şimdi okutmuş bulunduğum şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü madde üzerinde de daha evvel yapılan müzakerelerde Komisyona iade tekerrür etmiş idi. Komisyon tarafından verilmiş bulunan son şekli okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

4 ncü maddenin (A) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim:

«A) Temsilci üyeler :

a) Üniversitelerin prodüktivite ile ilgili kürsülerinden ve enstitülerinden, prodüktivite ile ilgili başka bilim ve eğitim kurumlarından;

b) Başbakanlık, Millî Savunma, Maliye, Millî Eğitim, Bayındırlık, Ticaret, Gümrük ve Tekel, Tarım, Ulaştırma, Çalışma, Sanayi, Enerji ve Tabiî Kaynaklar, İmar ve İskân, Köy İşleri bakanlıkları temsilcileri, bu bakanlıklara bağlı veya denetlemelerine tabi teşekküller arasından;

c) Türkiye Ticaret Odası, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinden, MPM gelirlerine katılan oda ve borsalardan, Ziraat Odalarından, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğinden Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Teşkilâtı Konfederasyonundan, Veteriner Odalarından;

d) Üye sayısı bakımından en çok temsil kabiliyetini haiz ve en üst işçi teşekkülünden;

e) Üye adedi itibariyle en çok temsil kabiliyetini haiz ve en üst işveren teşekküllerinden, istenecek temsilcilerden meydana gelir.

MPM'nin ilk Genel Kuruluna gelecek temsilci üyelerin sayısı ve temsil edecekleri teşekkül ve makamlar bu kanuna ekli listede gösterilmiştir. Genel Kurul, sonraki toplantıları için gelecek temsilci üyelerin sayısını ve temsil edecekleri teşekkül ve makamları, tesbit etmek yetkisine sahiptir.

Komisyon Sözcüsü
Aydın
Orhan Apaydın

BAŞKAN — 4 ncü maddeye ek listede değişikliği tazammun eden komisyon raporunu okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Komisyon raporunun sonuna bağlı listede;

1. Temsilci üyeler başlığının yanına Romen rakamı ile (1.) konmasını;

2. Romen 11 ile başlıyan «Kanunun 4 ncü maddesinin (B) bendinin (b) fıkrasında yazılı tabiî üyeler» cümlesi yerine «Kanunun 5 nci maddesinin (B) bendinin (a) fıkrasında yazılı tabiî üyeler cümlesinin konmasını;

3. B) Grupunun,

1. Bakanlıklar:	
a) Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâtı	1
b) Yüksek Denetleme Kurulu	1
c) Millî Savunma Bakanlığı	1
d) Maliye Bakanlığı	2
e) Millî Eğitim Bakanlığı	1
f) Bayındırlık Bakanlığı	1
g) Ticaret Bakanlığı	1

h) Gümrük ve Tekel Bakanlığı 1
i) Tarım Bakanlığı 1
j) Ulaştırma Bakanlığı 1
k) Çalışma Bakanlığı 1
l) Sanayi Bakanlığı 1
m) Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığı 1
n) Köy İşleri Bakanlığı 1

Şeklinde değiştirilmesini ve (B) grupu sonundaki yekûn (35) rakamı yerine (37) yazılmasını;

4. A) Grupu, «9 ncu bilimsel kurumlar» sanuna,

4. N) Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu 1

O) Türkiye Ekonomi Kurumu 1

«İlâvesinin yapılmasını ve

Yekûn, rakam (35) in (37) olarak düzeltilmesini arz ve teklif ederim.

Komisyon Sözcüsü
Aydın
Orhan Apaydın

BAŞKAN — Dördüncü maddede Komisyon tarafından yapılmış bulunan değişiklikleri Yüce Heyete arz etmiş bulunmaktayız. Dördüncü madde ve buna ilişkin cetveller hakkında söz istiyenler? Yok. Dördüncü maddede Komisyon tarafından düzenlenmiş ve şimdi okutulmuş bulunan şekli oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Dördüncü madde Komisyon tarafından yapılmış bulunan yeni şekliyle kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Yürürlük maddelerini okutuyorum:

Son hükümler :

MADDE 17. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 17 nci madde üzerinde söz istiyenler?, Yok. Oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 18 nci madde üzerinde söz istiyenler yok. Oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde lehte, aleyhte oyunu izhar sadedinde söz istiyenler... Yok. Tümü açık oylamaya tabidir. Lûtfen yeni kupayı gezdiriniz.

Daha evvelki açık oylamada oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız lûtfen kullansınlar.

8. — Gelecek yıllara geçici yüklenmelere dair kanun tasarısı ve Bayındırlık, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/561) (S. Sayısı 746) (1)

BAŞKAN — Komisyon mevcut mu? Sayın Mirkelâmoğlu, Hükümet adına Sayın Ticaret Bakanı mevcut.

Öncelik ve ivedilikle görüşülme teklifi de var, daha evvel önceliği oylarınıza sunacağım. Kabul edenler.. Etmiyenler.. Kabul edilmiştir. Tümü hakkında söz istiyen var mı ?

Maddelere geçilmesini kabul edenler., Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İvedilik teklifi vardır. Kabul edenler... Etmiyeneler... Kabul edilmiştir.

Gelecek yıllara geçici yüklenmelere dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Kalkınma Plânının yıllık programlarında Genel Bütçeye dâhil dairelerle katma bütçeli idarelerin öngörülen ve bir bütçe yılı içinde tamamlanması mümkün olmıyan yatırım projelerinin sonraki yıllara ait giderleri tutarında gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye ilgili Bakanlık ve idareler yetkilidir.

Birinci fıkra gereğince girişilecek yüklenmelerin yatırım gruplarına göre tutarlariyle yıllık ödeme miktarına ait sınırlar Devlet Plânlama Teşkilâtının mütalâası alındıktan sonra ilgili Bakanlıkla Maliye Bakanlığınca müştereken tesbit edilerek her yıl bütçe kanun tasarılarına eklenen cetvellerde belirtilir.

Yabancı memleketlerde dış temsilcilik binaları veya arsa satınalınması veya bina yaptırılmasını sağlamak gayesiyle 2 nci fıkradaki esaslara göre tesbit edilecek miktarlar dâhilinde gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişmeye Dışişleri Bakanı yetkilidir.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde söz istiyenler? Yok. Birinci maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Birinci madde okunan ve yazılan şekliyle kabul edilmiştir.

---

(1) 746 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

MADDE 2. — 7020 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Gelecek yıllara geçici yüklenmelere girişme yetkisi veren diğer kanunların hükümleri saklıdır. Bu kanunlara konu teşkil eden işlerde 1 nci madde hükmü, özel kanundaki yetkiyi aşan miktar için uygulanır.

BAŞKAN — İkinci madde üzerinde söz istiyenler? Yok. İkinci maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — 7020 sayılı Kanun hükümlerine dayanılarak girişilmiş olan gelecek yıllara geçici yüklenmelere ait sözleşmelerin hükümleri saklıdır.

BAŞKAN — Geçici birinci madde üzerinde söz istiyen var mı? Yok. Geçici birinci maddeyi okunan ve yazılan şekliyle oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Emiyenler... Geçici birinci madde aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Kanunun yürürlüğe girdiği malî yılda girişilen ve girişilecek olan gelecek yıllara geçici yüklenmelere ait yetkiler birinci madde hükümlerine göre tesbit edilerek cetvelleri mütaakip malî yıl bütçe kanunu tasarısına eklenir.

BAŞKAN — Geçici ikinci madde üzerinde söz istiyenler? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Geçici ikinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Üçüncü madde üzerinde söz istiyenler? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde hakkında söz istiyenler? Yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde lehte, aleyhte oyunu ihsas sadedinde söz istiyenler?

Buyurunuz Sayın Giritlioğlu. Lehte mi? Aleyhte mi?

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Lehte efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Pek muhterem arkadaşlarım;

Üç senelik taşrî hayatımız içerisinde benim kanaatime göre, Hükümete bu derece yetki tanıdığımız kanunu kabul etmedik. Bu kanun Hükümete geniş imkânlar vermektedir. Bütçe arefesinde bulunduğumuz şu günlerde bu nokta üzerinde durmayı lüzumlu gördüm. Filhakika başlanmış olan işler ve projesi kabul edilmiş olan işler için plân dâhilinde ilerdeki yıllar için her türlü tasarrufun yapılması yetkisini Hükümete tanımış olmaktayız. Hükümete son derece imkân tanıyan ve son derece geniş yetki veren bu kanun, Hükümete kuvvet kazandıracaktır. İyi niyetle işletileceğine kendimi inandırdığım için bu kanuna seve seve müsbet oy vereceğim.

Hatırlatmak isterim ki, bütçe arifesinde Büyük Meclis Hükümete bu en geniş yetkiyi tanımak temayülündedir. Hükümetin de Büyük Meclisin bu anlayışına mukabele etmesi ve hakikaten yetkiyi de hüsnüistimal etmesi ve icrada azamî derecede kudret sahibi olmasını temenni ederim. Hürmetlerimle. (Alkışlar)

BAŞKAN — Kanunun tümü açık oylamaya tabidir. Kupayı gezdirmek suretiyle açık oylamayı yapacağız. Yeni kupayı gezdiriniz.

Daha evvelki açık oylamalrda oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız lûtfen kullansınlar.

9. — Ticaret Bakanlığı teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Ticaret Komisyonu raporu (1/371) (S. Sayısı : 281) (1)

BAŞKAN — Komisyon lûtfen yerini alsın.

Sayın arkadaşlarım, bu tasarının öncelikle görüşülmesi hususu daha evvelce Yüce Meclisimizce kararlaştırılmıştı. Şimdi raporu okutacağım ve ivedilikle görüşülmesi hususunu oyunuza sunacağım.

(Ticaret Komisyonu raporu okundu)

BAŞKAN — Tümü üzerinde söz istiyenler?... Yok.

Maddelere geçilmesi hususunu oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

---

(1) 281 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Bahis konusu tasarının ivedilikle görüşülmesi hususunu oynuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Ticaret Bakanlığı Teşkilât ve vazifelerine dair Kanuna bir madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Ticaret Bakanlığı Teşkilât ve vazifelerine dair olan 27 . 5 . 1939 tarihli ve 3614 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

EK MADDE — Bakanlık İnzibat Komisyonu, Müsteşarın Başkanlığı altında daire başkanları ve genel müdürler ile hukuk müşavirinden kurulur. Zatişleri Müdürü bu komisyonun tabiî üyesidir. Başkan ve üyelerin mazeretleri halinde komisyona vekilleri veya yardımcıları katılır.

BAŞKAN — Birici madde üzerinde söz istiyenler? Yok. Birinci maddeyi yazılan ve okunan şekliyle oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — İkinci madde üzerinde söz istiyenler?.. Yok. Oyunuza sunuyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... Aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü Ticaret Bakanı yürütür.

BAŞKAN — Üçüncü madde üzerinde söz istiyenler yok. Maddeyi oyunuza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde lehte aleyhte söz istiyenler, yok. Kanunun tümünü oyunuza sunuyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

10. — Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı ve Adalet, Sağlık ve Sosyal Yardım ve Plân komisyonları raporları (1/480) (S. Sayısı: 388) (1)

BAŞKAN — Daha evvel bu hususun öncelikle görüşülmesi hususu kararlaştırılmıştı. Raporu okutup ivedilikle görüşülmesi hususunu oylarınıza başvuracağım. Komisyon lûtfen yerini alsın.

Raporu okutuyorum.

(Rapor okundu.)

BAŞKAN — Raporu okumuş bulunmaktayız. Kanun tasarısının tümü üzerinde Adalet Partisi Grupu adına Sayın Ali İhsan Balım, buyurunuz efendim.

Sayın Vedat Âli Özkan, şahsınız hakkında mı söz istiyorsunuz?

VEDAT ÂLİ ÖZKAN (Kayseri) — Evet efendim.

A. P. GRUPU ADINA ALİ İHSAN BALIM (İsparta) — Sayın Başkan, saygı değer milletvekilleri;

Müzakere etmekte olduğumuz bu kanun (ki Hükümet tasarısındaki adı «Nüfus plânlaması hakkında kanun tasarısı» olarak tasrih edilmekte ise de Beş Yıllık Plân Kanundaki adı (Aile plânlamasıdır) halen mer'i (yürürlükte) olan Hıfzıssıha Kanunundaki gebeliğin husulüne İlkâh'a mâni olucu tedbirler üzerine konulmuş yasağın kaldırılmasını öngören ve hattâ gebeliğe mâni olucu tedbirler, ilâç ve sair vasıtaların Devlet eliyle istiyene dağıtılmasına yetki veren bir kanun tasarısıdır.

Dünya nüfusunun endişe verecek bir hızla artmakta oluşu bundan bekli bir asır, evvel müşahede edilmiş ve meşhur İngiliz ekonomisti Malthus'ün bu hususta bir nazariye vaz'ına âmil olmuştu: «Dünya nüfusu geometrik ölçülerle artmaktadır, halbuki gıda maddeleri ve sair istihlâk maddeleri istihsali aritmetik ölçülerle artmaktadır; harb ve salgın hastalıkların önü alındığı ve nüfus kontrolu yapılmadığı takdirde yer yüzünü karınca sürüleri misali istilâ edecek olan insanoğlu için açlıktan ölmek tehlikesi varidolabilir».

Artan Dünya nüfusu ile yeni yeni enerji kaynakları, üretim imkânlarının bulunmuş olması Malthus'un görüşünün yakın bir zamanda tahakkukuna mâni olmuştur. Ancak son yirmi yıl içinde bilhassa hekimlik alanında ve halk sağlığındaki gelişmeler insanların daha uzun yaşamalarını ve doğanların büyük telefat vermeden yaşayabilmelerini sağlayıcı mahiyette etkiler yapmış, yer yüzündeki insan cinsinin artışı geçmiş devirler ile kıyas edilemiyecek bir hız kazanmıştır.

Cihan harblerinin çıkışı önlenebilirse o zaman bu kadar hızla artan Dünya nüfusu insan-

(1) 388 sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

lığın karşısına halli gereken belkide en mühim bir problem olarak çıkacaktır. (Alexander Toynbee) Fakat henüz öyle bir idealin yani harb ihtimalinin ortadan tamamen kaldırılması ve sağlık dâvasının tamamen halli ile doğan her çocuğun uzun bir ömür süresi yaşıyabilmesinin temini ve her türlü bulaşıcı ve salgın hastalıkların kökünden tasfiyesi gibi mutlu bir hedefe ulaşmış olmaktan uzağız ve Dünyanın belki de beşte dördü geri kalmış memleketler olarak böyle bir idealin hasreti içindedirler: Kalkınmaya, refaha kavuşmaya muhtaçtırlar; açlığa, sefalete, sosyal güvenliğe, dışardan vâkı olacak tecavüzlere, saldırılara karşı kendilerini emniyette hissetmemektedirler. Durum bu olunca nüfus plânlamasının isabeti üzerinde halen haklı tereddütler vardır;

Nüfus plânlaması konusunun akademik tartışmalarına girecek değiliz, zaten zamanımız da buna müsaade etmez. Biz sadece işin pratik tarafı üzerinde, prensiplerinde ve bu kanun tasarısının hazırlanmasında âmil olan memleket gerçeklerimiz üzerinde duracağız.

Bu tasarı ile şu hedeflere ulaşılmak öngörülmektedir :

1. Gayrısafi millî hasılamızdan daha büyük bir tasarruf yaparak (müstehlik kütlenin çok hızlı artışını frenlemek suretiyle) daha geniş yatırımlar yapmak ve kalkınma hızını plânın öngördüğü oranda tahakkuk ettirmek.

2. Aile bütçesini ve dolayısiyle millî ekonomiyi sıkıtıya sokan faktörlerden bellibaşlılarından birisi olarak mütalâa edilen fazla çocuk sahibi olmayı önliyebilmek, her ailenin malî takati nispetinde çocuk sahibi olmasını, istenilmiyen gebelikleri önleyici çarelere serbestçe başvurabilmek suretiyle temin etmek.

3. Aile için yük vaziyetinde olacak artık çocukların doğumuna engel olmak gayesi ile bilhassa köylü ve kasabalı ve şehirlerin fakir semtleri sakinleri analarının (kadınlarını) her türlü çareye, velevki en iptidai ve gayrisıhhi vasıtalara müracaat şeklinde de olsa, başvurarak kendi sağlık durumlarını tehlikeye düşürmelerinin önüne geçmek ve bu yüzden vâkı cinai sıkıntılar (abortus criminalis) dolayısiyle canlarına kıyan kadınlarımızın hayatlarını kurtarmak ve dolayısiyle ana ve çocuk sağlığına hizmet etmiş olmak.

4. Nüfusumuz daha ziyade fakir köylü ve şehirli zümresindeki Türk analarının doğurganlığı sayesinde hızla artmaktadır: İstatistik rakamlarına bakarsak köylerde doğum nisbeti binde 45 tir. Büyük şehirlere çıkıldıkça bu nisbet binde 25 e kadar düşer. Kültürlü, aydın, yaşama imkân ve şartları daha iyi, hattâ bizim memleket şartlarına göre, müreffeh sayılacak şartlar içinde yaşıyan zümrede ise, doğumlar azalmakta, bu zümre kendiliğinden bir doğan kontrolu, aile plânlaması yapabilmektedirler. Böylece imkânları mahdut, yokluk içinde yaşıyan aileler çok çocuk sahibidirler ve tabiî bu çocukların yetişme, tahsil ve terbiye ve büyüdüklerinde iş bulma imkânları da ailelerinin malî durumları ile onartılı olarak bozuk ve az olmaktadır. Neticede ilerisi için tâbir caiz ise işsiz, güçsüz, aç insan sürülerine mâlik olmak bahtsızlığı mukadder olmaktadır. Yardıma muhtaç, kimsesiz çocuklar sayısı artmakta, Devletin bunlara bakmak zorunluğu haliyle artan bir hızla ortaya çıkmaktadır.

5. Artan nüfusun baskısı kalkınmamış bir memleket olan yurdumuzda sosyal düzeni bozucu etkiler yapmak ihtimalini de ortaya koymaktadır. Çünkü artan nüfusu besliyecek nispette zirai gelirler, ürünler, artmamakta, eğitim ve öğretim araç ve gereçleri ve öğretmen ve okul ve sağlık ihtiyaçlarını karşılıyacak imkânlar aynı tempoda artmamaktadır. Artan nüfusu barındıracak yeni yeni iş imkânları, işyerleri çoğalamamaktadır.

6. Mevcut kaynakların yeniden doğacakları yaşatmaktan çok yaşamakta olanların hayat şartlarını ıslaha yönetltilmesi hem ekonomik hem de insan refahı bakımlarından daha fazla fayda sağlıyacaktır, bunu teminen de nüfus plânlaması üzerinde durulmaktadır. Bu kanun tasarısı üzerinde bizim kaydı ihtirazi ile karşıladığımız hususlar şunlardır :

1. Kanunun adı «nüfus plânlaması» değil ve fakat Plân Kanununda geçen özel tâbir ve gayesine uygun olarak «Aile plânlaması» şeklinde değiştirilmelidir. Bu kanunda öngörülen gebeliği önleyici ilâç ve tedbirlerden faydalanılma sadece ve sadece istediği zamanda, istediği kadar çocuk sahibi olmak istiyen ailelere bir hak olarak tanınmalıdır; yoksa sadece behimi, şehevi arzularını, gebe kalmak şansını bertaraf ederek emin bir şekilde tatmin etmek istiyebilecek-

lere Devletin yardımı gibi bir mâna ve ters anlayış çıkmamalıdır bu kanun metninden. Evlilik bağları olmaksızın gayrimeşru birleşmeleri gebe kalma korkusundan kurtararak teşvik eder mahiyette bir kanun ısdar etmemiş olduğumuzdan emin olmak isteriz. Bu endişemizi zail edici mahiyette bir değiştirge önergesini Başkanlık Divanına takdim ediyoruz, kabulünüze mazhar olursa bahtiyar oluruz.

2. Gebeliği önleyici ilâç ve tedbirlerin insan sağlığına muzir olmamaları esası üzerinde ısrarla durulması gerekir, bu endişeleri zâil edici kontrolu yapmakla sorumlu merci elbette Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığıdır; kanun maddelerine geçildiğinde bu hususun da kanun metnine geçirilmesini öngören bir değiştirge önergemizi Yüksek Başkanlığa takdim edeceğiz. Bilhassa gebeliği önleyici ilâçlar üzerinde çok titiz durulması gerekiyor, bu tip ilâçlar tatbik edildikleri kısa süre içinde değil, bazan çok uzun süre sonra da zararlı, sağlık bozucu tesirler göstermektedirler. Geçen yılların gebelik kusmalarına karşı kullanılan meşhur Tholidamit ilâcının geç görülen muzır tesirlerini, bu hususta bir emsal olarak, daima akılda tutmalıyız. Bu ilâcı alan gebelerin gebelik süresince çok rahat etmiş olmalarına rağmen, çocuklarının sakat; elsiz kolsuz ayaksız doğdukları bütün Dünya efkârı dehşetle müşahede etmişti ve ilâç piyasaya arz edildikten yıllar sonra piyasadan toplattırılmıştı ve tabiî binlerce çocuk da sakat kalmıştı. Amerika Birleşik Devletleri sağlık işlerini tedvir ile yükümlü bakan çok ihtiyatlı davranmış, firmaların bütün ısrarlarına rağmen, o ilâcın Amerika'da kullanılmasına müsaade etmemiş ve bu ihtiyatlı davranışı dolayışıyla da büyük bir felâketi önlemiş olması hasebiyle Amerika Cumhurbaşkanı tarafından liyakat ile taltif edilmişti.

3. Gebeliği önleyici tedbirlerin ve ilâçların alelekser doğum kontroluna ihtiyaç hisseden fakir, çoğu köylü, çiftçi aileler tarafından uygulanabileceğinden haklı olarak şüphe edilir; bu ilâçların maddi külfetine bu aileler zor katlanırlar. Bilfarz halen piyasada taammüm etmiş olan Anovlar ilâcı kutusu on liradır ve bu ilâcı kontraseptik olarak tatbik edecek olan bir aileye bu senede 120 T. L. civarında masraf yükler ki, bir köylünün dediği gibi; bu kadar masrafla korunmaktansa artık bir çocuk sahibi olmak daha ehvendir.

Son söz olarak bu konuda şunları söylemek isteriz :

Halkımızın kültür seviyesini ve ekonomik gücünü artırdığımız yani kalkınmamızı belirli bir tempoda temin edebildiğimiz takdirde aileler, bu kanuna dahi lüzum kalmazsızın halihazırda hali ve vakti yerinde olan aydın kimselerin yaptıkları gibi, çocuk sayılarını tahdidetmek, doğumu plânlamak istiyacını kendiliklerinden hissedecekler ve tahakkuk ettireceklerdir. Pratikte bu kanunun tek tesiri, korkarız ki kontpaseptif, gebeliğe mâni olucu ilâçların piyasada serbestçe alım satımını temin etmekten öteye geçmiyecektir.

Hürmetlerimizle.

BAŞKAN — Kanun tasarısının tümü üzerinde Sayın Kadri Özek. Üzerinde değil mi efendim?

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Evet efendim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

KADRİ ÖZEK (İzmir) — Muhterem arkadaşlarım, memleketi iktisaden plânlı bir şekilde kalkındırmayı hedef tutan Hükümet, bugün bu hedefine muvazi ve yeni bir imkân getiren, aile plânlamasını temin eden kanun tasarısının müzakeresine başlamadan evvel bu mevzuda da Hükümetin göstermiş olduğu hassasiyetten dolayı cidden memnuniyet duymak gerektiği kanaatini taşıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanunu muhtelif cephelerden tetkik emek mümkündür. Filhakika, komisyon raporunu ve kanunun gerekçesini tetkik ettiğimiz zaman bu gerekçenin birçok mülâhazalarla dışında tutulmuş ve ama her ailenin çocuk adedini tahdidetmesinde öngörülmesi icabeden haklı sebeplerin mevcudiyetini de bir defa daha buradan ifade etmekte fayda mülâhaza etmekteyim.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Adalet Partisi sözcüsü arkadaşımızın ifade ettikleri gibi; çocuk sevgisi hiçbir zaman şehevi his ve sebepler tahtında zaıfa uğramaz.

Baba olan her arkadaşımız, ana olan her kadın, çocuk sevgisinin, her türlü sevginin çok üzerinde ve şehevi arzuları dahi unutturacak kadar kuvvetli olduğu hususunu bilirler. Binaenaleyh, eğer bu bir mahzur olarak mütalâa ediliyorsa; biz, çocuk sahibi olamıyan

veya doğuştan çocuk yapma imkânına sahibolmıyan birçok ailelerin, bu imkânı elde edebilmek için maddi mânevi birçok fedakârlıklar yaptığına cemiyet içinde şahidolmuşuzdur.

Muhterem arkadaşlarım, meseleyi bir de sağlık durumu bakımından mütalâa etmek mümkün. Muhterem arkadaşlarım, hepimizin bildiği gerçeklerdir. Her aile ancak mükemmel yetiştirebileceği kadar çoçuk sahibi olmayı arzulamakta ve fakat böylesine zaruri bir arzuyu gerçekleştirmek imkânlarından çoğu zaman, gayriiradi şekilde mahrum bulunmaktadır. Binaenaleyh bu kanun insanların bu arzularına hizmet etmek bakımından birçok faydalı imkânlar temin etmektedir.

MEHMET GEÇİOĞLLU (Adana) — Frenleme bakımından. Ben de söz istiyorum.

KADRİ ÖZEK (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, meselenin bir de sosyal yönü vardır. Cemiyete verilen her fert aile içinde ne kadar mükemmel yetişirse, o cemiyetin dayandığı temeller de o nisbette sağlam olur ve cemiyetin istikbaldeki teminatı o nisbette de büyük olur.

Muhterem arkadaşlarım, istirham ediyorum, acı acı bunun gerçeklerini yakînen müşahede etmişizdir. Bâzı aileler gelirlerinin karşılıyamıyacağı birtakım mükellefiyetler tahmil eden nisbette ve adedde, ama demin de arz ettiğim gibi, gayriiradi bir şekilde çocuk sahibi olmaktadırlar.

Şimdi bu kanunun kabulü halinde, gebeliği meşru yoldan, ama munhasıran arzusuna tabi kılınarak, önleyici birtakım ilâçların çıkması hali, Muhterem Ali İhsan Balım arkadaşımızın dediği gibi, «senede 150 lira ilâç parası vermektense bir çocuk sahibi olmak evlâdır.» Sanmıyorum, hangi vatandaşın söylediğini çok merak ediyorum, böylesine düşünen bir vatandaşın olacağını sanmıyorum. Evet, arkadaşımız bir tavsiyede bulundu. Öyle sanıyorum ki, bu tasarıyı getiren Hükümet elbetteki böylesi bir tedbiri en ucuz ve en mükemmel şekilde gerçekleştirebilecek tedbirleri elbette alacaktır.

Muhterem arkadaşlarım, bir de milletçe kalkınma bahis mevzuu. Biz geri kalmış bir milletiz, fakir milletiz. Senelik millî gelir artımı, bir an kabul ediniz ki, geçen sene Yüksek Plânlama Dairesinin resmî rakamlarından öğrendiğimize göre, yüzde 7,5 nisbeti. Fakat benim kanaatim odur ki, bu gerçek bir kalkınma hızı değil. Çünkü bu millî gelirdeki artışı gösteren miktar, gerçek kalkınmanın bir ifadesi ve rakamı değil. Düşününüz, nüfus adedi sabit kalırsa ve millî gelir de belirtilen miktarda bir artış olursa, o takdirde bu gerçek bir kalkınmanın ifadesi olur. Ama, yeni dünyaya gelen çocuk adedi ve kalkınma hızı ve millî gelirin artışı... Bütün bunları bir arada düşündüğümüz zaman görürüz ki, kalkınma belki % 7,5 un çok altına düşer. Bu itibarla hayat standardını bir bakıma yükseltmeyi öngören bu kanunun bu bakımdan da faydalı bir kanun olacağını kabul zaruridir.

Muhterem arkadaşlarım, Ali İhsan Balım arkadaşımın bir fikrine iştirâk edeceğim. Tesadüfen bendeniz bir doktor arkadaşımla yaptığım bir konuşma esnasında müttâli oldum, yakın tarihte Dünya Sağlık Teşkilâtı'nın neşrettiği 13 sayılı bir bültende, bu gün bizim memleketimizde maateessüf, bakkal dükkânından bir kibrit alma rahatlığı içerisinde eczanelerden doktor reçetesi ve saire aranmadan temin edilen Anovlar ve emsali ilâçların bâzı bünyeler üzerindeki bâzı hastalıkları geçirmiş hali bahis mevzudur; genel sağlık bülteninde bu sarahaten görülüyor. «İstikbale müzaf kötü tesirleri olabilir» denmektedir. Bendeniz Sağlık Bakanlığının alâkalı memur arkadaşlarımla görüştüm, bunu tetkik edecekler ve gerekli tedbiri elbetteki alacaklardır. Ancak hemen ilâve edeyim muhterem arkadaşlarım; çok mühim bir mevzudur, bu gibi lâçların mutlâka doktor reçetesiyle temin edilmesinin zaruretini, istikbalde doğuracağı birtakım mahzurları nazarı itibara alarak temin etmesi bakımından Sağlık Bakanlığının gerekli tedbiri alması şart ve zaruridir.

Bunun bir mahzuru olacak. «Acaba ben şu ilâcı kullanacağım zaman bana ileride kötü tesirleri olur mu?» diye düşünen her vatandaşa bir de doktor vizitesi tahmil edilirse belki bundan kaçınılması gibi mahzurlar da bahis mevzu olacaktır. Bu bakımdan da alâkalı Bakanlığın bu hususu da nazarı dikkate alarak gerekli tedbirleri almasında fayda mülâhaza etmekteyim.

Muhterem arkadaşlarım, zaten mümkün değildir, Anayasaya da aykırı düşer, sosyal an-

layısa da aykırı düşer; bâzı yerlerde beyan edildiği gibi, hakkında leh ve aleyhinde birtakım yazılar okuduk. Bu kanun hiçbir aileyi çocuk yapmaktan menetmemektedir. Bu kanunun eğer gerçek adını koymak mümkün olsa idi, benim naçiz kanaatim şu olacaktı : «Her aileye mükemmel çocuk yetiştirme imkânını bahşeden kanun!». Yoksa bir ailede çok çocuk değil, bir ailede mükemmel çocuk yetiştirmesinin, her millet, her cemiyet için arzulanan çok iyi niyetlere istinadeden bir düşüncenin tezahürü olduğunu kabul etmek lâzım.

Muhterem arkadaşlarım, Sayın Ali İhsan Balım arkadaşım bir nebze temas ettiler : Filhakika bir müddet evvel bu mesele münakaşa edilirken Hükümete düşen bir vazife daha belirmiştir. Filhakika tıp ilmi ilerlemektedir. Dünya sağlık bültenlerinden öğreniyoruz, milletlerdeki vasati yaş haddi her gün biraz daha yükselmektedir. Şimdi çocuk doğumu kontrol edilince bir taraftan da vasati yaş haddi yükselirken günün birinde şöyle bir endişenin varidolabileceğini düşünmek gerekir kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlar, bir gün bakarsınız ki, bir milletin yaşlı insanları nüfus adedi itibariyle, genç ve çocuk yaşdaki kimselerden daha fazla olur. Bunu kabul etmek lâzım. Bir cemiyetin iyi yetiştirilmiş yaşlılara muhakkak ki, ihtiyacı var ama, bir cemiyeti çok kuvvetli gösteren mükemmel yetiştirilmiş, genç yaştaki nesildir. Bunun da sırasında elbetteki, Hükümet böyle bir hali müşahede ettiği zaman bugünkü, Hükümet, gelecekteki Hükümet, bunun tedbirini alacaklardır.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanunun bir de hukukî yönden mütalâa ettiğimiz zaman birtakım suçların işlenmesine de engel teşkil edecek imkânlar sağlamaktadır. Yani çocuk yapmamayı meşru yoldan önliyen bir tedbir olarak öngörmektedir. Filhakika Ceza Hukuku bakımından, hamileliği çok mahdut şartlar altında bertaraf etmek imkânı var.

Muhterem arkadaşlar, bunun meşru yoldan önlenme imkânlarını öngören böyle bir kanunu Ceza Hukukunun tecziye ettiği birtakım hareketleri meşru sayması itibariyle bu bakımdan da faydalı olarak kabul etmek lâzımdır.

Muhterem arkadaşlarım, bir hususa temas etmek istiyorum : Fazla taassup içinde olan bâzı kişilerin bu kanunun din bakımından, Müslümanlık bakımından mahzurlarını ileri sürerler.

Düşünüyorum, muhterem arkadaşlar; Müslümanlıkta, Müslüman Dininde çocuk miktarının sarahatan tahdidedileceğine dair bir hüküm yok, veya bir âyet yok. Fakat muhterem arkadaşlarım, şöyle bir mukayese ile bir ailenin ne kadar çocuk sahibi olmasının dinî bakımdan mümkün görülebileceği hususunu da izah kabil olacaktır. Filhakika bâzı memleketlerde bugün o da kaldırılmaktadır ya, bizim memleketimizde de bir tarihte mevcuttu : Taaddüdü zevcata cevaz veren İslâm Dini, ancak malî güce birden fazla kadına bakma imkânına sahibolan insanlara böyle bir hakkı tanıyor.

KEMAL SARIİBRAHİMOĞLU (Adana) — Kâfi değil, noksan.

KADRİ ÖZEK (Devamla) — Kâfi olmıyabilir, noksan cihetlerini arkadaşlarım ikmal ederler. Bu konuda cehlim olabilir, belki. Fazla iddia kabil değil.

Muhterem arkadaşlarım, sözlerime başlarken arz etmiştim, raporda yer alan gerekçede vardır. Realist olmak lâzımdır.

Bundan bir müddet evvel nesebi gayrisahih çocukların tesciline için bir kanun kabul ettik. Bu kanunun müzakeresi sırasında mümkün olmadı, konuşamamıştım. Fakat muhterem arkadaşlarım, böylesine kanunların kabulü, bizim medeni hukuk hükümlerinde öngörülen bâzı meseleler muvacehesinde teklifine imkân olmıyan mahzurlar yarattığı bir realitedir. Medeni Kanunda, bizde Monogami kabul edilmiştir, tek evlilik. Halbuki evlilik dışında doğan bir çocuğun nesebini sahih olarak kabul ettiren bir kanunu kabul etmekle biz, Kanunu Medeninin bu âmir hükmüne de muhalif hareket etmiş olmaktayız. Filhakika demek ki, nikâhsız olarak dışarıda münasebet tesis etmiş insanların bu münasebetinden doğacak çocukların tesciline cevaz verdiğimiz zaman ne lüzum kalır Kanunu Medeninin monogami olarak kabul ettiği evlilik hayatına Şimdi bu kanunun, belki söylemek de mahzurlu olur ama, realitesi bu, monogam olan hiçbir erkeğin mevcudiyetini kabul etmeye imkân yok. Binaenaleyh, bu böyle devam ettiği müddetçe nese-

bi sahih çocukların her gün biraz daha artacağı ve bunun hem cemiyet bakımından, hem de Devlete tahmil edeceği külfetler bakımından birçok mahzurlarını nazarı itibabara alırsak, bu kanunun kabulü halinde böylesine mahzurları da kısmen olsun bertaraf edilmesi imkân dâhiline girecektir.

Bu Miras Hukuku bakımından da demin arz ettiğim nesebi gayrisahih çocukların usuli bakımdan mütalâa edildiği zaman mahzurlarını da bertaraf ediyor.

Muhterem arkadaşlarım, biz nesebi gayrisahih doğan çocukların nesebini sahih kılan kanunları kabul etmekle bu çocukları nesebi sahih çocuklar gibi miras haklarına sahibolacakları neticesi doğmaktadır. Halbuki yine Miras Hukuku hükümleri tetkik edildiği zaman görürüz ki, muris halde veya istikbalde mirasçılarını mirasından mahrum edemez, hele mahfuz hisseleri üzerinde bir tasarrufta bulunamaz. Bir taraftan kanun menediyor, bir taraftan yeni yeni kanunlar çıkarıyor, nesebi gayrisahih çocukları nesebi sahih çocuklar haline getiriyoruz. Onlara da bir miras hakkı vermiş oluyoruz. Binaenaleyh nesebi gayrisahih çocukların haklarının korunması bakımından da birtakım tedbirleri getirdiğini nazarı itibara alırsa bu kanunun, muhterem arkadaşlarım, sağlık bakımından, sosyal bakımdan, iktisadi bakımdan ve topyekûn bir cemiyetin fertlerinin mükemmel yetişmesi bakımından faydaları kanaatimce sayılmakla tükenmiyecek kadar fazladır. Binaenaleyh, takdir Muhterem Heyetinizindir ama; bu kanunun kabulünde, arz ettiğim sebepler muvacehesinde, büyük faydalar sağlanacağı kanaatini taşıyorum.

Mâruzatım bundan ibarettir. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Açık oylamada oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız var mı? («Var» sesi)

Lûtfen acele ediniz efendim.

Sayın Vedat Âli Özkan, buyurun. Lehte, aleyhte, üzerinde?

VEDAT ÂLİ ÖZKAN (Kayseri) Aleyhte.

BAŞKAN — Buyurun.

VEDAT ÂLİ ÖZKAN (Kayseri) — Muhterem Başkan, muhterem milletvekilleri,

Nüfusla iktisadi gelişme arasındaki sıkı bağlantı, milletlerin nüfus politikalarına büyük ağırlık verilmesini gerektirmiştir.

Halen dünya üzerinde takriben 3 milyar nüfus bulunmasına rağmen, 4,5 milyarı besliyebileceği söylendiği ve dünya nüfusu aşağı - yukarı % 2 arasında arttığı halde, fazla nüfusa karşı cephe alan ülke ve bilginlerin sayısı gittikçe çoğalmaktadır. Diğer taraftan milletlerin hayat seviyeleri yükseldikçe doğurganlık nisbeti düşmektedir.

Avrupa nüfusu 1800 yılında 187 milyon 1910 da takriben 450 milyona çıktı, ancak Batıda o devrede endüsri inkılâbı vukubulmuştur. Bunun millî gelirde husule getirdiği muazzam tezayüt dolayısiyle halkın refah seviyesi nüfus çoğalışına rağmen alçalmayıp bilâkis yükseldi.

Dünya avcılık devrinde kalsaydı birkaç milyondan fazla insan barındıramazdı. Avcılıktan hayvancılığa, ziraate, sanayie geçilmekle dünyanın besliyebileceği nüfusun miktarı çok yükselmiştir. Teknik, daha da ilerlerse, meselâ gıda maddelerini lâboratuvarlarda istihsal etmek imkânı elde edilirse dünya bugün olduğundan çok daha yüksek sayıda nüfusu da kaldırabilecektir.

Dünyadaki nüfus artışının 2000 senelik istatistikî rakamlarını dile getirenler bunu büyük bir tehlike olarak ileri sürmektedirler. Halbuki dünya geçmiş senelere, nüfusun daha az olduğu devirlere nazaran, bugün daha müreffehdir ve memleket memleket bir ilerleme ve kalkınma hamleleri açıkça müşahede edilmektedir.

Gelişmiş memleketlerde nüfus artış hızı düşük oluşu bâzı sosyal - ekonomik faktörlerle izah edilmektedir. Batı Avrupada önce yüksek olan doğurganlık bu ülkelerde ekonomik kalkınmaları ölçüsünde azalmıştır. Böylece ekonomik ve kültürel kalkınma nüfus artışı üzerinde ayarlayıcı olmuştur ve süratle bir kalkınma yoluna girerek biran evvel az gelişmişlikten kurtulmakla nüfus plânlaması kendiliğinden tatbik edilmiş olacaktır.

Fransa gebeliği önleyici tedbirlere karşı en ağır kanuni müeyyideleri olan bir memlekettir ve bu memlekette nüfus artışı hiçbir zaman tehlikeli bir artış halini almamıştır.

1970 yılında, İtalya faşist hükümeti bizim yarı büyüklüğümüzde olduğu ve o zaman 30 milyonu geçtiği halde nüfus artışını teşvik için doğum kontroluna ait bilgi ve propagandayı yasak etmiş bulunuyordu.

Buna mukabil Macaristan, 1954 te doğum kontrolunu tatbike başlamış ve bugün millî bir felâket diye vasıflandırılan bir nüfus durmasiyle karşı karşıya gelmiştir.

Bir gün gelecek ki, az nüfus bir memleket için bir zaif unsuru olacak, kabarık nüfuslu uzak veya yakın komşuların iştihalarını çekecektir.

Bu umumi mülâhazalardan sonra memleketimiz için nüfus plânlaması hakkındaki düşüncelerimize geliyoruz.

Nüfus plânlamasını istediğin zaman istediğin sayıda çocuk yapmak şeklinde halk efkârına arz edersek elbette iltifat görecektir. Ve mesele yalnızca aile hacmini küçültmek prensibinden izah edilirse hoş karşılanacaktır.

Fakat, nüfus plânlamasının yalnızca istediğin sayıda ve istediğin zaman çocuk yapmak demek olmadığını kısaca anlatmak isterim.

Zamanımızda bir memlekette tabiî nüfus artışı, iktisadi gelişmenin üstünde seyrettiği takdirde, o bölgenin aşırı nüfusa sahibolduğu söylenir.

Türkiye'de bugün aşırı nüfusa sahibolduğunu iddia etmek güçtür. Her ne kadar, ekilip biçilen tarla arazisinde limite yaklaşıldığı doğru isede entansifikasyona gidildiği takdirde hektar randımanının artarak, sığır koyun ve tavukçuluk gibi hayvansal ve deniz altı ve balık servetlerimizin nasıl büyük istikbal vadettiği meydandadır. Artan nüfus ile gıda kaynakları arasında bir muvazene temin edilmediği takdirde hayat seviyesi elbette yükselemez. O halde memleketimize bu muvazeneyi temin için evvelâ bu gıda kaynaklarımızı harekete getirmek mecburiyetindeyiz. Hâlâ hariçten gıda maddeleri ithal eden bir memleket olduğumuzu ileri sürmek böyle kalacağımız demek değildir.

Nüfusun artmasını değil erazyonu, kaybolan ormanlarımızı istifade edemediğimiz servetlerimizi düşünelim ve bu toprakların hakiki sahibi olduğumuzu bu toprakların her karışını tam mânasiyle değerlendirmek süretiyle gösterelim. Anadolu bugün bomboştur. Ve kilometre kareye 50 sene sonra dahi düşecek nüfus çoğunluğu hiç de endişe verecek mahiyette olmıyacaktır. Türkiye'de fazla doğuma tesir eden bir unsur da 3 milyon 700 bin evli erkeğe karşılık 4 milyon 200 bin evli kadının mevcudiyetidir. Geleneklerimize, ahlâki inançlarımıza hattâ iktisadi ve millî menfaatlerimize uymıyan nüfus plânlaması mevzuunda çok dikkatli ve temkinli olmamız lâzımdır.

Zaıfının kurbanı olan bir kadının rahminde taşıyacağı çocuğu ile cemiyet içinde daima kötü görülmeye mahkûm edilmesini içtimai adaletsizliği gören bir görüşe asla itibar etmiyoruz ve millet olarak da iftihar ettiğimiz ahlâki yapımızın bunu müsamaha ile karşılıyabileceğini katiyen zannetmiyoruz. Bâzı doğum kontrolu savunucuları insanların yarattıkları kanunların baskısı altından kadının kurtarılması mülâhazalariyle ortaya çıkmışlardır. «Vicdani, ahlâki ve sosyal inanışların sarsılmasiyle serbest birleşmelerin neticesi olan çocuklar düşürülmekle düşüremiyen kadın ise aile ve cemiyet içinde bütün mânevi kıymetini kaybetmektedir» deniyor. Ama biz bu nüfus plânlaması suretiyle bu serbest birleşmelere rahatlıkla büyük imkân vermiş olmıyacak mıyız.?

Bu, hakikaten korkunçtur ve böyle kanuni müsamahalarla ahlâki bünyemizde husule gelebilecek çatlakları şimdiden endişe içinde görmekteyiz ve gebeliği önleyici neşriyatların zararlı olacağı ve vaktinden önce genç kızlarda cinsî münasebet arzuları yaratacağı ve genç nesillerde türlü felâketler husule getireceğini bugünden tahmin etmek de zor değildir. Tatbik edilecek bir aile plânlamasını üst kademe derhal benimsiyecek, fakir tabakalar ilgisiz kalacak ve neticede mevcut farklı üreme büsbütün cemiyetin entellektüel dengesi aleyhine artacak ve cemiyet en vasıflı tabakalarını kısırlaştıracaktır. Bugün başlanacak bir nüfus plânlamasından kaç senede millet olarak netice alınacaktır? Ve bunun az gelirli halka ve köylüye intikali ne kadar sürecektir?

Burada istifade edecek ve esasen gayrimeşru yolları kullanmakta olan o müreffeh tabakaya hukukî bir yol tanınmış olmıyacak mıdır? O halde aile plânlamasının bir memlekette hakiki mânasiyle tatbikini ancak iki kutbun birbirine âzami yaklaştığı bir devir olarak tesbit etmek lâzımdır.

Tatbiki yapılacak metotlar da henüz sarahata kavuşmamıştır. Meselâ spiral metodun tatbikatı nasıl olacaktır? İltihaplar peritonitler gibi komplikasyonlarla karşılaşılmıyacak mıdır?

İlâçların ise ne derece mahzurlu, hattâ teh-

likeli olduğunu bilmiyoruz. Henüz 4 - 5 senelik bir tecrübeyi kâfi görmüyoruz. Yirmi sene sonra hormon menşeli bu ilâçların genelere tesir ederek dejenere bir nesil, çok uzak bir ihtimal dahi olsa bizleri bir parça düşündürmeli ve bugün katî bir zaruret olmıyan aile plânlamasına götürmemelidir.

Ayrıca bir kadını hamilelikten men için kullanılacak hap, yılda ortalama 200 liraya malolmaktadır. Bir milyon kredinin tahlik ettiğini düşünürsek yılda 200 milyondan 5 senede bir milyara varacak ve ancak, az - çok varlıklı olanların kullanabileceği bir meta olarak kalacaktır.

Geri kalmış ülkelerdeki nüfus artışı muvakkattir. Sanayileşme, eğitim ve kalkınma hareketleri sebebiyle doğumlar azalacak, nüfus artışı hızını kaybedecektir. Bunun en güzel örneğini Japonya'da görmekteyiz. Asıl nüfus artışındaki tehlike, ileri ve muvaffak memleketlerdeki nüfus artışıdır. İstihsal tekniğinin mükemmelleşmesi ve otomasyon çağının başlaması az gayretle yeteri kadar kazanç sağlamak sonucu boş zamanların ortaya çıkışıdır.

Nitekim bugün vasat Amerikan ailelerinin 4 ila 6 çocuğu vardır. Bizim ise bu devreye 100 seneden evvel geçmemize imkân yoktur. Nüfus plânlaması bir fikir olarak doğru olabilir, fakat memleketimiz şartları ve tehlike kabiliyeti bakımından makbul değildir.

Deniyor ki, «aile besliyemiyeceği, çocuğu doğurmamalıdır.» Fakat çocukları da ölüm vakaları oranının yüksek olduğuna inanan bir milletin, ki, biz buna dâhiliz, fertleri arasında aile plânlaması yapmak çok güçtür. O halde önce bizim halle mecbur olduğumuz bu vefiyatı Batılı ölçüde en asgari bir nesbete düşürmemizdir. Her yıl on bin oranı düşük sebebiyle olduğu ileri sürülüyor. Bunu biz de önceli görmekteyiz. Ve onun için ekseriyeti 5 - 6 çocuğa sahibolanların yapmış oldukları bu düşükler karşısında çok ciddî bir kontrol altında ancak büyük vazife görmüş ve tıbbın tatbikinde zaruret hissettiği kadınlara inhisar etmek üzere mahdut bir aile plânlamasına taraftarız.

Bütün Dünyada belki birgün doğum kontrolü bir zaruret olacaktır. Fakat bunun Dünya çapında ele alınacağı güne kadar Türkiye'miz için tatbikine geçilmesini, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının bütün istinadettiği haklı sebep ve iyi niyetlerine rağmen, çok acele verilmiş bir karar telâkki etmekte ve henüz bizim için dâva olmaktan, problem olmaktan çok uzak bu nüfus plânlamasını büyük dertlerimiz yanında bir fantezi görmekteyiz. Ve bu topraklar üzerinde yaşıyacak insanların mesut ve müreffeh olmasını **mutlaka nüfusun** tahdidi suretiyle mümkün olacağı inancında da değiliz.

Nüfus artışını frenlemekten ziyade, vasıflı ve sıhhatli bir nesil yetiştirmenin metodlarını aramalıyız. Hürmetlerimle (A. P. sıralarından alkışlar.)

BAŞKAN — Açık oylamalarda oylarını kullanmıyan arkadaşlarımız var mı? («Var» sesleri) lûtfen acele buyurunuz, Sayın Kiper acele biraz.

Sayın Sabahattin Savacı, lehinde, aleyhinde, üzerinde?

SABAHATTİN SAVACI (Gümüşane) — Aleyhinde efendim.

BAŞKAN — Buyurun.

SABAHATTİN SAVACI (Gümüşane) — Muhterem arkadaşları; benim konuşmam, mevzuun, tasarının aleyhinde olacaktır ama, şunu sözlerimin başında hemen arz edeyim, bu kanunun olması veya olmaması halinde, içtimai bünyemize, demografik inkişafımıza tesir edeceği inancını hiç bir zaman taşımadığım için, lehinde veya aleyhinde değil, esas itibariyle konuşmamı üzerine eksif ederek arz edeceğim.

Yüksek Meclisin değerli üyelerine şunu bilhassa arz etmek isterim ki, bu tasarının menşei dışarıdan gelmektedir. Ve bendeki şüphe şu şekilde tekevvün etmektedir: Bize yardım eden memleketlerin bu yardımı yürütememeleri, devam ettirememeleri sebebiyle bu kere tavsiyelerini değiştirerek artan nüfusları, geri kalmış memleketlerden biri olan Türkiye'de devamlı artan nüfusu kontrol ediniz diye tavsiye etmektedirler.

Muhterem arkadaşlarım, bunu bize tavsiye edenler için, tavsiye edenler bakımından haklı olabilir. Onlar için bir sebebe istinadedebilir. Ama Türkiye'nin millî menfaatleri bu sebepleri reddeder.

Biz bu devrin Türk milletinin bir kuşağı olarak bu tasariyle bir aczin içerisine de giriyoruz. O aczin mânası şudur : Biz iktisadi, içtima eğitim tedbirleri almakta acz içindeyiz. Bu bakımdan tıbbi yardıma çağırıyoruz. Asıl

olan, bu arz ettikleridir. Biz eğer memleketin terakkisini, memleketin iktisadi, içtimai ve millî eğitim bakımından süratle kalkınmasına inanmış kimseler isek, bu tedbirlere lüzum görmeyiz. Ve Türkiye'de bugün böyle bir kanunun da biraz sonra arz edeceğim sebepler tahtında lüzumsuzluğuna da ayrıca kaani bulunmaktayım.

Muhterem arkadaşlarım, benden evvel arkadaşlarım izah ettiler : Yüksek Heyetiniz de bunu gayet iyi bilmektedirler, bir nazariye vardır. Bu nazariyeye göre, iktisadi bakımdan inkişaf eden memleketlerde nüfus kendiliğinden muvazeneye varır.

Esasen Plânlamaya ait bu husus tedvin edilirken Plân Komisyonunda bendeniz bunu ileri sürmüştüm. Ve Plânlamanın bu hususuna o zaman itiraz etmiştim. Şimdi bu bir tasarı halinde, genel bir kanunla huzurunuza gelmektedir. Eğer biz memleketin süratle kalkınacağına, kalkındırılacağına ümit bağlamış, inanmış kimseler isek bu kanunu, bu tasarıyı şimdilik iade etmemiz lâzımdır, hiç olmazsa şimdilik reddetmemiz lâzımgelmektedir.

Muhterem arkadaşalrım, evet dünya nüfusu süratle artmaktadır, Türkiye nüfusu da dünyada süratle artan, % 2 artan bir nüfustur. Fakat Türkiye'nin nüfusunun süratle artması Türkiye'nin aleyhine değildir. Alamadığımız ekonomik tedbirleri, gerçekleştirmediğimiz eğitim inkişafımızı bu yolla sağlamaya bendeniz imkân görmüyorum. Türkiye'nin kalkınmasına inanmış bir kimse olarak, Türkiye'de insan başına işlenecek arazi çok fazladır, istifade edilecek arazi çok fazladır. Türkiye'nin nüfusu henüz optimumun çok altındadır, arkadaşlarım. Bu bakımdan Malhus'dan beri gelen ihtiyaç maddelerinin nüfusa yetememesini Türkiye'nin şartları reddeder.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye'ye bir vakitler tetkik için gelen Profesör Wact Türkiyenin nüfus kaynağı bakımından kalkınmanın en büyük unsurunu burada görmüştür. Türkiye'nin artan, gelişen nüfus kaynağı Türkiye'nin kalkınmasının ilk müspet işareti olarak ifade edilmiştir. Geçenlerde yine memleketimizi ziyaret eden, muhtelif zamanlarda ziyaret elen kimseler aynı kanaati yeniden paylaşmışlardır.

Arkadaşlar; etrafımıza dikkatle bakmalıyız, jeopolitik durumumuzu gerçek mânada tesbit etmeliyiz. Etrafımızı saranların dostluğunu, düşmanlığını iyice kıymetlendirmeliyiz ve bu şartlar içinde Türkiye'nin bu jeopolitik durumu nüfus tahdidine gidecek tedbirleri ittihaza müsait midir, değil midir, bunu iyice kıymetlendiriniz. Türkiye'nin benim kanaatime göre bugünkü bulunduğu jeopolitik şartlar nüfus tahdidini icabettirmemektedir. Bilâkis nüfus tezayüdüne ihtiyacı vardır.

Muhterem arkadaşlarım, benden evvel izah edildi. Vaktiyle Fransa'da nüfusun kontrolü için muhtelif safhalarda alınan tedbirler Fransız nüfusunu bir muvazenesizliğe itmiştir, âhiren alınan tedbirler de bu muvazeneyi kurmaya kifayet etmemiştir.

Macaristan'ın kritik nüfus durumu cümlenizin malûmudur. Bir nüfus gerilemesi vardır. Feci şekilde, kronik şekilde devam etmektedir. Alacağımız tedbir, sosyal tedbir Türkiye'nin geleceğine ehemmiyetli tesir yapabilir. Bu tesirin bugünden sorumlusu Yüksek Heyetiniz olabilir. Bendeniz sorumluluğumuzu idrak eden insanlar içinde bulunarak bu sorumluluğumuzu iyice değerlendirerek bu kanuna, bu tasarıya rey vermemenin gerektiği kanısı içinde bulunmaktayım. Ve düşünüyorum ki, bu tasarı henüz kâfi derecede tetkik edilmeden gelmiştir. Bu tasarı, ilmî etütleri tamamiyle Türkiye'nin şartlarına ikmal edilmeden gelmiştir. Bu bakımdan tasarı memleket şartlarına tamamiyle tekabül etmemektedir. Böyle bir tasarının sorumluluğunu müdrik, Yüksek Heyetiniz tarafından iyice tetkik edildikten sonra ancak kabul edilebileceği inancını taşımaktayım.

Memleketin bu tarzdaki tedbirlerin bugün içinde bulunduğumuz geniş, sinema gibi, matbuat gibi, endüstrinin tesiri altında, ahlâki gelişmenin bu tedbirlerle daha ziyade za'fa uğrıyacağı kanaatindeyim. Bu bakımdan da Yüksek Heyetinizin dikkatini çekmek mecburiyetinde kaldım. Nüfus plânlaması yolu ile netice almış hiçbir memleket yoktur arkadaşlarım. Ancak alınan tedbirler iktisadi tedbirler olmuştur, eğitim tedbirleri olmuştur. Türkiye'nin de ancak bu yollarla böyle bir muvazene kuracağı inancını taşımaktayım.

Şimal memleketleri uzun bir süreden beri bu nüfus artışını ileri ve geri memleketler tefriki su-

retiyle tetkik etmektedirler. Bilhassa Stokholm Üniversitesi ve Hopkins Üniversitesinde Profesör Sivenilson ve Profesör Kuznes'in yapmış olduğu tetkikler son derece şayanı dikkattir. Bu tetkiklere göre nüfusun âzalması halinde eğer dış ticaret imkânları, müstemleke gibi, dominyon gibi artmazsa, yani dışardaki mahreçler iç piyasayı takviye etmezse ekonomik gerileme süratle kendini göstermektedir. Bu b. 'ımdan nüfusu azalan memleketlerde mahreçlerin artırılması gerekmektedir ki, bu da bugünün şartları içinde mümkün değildir. Bir memleketin haiz olması lâzımgelen optimum nüfus miktarı vardır. Bunun altına düşüldüğü takdirde bu memleketin iktisadi hayatı felce uğramaktadır. Bugün kalkınan memleketlerin kalkınma potansiyelini dahilî nüfusları sağlamıştır.

Amerika da böyledir, Garbî - Avrupa memleketleri de böyledir. Bu memleketlerin dahilî talepleri, dahilî nüfusları, o memleketin sanayi inkişafını, iktisadi inkişafını tahrik etmiştir. Ve yine bu memleketlerde yapılan tetkikler nüfus miktarı azaldığı nisbette eğer dışarıda bu dahilî piyasayı takviye edecek mahreçler alelacele bulunmazsa iktisadi bir çöküntü o memleketin başına ârız olmaktadır. Bu da bu ilmî muhitlerce tesbit edilen bir husus olarak önümüzdedir.

BAŞKAN — Bir dakika Sayın Savacı. Açık oylamada oyunu kullanmıyan arkadaşlarımız var mı? Yok mu efendim?... Oy verme muamelesi bitmiştir. Kupaları kaldırınız.

Buyurun Sayın Savacı.

SABAHATTİN SAVACI (Devamla) — Türkiye nüfusunu tahdidettiği takdirde, Türkiye nüfusunu azalttığı takdirde arz ettiğim mahreçleri nereden temin edecektir arkadaşlar? Eğer bu ortaya konulan bir ilmî gerçekse buna riayet edildiği takdirde bu tasarı ile gelen tedbirlerin Yüksek Heyetinizce reddedilmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlarım, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının müzaharetiyle Türkiye'de ilim adamları arasında yapılan bir açık oturumda varılan neticeler şayanı dikkattir. Bu açık ilmî toplantıya iştirak eden hiçbir ilim adamı kayıtsız, şartsız bu tasarıya evet dememiştir. 30 kadar ilim adamı iştirak etmiş, bu ilim adamlarından, zannediyorum 22 tanesi, şartlı olarak itirazlar dermeyan ederek bu tasarıya «evet» demiş, 6 tanesi hayır demiş, 2 tanesi de çekimser kalmıştır. Bu hususu da yüksek dikkatlerinize arz ederim. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Ahmet Bilgin, tasarının aleyhinde, lehinde, üzerinde mi? Lûtfediniz.

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Aleyhinde Başkanım.

BAŞKAN — Buyurunuz.

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Aziz ve muhterem arkadaşlarım, müzakeresine başlamış olduğumuz nüfus plânlama tasarısının üzerinde evvelâ görüşlerimi arz edeceğim, sonra gerekçedeki tezatlara geçeceğim ve bu suretle konuşmamı huzurunuzda arz etmiş bulunacağım.

Nüfus plânlamasının memleketimize lüzum ve ademi lüzumuna kanaat edinebilmek için evvelâ nüfusumuzun miktarına, ülkemizin vüsatına dayanarak bâzı mütalâalarıma müsaadenizi rica edeceğim.

Bizim nüfusumuz elyevm 28 milyonun üstünde belki de 30 milyon civarında bir manzara arzetmektedir. Bu vaziyet karşısında hiç başka işimiz kalmamış gibi alelacele bir nüfus plânlaması ile nüfus artışını tahdidine giden bir yola gitmemizin sebep ve âmillerinin yalnız iktisadi bakımdan olması iddiasının doğru ve varidolmadığına kaani bulunmaktayım. Dünya milletleri içerisinde kalkınmanın zirvesine çıkmış olan Almanya dahi bugün insan gücüne ihtiyaç göstermek ve bizden insan gücü ithal etmektedir. Şu halde ne kadar kalkınsak, ne kadar sanatımızı ilerletsek, ne kadar makinalara sahip olursak olalım elbette ki, insan gücüne ihtiyacımız olacaktır. Şu halde bizim Türk Milleti olarak bekamızın istinadedeceği yegâne faktör insan gücüdür. Halen bu böyledir, istikbalde de böyle olacaktır.

Şimdi, insan gücünü azaltma hususundaki gerekçede gösterilen şey millî gelirimiz nisbetinde nüfus artışımızı ayarlamak meselesi öne sürülmektedir. Millî gelirimiz artmıyorsa, nüfusun artışı nisbetine bunu ulaştıramıyorsak biz esas ağacın köküne baltayı vuracağımıza onu yetiştirecek, meyvasını çok verecek şekilde bakımını artırmamız gerekirken baltayı ağacın köküne vurup ileride de istifade edemiyeceğimiz şekilde ağacı kurutuyoruz. Bu da memleket gerçeklerine asla uymaz ve uymamaktadır.

Şimdi bir havuz tasavvur edelim; bu havuza bir parmak kalınlığında akar su geliyor,

havuzu dolduracak. Ancak bu havuzun biriktirdiği su bizim sahibolduğumuz arazinin bir kısmını sulayıp onu verimliliğe ancak sevk edebiliyor. Fakat verim azdır, su azdır. Binaenaleyh ne yapalım? Elimizdeki araziyi boşuna tutmaktansa bunun bir kısmını harcıyalım, elimizden çıkaralım. Halbuki bu böyle olacağına suyun artırılmasına doğru gidersek arazimizin kâffesinden istifade eder, kalkınmamızı ona göre yaparız, millete de onu veririz. Yoksa su aramadan elimizdeki araziyi satarsak yarın o arazi elimize geçmez. Binaenaleyh şimdiden bu işe teşebbüs etmekliğimizin mânasını bunun için ben anlamıyorum.

Memleketimizin durumu malûm, biz Anadolu kıtasına sahibiz ve biraz evvel arz ettiğim gibi bu 28 - 30 milyon nüfusa maliktir. Tarihen müspettir ki,

Yalnız Silifke ve havalisi 40 milyon nüfusu ihtiva eder ve onu barındırır bir ülke idi. (20 sesleri) milyon da olsa olabilir. Ben 40 milyon diye biliyorum. Tashih buyurdunuz teşekkür ederim. 20 de olsa yine kâfidir. Biz 28 milyon içerisindeyiz, yalnız Silifke gibi bir ülke, 20 milyon nüfusu barındırmaya kifayetli olabilir. Böyle bir imkâna sahibolduğumuz bir zamanda böyle bir plânlamaya gittiğimizin ne derecede doğru olduğunun takdirini sizlere bırakıyorum. Şu halde nereden bakarsak bakalım nüfus plânlamasını gerektirecek, bizi buna icbar edecek bir duruma henüz gelmiş değiliz. Kalkınmamızın esası bu iken bu suretle millî gelir nisbetinde çocuk yapmamızı sınırlandıracak olursak ve bu ilâçların, netekim gerekçede olduğu gibi, istimalini (icabederse onlara yardım suretiyle göstermek, icabederse serbest olarak tevzi etmek gibi) bir çığır açarsak çocukların fazla doğumunu bir daha arzu etsek de elimize geçmez. Bu suretle yapacağımız çocuk yapmama usullerinin memlekette teammümü dolayısiyle ahlâkiyatı nasıl zedeliyeceğimizi de düşünmemiz gerekir kanaatindeyim. Bunun içindir ki, bu suretle yardım etmek istediğimiz millete bilâkis fenalığımız dokunacaktır.

Gerekçenin şimdi tenakuzlarına başlıyalım: Nüfus artışı ile ekonomik gelişme arasında millî geliri süratle artıracak bir fark tesis edemediğimizden nüfus artışının tehlikeli olduğunu halka duyurmak, onları buna inandırmak, bundan sonra da az sayıda çocuk sahibi olmak istiyen ve çocuk olmasını istemiyen ailelere her cinsten yardımda bulunmak.» gerekçenin şu kısmında söylenen şu ibareye göre «çocuk yapmak istemiyen, gerek kadın ve gerekse erkeğe, bir yardımda bulunmak.» Rica ederim, bu şekilde bütün millete tamim edilecek ve bunu mümkün kılacak fennî usulleri ve fennî ilâçları serbest bırakmanın bu memleket için faydalı olduğunu iddia edebilmek çok müşkül ve çok güç bir mesele olduğuna kaaniim. Bunu ne suretle gerekçeye dercetmişler ben anlıyamıyorum arkadaşlar.

Sonra, millî gelirimiz bugün çocuk nisbetinde artmıyormuş, şu ifadeye göre. İlerde kalkınmamız dolayısiyle millî gelirimiz bu seviyenin üstüne çıkar ve mütemadiyen artarsa - ki, kalkınmadaki hedefimiz bundan ibarettir - o zaman ne yapacağız? Bu ilâçları geri mi iade edeceğiz? Bu usullerden vaz mı geçeceğiz? O da mümkün olamıyacağına göre, ilerde bizim kalkınmamızı engelliyecek bir durum arz edecektir; Henüz kalkınmanın birinci ve ikinci senesini şöyle böyle idrak etmiş bir millet olduğumuza göre henüz kalkınmamızın neticelerini de toplamamış olduğumuza göre bunun hemen millî geliri artırmaya yaramadığına ve millî gelirin bu nisbette artmadığına kanaat etmek te yine doğru olmıyan bir hakikattir. Belki önümüzdeki yatırımlar daha müsmir olur, millî gelir daha artar. Ümidediyoruz ki, beş sene sonra bu plân tatbik edildiğinde millı gelirimizde % 100 çoğalma olacaktır. O zaman aynı seviyede nüfus artımını ne suretle temin edeceğiz? Bunlar üzerinde elbet durulması icabeder. Bizim için şimdi bir Almanya mahreci veya o zaman belki bir Afrika mahreci çıkar.

Evvelce kalkınmamız insan gücüne dayanıyordu. Acaba şimdi neye dayanıyor? Çok mu makineleştik arkadaşlar?

Bugün ziratımızın esası olan ve millî gelirimizin hattâ % 42 sini teşkil eden, teşkil eden sektör, Ziraat sektörüdür. Bunun acaba yüzde 50 si bile makinalaşabilmiş midir? İstatistikler mi bunu göstermektedir? Öyle birşey yok arkadaşlar. Hâlâ birçok yerlerde kara saban hüküm sürüyor, pulluk ve disk kullanılmıyor. Ve makinalar ancak yüzde 25 nisbetinde arazimizde faal olabiliyor. Şu halde insan gücümüzün en verimli olduğu, bizim için millî gelirin yüzde 42 si-

ni teşkil eden ziraat sektöründe dahi en verimli ihtiyacı insan gücüdür. Binaenaleyh biz bunu ihmal edemeyiz.

Sonra, deniyor ki, «Ekonomisi zayıf ve fertleri cahil bir milletin modern silâhlara sahibolmasına ve bu silâhları kullanabilmesine imkân yoktur» Rica ederim, bu gerekçe nereden çıkarılıyor acaba? Bir defa bizim halkımızın % 80 nisbetinde okur - yazar olmadığı malûmdur. Ve elyevm elimizde en modern silâhlar da vardır ve bu en modern silâhları da NATO camiası içerisinde birlikte yürüdüğümüz milletlerden de güzel kullanmaktayız. Bu hakikat gerekçede neden inkâr ediliyor? Şu halde bu gibi esaslardan kendine bir mesnet arayan gerekçenin herhalde hiç tetkik edilmeden demiyeyim, pekaz tetkik edilerek yazıldığı kanaatındayım.

Sonra daha garip bir ibare var: Çocuk kontrolü ile bir sakınca teşkil etmiyormuş. Diyanet İşleri Başkanlığından ve Camiiül Ezher'den fetva alınmış. Rica ederim, Diyanet İşleri Başkanlığından alınan fetva ile Camiül Ezher'den alınmış fetva üzerine hareket etmek durumunu neden düşünmüş Sağlık Bakanlığı? Bırakın fetvayı Kur'anı Kerimde şöyle bir âyet vardır, bunun medlûlü şudur desek bizi eminim ki irtica ile itham ederler. Ama kendileri bir fetvaya istinaden hüküm çıkarmaya çalışıyorlar.

RUHİ SOYER (Niğde) — Böyle birşey yok.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Rica ediyorum Sayın Soyer, okuyayım: Gerekçede Camiül Ezher'in de fetvasından bahsediliyor. Bu bir hakikat onun için bu gibi gayet istinadedilmesi bile bize garip görünen noktalara istinadetmek suretiyle bu milletten birşey koparılmağa çalışıldığının bir misali olduğu için bunu veriyorum. Binaenaleyh arkadaşlarım, şimdi bizim evet Anadolumuzun besliyebileceği miktarda -ki bu ilmen tetkik edildikten sonra tesbidedilmelidir ve böyle bir tesbitle vekâlet karşımıza çıkmalı idi- nafusumuzu nereye kadar besliyebileceğimizi, ne miktara kadar barındırabileceğimizi ilmen isbat edildikten sonra bu kanunla önümüze gelselerdi bir dereceye kadar biz de düşünürdük, acaba ne miktara kadar çıkar diye. Bu gün arz ettiğim gibi, belki biz 80 milyon, 60 milyon nüfusa gelmiş değiliz ki alelâcele böyle bir nüfus plânlaması cihetine gidelim. Henüz daha 28 milyonun içinde bocalıyoruz. Yanımızda 200 milyonu aşmış devletler var; yanımızda, şimdi okuyacağım, nüfus kesafeti % 72 yi bulmuş milletler var. Onlar bu kadar nüfus kesafetine malikken dahi nüfus tahdidine gitmedikleri halde bizim alelâcele nüfus tedbirlerine gitmemize ne lüzum var? Bunu sorarım kendilerinden.

«Çocuk ölümleri yüksektir, bunun en mühim sebebi beslenmemelerden mütevellittir.» ... Rica ederim, acaba annelerinin sütü mü kâfi gelmiyor ki, hemen beslenme gerekçesine gidiliyor. Bir çocuk lâakal bir yaşına kadar ana sütü ile beslenir ve istatistiklere göre en fazla çocuk vefiyatı da bir yaşına kadardır. Şu halde beslenmeme mevzuunu icadetmenin burada yeri yoktur. Bilâkis cehalet yüzünden anaların - ki, bizzat ben bunun şahidiyim - zamanı gelmeden çocuğu başka gıdalarla beslemeyi daha uygun bulduklarından, kimisi lokum verir, kimisi başka un gıdası yapar. Bu, bu gibi gıdaların zamanında verilmemesinden mütevellittir.

Bunu Sağlık Bakanlığı bu suretle ıslah edip de çocukların gıdalarının ne şekilde yapılacağını Türk analarına öğretmez vefiyatı beslenememeye atfeder. Bu kadar hakikatlere aykırı şeylerle dolu olan şöyle bir gerekçe karşısında elbette bu kanunun reddi icabeder arkadaşlarım.

Gelelim gerekçedeki, tetkikleri anlatan ilmî heyetlerin etütleri, diye bize bildirdiklerine:

21 . 6 . 1955 te toplanan bir heyet. Ama ne heyeti, Allah bilir. Bu da nüfus plânlamasını tecviz etmiş. 16 . 12 . 1960 ta Hıfzıssıhha Okulunda bir heyet toplanmış. 1 . 6 . 1961 de toplanan Yüksek Sağlık Şûrası bu şeye muvafakat etmiş. 28 . 12 . 1962 de Bakanlıkta toplanan üniversite profesörleri... İstirham ederim, bu kadar muattal bir meseleye toplanan heyetlerimizin kaç gün toplandığı malûmdur. Hıfzıssıhha heyeti toplanır üç, beş gün, âzami bir hafta, gelir geçer, bir karar verir. Bu gibi muattal meseleler palyatif tedbirlerle ve toplanan üç beş günlük heyetlerle halledilemez. Sağlık Bakanlığı bizim karşımıza hakikî etütlerle, profesörlerin belki senelerce düşünülmüş ve buna dayanan etütleriyle bu memlekette nüfus plânlamasının olup olamıyacağını belirten raporlarla çıkması icabederken, birtakım, üç - beş günlük müzakerelerden sonra varılmış olan karar. Bu sizleri tatmin etmiş midir? Arkadaşlarım, eğer sizleri tatmin etti ise, onu bilmem. Ama beni tatmin et-

mediğini burada belirtmeyi de vicdani bir vazife bilirim.

Gelelim, civarımızdaki komşu devletlerden örneklere :

Ukrayna nüfus kesafeti % 72
Beyaz Rusya nüfus kesafeti % 40
Yunanistan nüfus kesafeti % 64
Bulgaristan nüfus kesafeti % 72
Türkiye nüfus kesafeti % 37 dir.

1962 yılı Birleşmiş Milletler bülteninden çıkardığım rakamlar bunlardır.

Şimdi bu kadar kesafeti nüfusa malik olan milletlerin nüfus plânlamasını sağlamayıp böyle bir şeye teşebbüs etmedikleri halde bizim bunu âcilen kabul etmek cihetine gitmekliğimizin doğru olup olmıyacağını takdirlerinize bırakırım. Bilâkis o kanaati taşıyorum ki, bizim kalkınmamızın esası şu maddelerin tahakkuku ile mümkün olacaktır: O da ancak ve ancak insan gücünün artmasıdır. Şu maddeleri de şu şekilde lûtfen huzurunuza arz edeceğim:

Bekamızın insan gücüne dayandığını arz ettim. Bu itibarla, bunu önleyici tedbirler almak caiz olur mu? Bu ciheti izah ederler zannediyorum.

Kalkınmanın zirvesinde bulunan Batı - Almanya bugün bizden insan gücü ithal etmekteykon bizim alelacele bir nüfus plânlamasına gitmemizi ne şekilde izah edeceklerdir?

HALÛK NUR BAKİ (Afyonkarahisar) — Boyuna amele mi yetiştirelim.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Amele yetiştirelim demiyorum. Millî geliri artır, onları refaha eriştir, ama sözümü kesmeyin diyorum. Lûtfen anlamanızı rica ederdim, anlamıyorsunuz maatteessüf!

Ziraatimizin tamamiyle makineleştiği iddia edilemez. Edilse dahi sanayide, ziraattte yegâne çalışan insan kolu olacağına göre bunu kısmak mümkün mü? Memleketimizde doğum kontrolu ve neticeleri ilmî bakımdan kifayetli olarak tetkik edilmiş midir? Edildi ise; raporlarının hıfzedilmesini rica ederim.

Doğum kontroluna yarıyacak ilâçların sağlık üzerinde yapacağı tesirlerin hududu ve şümulü tamamiyle malûmumuz mudur? Bu itibarla toplum sağlığını düşünerek gerekli tedbirler alınacak mıdır? Alınacaksa nelerdir? Doğum kontrolu metotlarının, milletimizin ahlâkiyatı ve aile bağları üzerinde yapacağı kötü tesirler üzerinde ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

Son olarak, demin arz ettiğim istatistiklere göre; nüfus kesafetleri bizden fazla olan komuşu milletler karşısında böyle bir ayarlamaya gitmemelerine mukabil bizim böyle bir ayarlamaya gitmemizin sebepleri nelerdir?

Arkadaşlar, esas itibariyle bizim bu cihetten olan düşüncelerimiz tatmin edilmedikçe bu kanuna müspet oy verilmemesini takdirlerinize bırakır, hepinizi hörmetle selâmlarım.

Yalnız, bu kanunun Komisyona geri iade edilmesi için bir önerge takdim edeceğim. Tasarı ikmal edilsin, bu cihetler aydınlansın, ondan sonra huzurunuza getirilsin.

Biz de vicdan huzuru ile bunu ya kabul veya reddedelim. Böyle yarım tedbirlerle yapılacak böyle bir kanundan hayır beklememekte olduğumuzu tekrar ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, söz almış bulunan sekiz arkadaşımız var. Yalnız bu arada Sayın Sağlık Bakanı söz istemiştir. Kendisine İçtüzük hükümlerine göre söz veriyorum. Buyurun Sayın Sağlık Bakanı.

SAĞLIK BAKANI KEMAL DEMİR (Bolu) — Değerli arkadaşlarım, aslında kanun tasarı üzerindeki bütün konuşmaları dinledikten sonra konuşmak istiyordum. Ama konuşan arkadaşların bâzı noktalarda bir an önce cevapladırmayı gerektiren hususları ortaya koydular, ileri sürdüler. Ve hattâ zaman, zaman Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığını, bu kanun tasarısını hazırlıksız ve acele ile Yüce Meclisin huzuruna getirmekle suçladılar. Bundan dolayıdır ki; sonunu beklemeden konuşmak lüzumunu hissettim.

Önce, kanun tasarısının değerli arkadaşlarımızın belirttikleri gibi, hiç de acele bir gayret ile Yüce Meclislerin huzuruna getirmediğini belirtmek isterim. Daha 1958 yılında bu konu ele alındı ve bir komisyon teşkil edilerek Türkiye'de nüfus plânlaması probleminin tetkiki düşünüldü. Ve Türkiye'de çalışmalar başladı. 1958 i takibeden yıllarda bu çalışmalar gecikmiş, plânlı çalışma devresinde Yüksek Plânlama Kurulu bu konuyu ele almış, Türkiye'de bir nüfus plânlamasına âcilen ihtiyaçolduğu kararına, uzun tetkiklerden sonra varmış, nüfus plânlaması konusu plâna alınmış, Yüce Meclis-

lerin huzuruna gelmiş, enine boyuna münakaşa edilmiş, lehinde konuşulmuş, aleyhinde konuşulmuş, işlenmiş, oylanmış ve plânın bünyesinde mütalâa edilmesi kabul edilmiş.

Şimdi bütün bu safhaları geçirmiş bir kanun tasarısını Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının hazırlanmadan âcilen konuyu Meclise getirdiğini söylemek, lûtfetsinler arkadaşlarım, haksızlık olur.

Konuya girmeden önce bir hususu daha bilhassa belirtmek istiyorum.

Değerli Bilgin arkadaşımız, bir kısım komisyonların toplandığını, bâzı yerlerde bâzı şahısların bir araya geldiğini, bunların bu konuda bir şeyler söylediklerini hem bir araya gelenlerin kimler olduğunun belli olmadığını hem de yapılan bu toplantıların mânasının anlaşılmadığını belirtmiş bulunmaktadır. Bu hususa önem verdiğim için öncelikle söylemek istiyorum.

Zaman zaman bu konuda ilmî toplantılar yapılmaktadır. Memleketimizin saygı duyduğumuz, ilmine, irfanına güvendiğimiz ilim adamları bir araya gelmekte ve bu meseleyi tartışmaktadırlar. Daha yakın bir zamanda aile plânlaması derneği tarafından tertibedilmiş olan bir konferansta memleketimizin ileri gelen ilim adamları iktisadi bakımdan, sosyal bakımdan, medikâl bakımdan meseleyi enine boyuna tartışmış ve mesele üzerinde düşüncelerini belirtmiş bulunmaktadırlar. Ondan önce de, yapılan toplantılarda yine bu ilim adamlarımız toplanmış, seminerlere katılmış ve lehte aleyhte birçok fikirler beyan etmişler, bâzı kararlar almışlardır.

Şimdi bir kalemde bütün bu toplantıları ve toplantıya katılanları yetkisiz, bilgisiz kabul etmek ve böyle ifade etmekten çekinmemek, öyle zannediyorum ki, kendileri de bir eczacı olmaları sebebi ile değerli arkadaşım da bunu kabul ederler.

Şimdi, nüfus plânlamasını incelemek istersek, nüfus plânlamasında karşımıza meselenin iki yönü çıkar: Birisi, arkadaşlarımızın çoğunlukla değindikleri ve üzerinde ısrarla durdukları iktisadi tarafı, diğeri de sosyal ve mediko - sosyal tarafı.

Değerli arkadaşlarım, kanun tasarısı, memlekette içinde bulunduğumuz sosyal gerçeği bir tarafa itmemek düşüncesiyle hazırlanmış ve bu sosyal gerçeğin üzerine eğilmek lüzumu hissedilmiştir. Bu, gerekçede de vardır. Bunlar gerekçede belirtilirken, bâzı kelimeler ve cümleler bir aşağıdakine uymamış olabilir. («Fetvadan da bahsediliyor» sesleri.) Gerekçede belirtilmiş olan fetvayı bir kısım arkadaşlarımız «Niye belirtilmiştir, niye belirtilmemiştir?» ve yahut az belirtilmiştir, biraz daha fazla belirtilmeliydi; diye lehinde veya aleyhinde konuşmaları mümkün olabilir. Ama işin bir sosyal yönü var ki, bunu rahatlıkla bir tarafa itmek mümkün değildir. Bunu Yüce Parlâmentonun sayın üyeleri içinde bulunduğu toplum hayatında her gün karşı karşıya gelmek suretiyle görmekte ve hissetmektedirler. Bunu rahatlıkla reddetmelerinin mümkün olmıyacağı kanaatindeyim.

Şimdi meseleyi tıbbi yönden ele aldığımız zaman karşımıza bir anne çıkar. Bugün Türkiye'de hiç kimse reddetmemektedir ki, ortalama bir hesapla 500 000 anne çocuk düşürmektedir. Ve bu sağlık sebepleriyle kazaen veya buna benzer elde olmıyan sebeplerle yapılmış olan düşükler değildir. Yani bizim tâbirimiz ile (kriminel düşükler) dediğimiz, kendi isteği ile yapılan düşüklerdir ve ortalama bir hesap ile, sayıları beşyüz bindir. Bu 500 000 düşük yapan anne içinde istatistiklerimize göre her sene on bin anne çocuk düşürme yüzünden ölmektedir. Ölmiyenlerin içerisinde, değerli arkadaşlarım, kısırlaşanların oranı yüzde 27 olarak kabul edilmiştir, yapılan çalışmalardan elde edilen neticeye göre ölmiyenlerin % 27 sinin kısırlaştığı kabul edilmiştir. Üç doğumdan bir tanesinin düşük olduğunu, Türkiye'de 1 milyon 200 bin ilâ 1,5 milyon arasında çocuk doğumu olduğunu kabul edersek ortalama üç doğumdan bir tanesinin düşük olduğu kabul edilirse ana yönünden meselenin taşıdığı önemi belirtmek mümkün olur kanaatindeyim.

Meseleyi çocuk yönünden aldığımız zaman karşımıza birtakım acı gerçekler çıkar. Türkiye'de her doğan bin çocuktan 150 - 160 tanesi bir yaşına varmadan ölür. Bugün Türkiye'de her doğan bin çocuktan 150 - 166 sı bir yaşına varmadan vefat etmektedir. Bir istatistik rakamı vermek istiyorum arkadaşlarıma: Köylerde ve şehirlerde çocuk ölüm nisbetleri tesbit edilmiş, şu netice görülmüştür.

Köylerde doğan 1 000 çocuktan 190 ı, kasabalarda doğan bin çocuktan 153 ü, şehirlerde 143 ü, büyük şehirlerde 101 i bir yaşına varmadan öl-

mekte, köylerimizde doğan çocuklarda ölümler fazla olmaktadır.

Türkiye'de mevcut ölümlerin % 80 i 4 yaşına kadarki çocuk ölümleridir.

Şimdi burada değerli arkadaşlarımın temas ettikleri bir noktayı aydınlığa çıkarmak istiyorum. Arkadaşlarımın bir ölçü içerisinde haklı olarak, «Türkiye'de çocukların ölümü fazla oluyor. Anneler bakamıyacakları, besliyemiyecekleri kadar çocuk sahibi oldukları için çocuklarımız erken ölüyorlar.» iddiaları karşısında, Sağlık Bakanlığı neden tedbirler alıp çocuk ölümlerini azaltmamaktadır? Nüfus, aile plânlaması yapmak suretiyle doğumu kontrol altına almak suretiyle, çocuk ölümlerini azaltmak kabil değildir. Bakınız arkadaşlarım, ben size bir çalışmadan rakammlar vereyim, gerçeğin bunun tamamen aksi olduğunu görmek imkânına sahip olacaksınız :

Doğum kontrolünün yasak olduğu 10 memlekette, - Cenubi - Amerika dâhil - bebek ölümü ortalama binde 87 dir. Yani bin çocuktan 87 tanesi ölüyor. Doğum kontrolüne müsaade edilen, doğum kontrolü tatbik edilen Asya memleketlerinde çocuk ölümleri ortalama binde 56; doğum kontrolünün Hükümet tarafından yürütüldüğü memleketlerde, yani doğum kontrolü tatbikatının daha organize olduğu memleketlerde bebek ölümü oranı binde 52.

Şimdi ilk verdiğim rakam Cenubi Amerika'ya aittir; Cenubi Amerika'nın dâhil olduğu 10 memlekette doğum kontrolü yok. Çocuk ölümü nisbeti daha fazla. İkinci aldığım doğu mun kontrolu kabul edilmiş olan bir memleket içinde Asya memleketleri de vardır. Burada yine doğum kontrolu var. Asya'da olmasına rağmen, çocuk olüm nisbeti binde 56 dır.

Şimdi buradan bir gerçek ortaya çıkmaktadır. Çocuk ölümleri; aileler bakamıyacakları, yetiştiremiyecekleri kadar fazla sayıda çocuk sahibi olursa, o memleketlerde daha fazla olmaktadır. Bunun sebepleri açıktır, bunun sebepleri ortadadır. Bunun tereddüt getiren tarafları olmamalıdır. Aileler bilhassa köylük bölgelerde memleketin büyük bölgelerinde beş çocuklu, altı çocuklu, yedi çocuklu ailelerin hangi şartalr içerisinde büyümeye tabi tutulduklarını bilen arkadaşlarım bunun sebebini bulmakta güçlük çekmezler.

Çocuk yönünden meselenin bir de ayrıca sosyal tarafı vardır. Değerli arkadaşlarım, bugün Türkiye'de Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımız tarafından müesseselerde himayeye alınmış 13 455 himayeye muhtaç çocuk vardır. Bunun yanında Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının gücünün yetmediği, ama himayeye muhtaç olan Türkiye'de 40 000 çocuk olduğu kabul edilmektedir. Türkiye'de ortalama 40 bin çocuk vardır ve bu çocuklar Devlet himayesine muhtaç durumdadır. Bunu da rahatlıkla, bir gerçek olarak ortada durduğu müddetçe, bir tarafa itmek mümkün değildir.

Çok eskiden yapılmış uzun bir etüt mahsulü olan araştırmalar neticesini sunmak isterim.

25 yıl önce Amerika'da yapılan bir araştırmadan şu sonuç çıkmış: Aileler çocuk düşürmek için gayret sarf eder ve çocuğun doğmaması imkânına sahibolamazken, çocuk dünyaya gelirse bu çocuk normal doğan çocuklardan zekâ bakımından geri kalma, sakat olma bakımından 12 defa daha fazla olmaktadır. Türkiye'de 500 bin anne çocuk düşürür. Bir kısmının çocuk düşürmeğe teşebbüs edip düşüremediğini ve bu şartlar içinde hayata gelen çocukların hayatla mücadele etmekte olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Değerli arkadaşlarım, ıslah evlerindeki çocuklar arasında bir etüt yapılmış ve şu görülmüştür: Islah evlerindeki çocukların % 65 i 6 - 7 kardeşli çocuklardır.

Bu arz ettiklerim meselenin tıbbi ve sosyal yönüdür. Bir de meselenin iktisadi yönü vardır.

Arkadaşlarım, enine boyuna, bilhassa bu nokta üzerinde durdular. Çünki diğer noktalarda ihtilâfımız olduğunu zannediyorum, diğerlerinde başka türlü düşündüklerini zannediyorum. Kanun tasarısında Birinci Cihan Harbinden sonra, İstiklâl Harbini geçirdikten sonra, Türkiye'de, bir nüfus artışına ihtiyacımız olduğunu belirtmek isterim. Gerçek bu idi. Birinci Cihan Harbinden sonra, İstiklâl Savaşından sonra, 1927 de yapılan nüfus sayımında Türkiye'nin nüfusu 14 milyonu bulmuştu. Halbuki Dünyada 19 ncu asrın başında, Dünya memleketlerinde büyük bir nüfus artışı vardı Buna ayak uydurmak lâzımdı. Türkiye esasen o zaman az nüfusu ile kalkınmak imkânına sahip değildi. Büyük ölçüde insan gücüne ihtiyaç vardı. Harb için de vardı, ziraat için de vardı. Harbten yeni çık-

mıştık, mücadeleden yeni çıkmıştık. Çalışma gücüne sahibolanlar büyük bir çoğunlukla ayakta kalmamıştı. Bunlar süratle nüfus artışının haklı gerekçesidir. 1924 den 1964 e kadar nüfus % 125 artmak suretiyle 1924 de 14 milyon olan nüfusumuz 1964 de 30 milyon civarına ulaşmış bulunmaktadır.

Arkadaşlarımızın tenkid olarak kullandıkları bir cümleyi, ben bu cümlenin doğru olduğunu kabul ederek, kullanmak istiyorum, nüfus artışının iktisadi gelişme ile denk olmadığı hallerde karşılaşılan sonuçların çok acı olduğunu reddetmek mümkün değildir.

Şimdi değerli arkadaşlarım, bu meselede umumiyetle iktisadi konuda enine boyuna düşünceler ortaya konmuştur. Ben de fikirlerimi söyledim. Ben kendi düşüncelerimi size arz etmeden öte, bundan 15 - 20 gün evved, Aile Plânlaması Derneğinin tertibettiği bir konferansta konuştum. Bu konferansta düşüncelerini belirten İstanbul Üniversitesi Rektörü Ordinaryüs Profesör Dr. Ömer Celâl Sarç'ın konuşmasından çok az da olsa, bâzı kısımları buraya intikal ettireceğim.

«Nüfus artışını kayıtsız şartsız ciddî sayanlar, bu görüşü benimsiyenler bugün dışarıda çok azalmıştır. Bu teoriyi bilhassa geri kalmış memleketlerde nüfus sayısının ve millî gelirin son yıllarda gösterdiği gelişmeler sarmıştır. İkinci Dünya Harbinden sonra sözü geçen memleketlere modern bilgiler geniş ölçüde nüfuz etmeye başladı, ölüm hadleri önemli bir surette alçaldı. Öte yandan doğum haddinde gerileme olmadığından pek şiddetli bir nüfus artışı başgösterdi. Bu gidişle bugün takriben 3,5 milyar olan Dünya nüfusunun pek yakında 6 milyara varacağı tahmin edilmektedir. Fakat fert başına millî gelir, mühim yatırımlar yapılmasına ve kalkınma çabaları sarf edilmesine rağmen bir yükselme kaydetmedi. Bir de bu memleketlerle ileri memleketler arasındaki refah tezadı hafifliyeceğine bilâkis arttı.»

Değerli arkadaşlarım, «İktisadi gelişmeler olmasına rağmen, yatırımlar yapılmış olmasına rağmen nüfus artışiyle denk olmadığı için millî gelirden fert başına düşen pay azaldı» demek istiyor konuşmacı Sayın Ordinaryüs Profesör. Bu noktada yine Sayın Profesörün bu konuşmasının daha sonlarındaki bir çalışmanın rakamlarını arz etmek istiyorum.

1949 la 1959 devresinde toplam yurt içi hâsılada ve nüfus başına yurt içi hasılâda ortalama yıllık artış Batı Almanya'da yurt içi hâsıla % 7,4 nüfus başına düşen % 6,3.

Avusturya'da % 6, nüfus başına düşen, %5,8,

İngiltere'de % 2.4, nüfus başına düşen % 2. Değerli arkadaşlarım, İngiltere'de de gayrisafi millî hasıladaki artışın 2.4 olmasına rağmen fert başına düşen 2. Türkiye'de gayrisafi hasılada artış 5.9, fert başına düşen 2.9. Yunanistan'da, bizimle denk olarak, 5.9 bir artış olmasına rağmen fert başına düşen 5. Fransa'da, 4,5 olmasına rağmen şahıs başına düşen 3,6. Batı - Almanya'da 2.6 olmasına rağmen fert başına düşen, 6.3.

Yani bir memlekette eğer nüfus artışı ile iktisadi gelişme birbirine denk olmazsa o memlekette bu millî hasıladan fert başına düşen pay mutlaka çok az olacaktır.

Şimdi bu hesapları yapınca Türkiye'de 1962 yılında 1961 fiyatları ile gayrisâfı millî hâsıla 52 milyar 700 milyon. % 7 gelişme hızı yıl içinde bir iktisadi gelişme sağladığımız takdirde 15 yıl sonra gayrisâfi millî hâsıla 154 300 000 000 olacaktır. Bu, gayrisâfi millî hâsılada % 175 bir artıştır. Eğer nüfusumuz bugün olduğu gibi % 3 artmakta devam ederse, 15 yıl sonra gayrisâfi millî hâsıladan fert başına düşen pay da % 78 bir artma olacaktır. Yani 1962 yılında 1 790 lira olan bu rakam 1972 de 3 200 liraya yükelmiş olacaktır. Gayrisâfi millî hâsılanın artışında % 175, fert başına düşen payın artışı da % 78 fark. Bu da iktisadi gelişme ile nüfus artışının oranlı olmadığı memleketlerde fert başına düşen payın artmadığı, aksine tersine olarak azaldığını gösterecek kâfi bir delildir, kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlarım; bizi diğer memleketlerden farklı olarak düşünmeye sevk eden bir başka gerçek daha vardır. Bugün Türkiye'de nüfusun yüzde 40 ını 15 yaşından küçük fertler teşkil etmektedir. Nüfusumuzun yüzde 40 ı 15 yaşından küçüktür. Başka memleketlerde bu oran yüzde 20 ilâ en çok yüzde 15 arasındadır. 15 yaşından küçük yani istihsale

katılmamış, hazır yiyen, başkaları tarafından beslenmeye, bakılmaya muhtacolan nüfus kütlesi. Demek ki, başka memleketlerde bir çocuğa bir kişi bakıyor, bizde bir çocuğa üç kişi bakıyor. Başka memleketlerde bir çocuğa 4 kişi bakıyor, dört çalışana bir çalışmıyan düşüyor. Memleketimizde bir çalışana bir bir çalışmıyan düşüyor. Bu, böyle devam ettiği müddetçe dengesizliğin meydana çıkacağı açıktır.

Değerli arkadaşlarım, hatip arkadaşlarımın konuşmalarında, tarımsal istihsali artırmak suretiyle artan nüfus ihtiyaçlarını karşılamak mümkündür, kanaatinde olduklarını belirttiler. Ben bu konuda da şahsi düşüncelerimi arz etmiyeceğim, yine bu son yapılan toplantıda Tarım Bakanlığı Müşteşarı Sayın Osman soysal da bir konuşma yaptı. Yapılmış olan bu konuşmaları imkân nisbetinde dinledik. Ama hepsinin yazılı metinlerden derinliğine okuduk, bu konuşmada Sayın Soysal, «Memleketimizde tarımsal verimin artışı sınırlıdır, bunu hudutsuz artırmak mümkün değildir.» demektedir. «Bir tarladan, bir araziden hudutsuz mahsul almak mümkün değildir. Bunun bir hududu vardır. Gübrelersiniz, bakımını iyi yaparsınız, sularsınız, bir hadde kadar alabilirsiniz. Bu imkânlarla bu artan nüfus ihtiyaçlarını karşılamak mümkün değildir.» denmektedir. «Tarım alanlarının genişletilmesi imkânları da kalmamıştır. Mera ve orman arazisi dahi tarla haline getirilmiştir. Memleketimiz bir erozyon tehlikesi ile karşı karşıyadır» demektedir Sayın Soysal.

Şimdi, değerli arşkadaşlarım; «nüfusumuz, artsın nüfusunuz tarım sahasında çalışsın. tarım sahasında işçiye ihtiyacımız var, tarımda henüz makineleşmedik, insan gücüne muhtacız» düşünüşleri de yanlıştır, şu sebepten dolayı: Türkiye'de nüfusun yüzde 70 i köylerde yaşıyor. Türkiye'de 15 yaş ve daha yukarı faal yaştaki nüfus sayısı 12 993 000 dır. Yani Türkiye'de çalışabilecek yaşta olan 12 993 000 vatandaşımız vardır. Bunun yüzde 75 i yani 9.737.000 i tarım sektöründe çalışmaktadır. Bugüne kadar yapılmış olan istitistikler göstermiştir ki; tarımda çalışanların % 63 ü, yani 6 097 00 i yardımcı aile efradı halinde çalışmaktadır. Yani tarımda istihdam durumu bugünkü vaziyette dahi iyi değildir.

Bundan önce Türkiye'de işsizlik konusu tartışılırken değerli arkadaşlarım bu kürsülerden Türkiye'de milyonlarca gizli işsiz vardır, diye belirtmişlerdir.

Değerli arkadaşlarımın belirttikleri işsizlerin sayısı o kadardır veya daha azdır, ama gizli işsiz tarım sektöründedir.

Şimdi bu hızla artan nüfusumuzun artışı aynı hızla devam etsin. Çünkü tarım sektöründe insan gücüne ihtiyacımız vardır, iddiasını doğrulamanın mümkün olabileceğini Türkiye'nin içinde bulunduğu gerçekler karşısında ben mümkün görmüyorum.

Türkiye'de nüfus neden artıyor bunu da incelemek mümkündür. Memleketimizde nüfus artışının birkaç sebebi vardır. Bunun bir tanesi memleketimizde 15 yaş ilâ 49 yaş arasındaki kadınların mecmu kadınlara nisbetle oranınının yükselmiş olmasıdır. 1935 - 1940 arasında 15 yaş ile 49 yaş arasındaki yani fazla doğurma yaşı içerisindeki kadın sayısı mevcudun yüzde 46 sı iken; 1950 - 1955 arasında bu yüzden 47,9 a yükselmiş ve ondan sonra da biraz daha artmıştır.

İkinci sebebolarak evlenmelerin çoğalması nüfus artışı için bir sebebolarak gösterilmektedir. Türkiye'de 1935 - 1945 arasında ilk evlenme oranı, yüzde 6,9 iken, şimdi, yüzde 9,8 e yükselmiştir. Ölüm nisbetlerindeki azalma da nüfus artışı üzerinde büyük tesir yapmaktadır. 1935 - 1940 arasında ölüm nisbeti binde 19,4, 19 - 40 - 45 arasında binde 27,2, 1945 - 50 arasında binde 17,6, 1950 - 55 arasında binde 14,1. Bütün bu sebeplerle Türkiye'de süratli bir nüfus artışı % 3, binde 30 gibi büyük bir nüfus artışı görülmektedir.

Şimdi değerli arkadaşlarımın bir kısmı konuşmalarında, Türkiye'nin komşularından da misâl vererek, bu memleketlerde nüfus artışına mâni olumadığını ve memleketlerin nüfusun süratle arttığını belirttiler. O kanaatlerine katılmıyorum. Bugün, Arnavutluk hariç, Avrupa'da nüfus artışına sahibolan memleket yoktur. arkadaşlarım. Almanya'da binde üzerinden alarak rakam veriyorum. Türkiye'de nüfus artışı % 30 Almanya'da, % 7, Yunanistan'da % 10, Fransa'da % 6, İtalya'da % 9, İsveçte % 04, Macaristan'da % 3, Polanya'da % 13, Arnavutluk'da bir rakama göre % 033, bir rakama göre % 28, Rusya'da % 15, Avusturya'da % 6, Belçika'da % 5, Bulgaristan'da % 8, Finlândiya'da % 9,

Değerli arkadaşlarım, bir noktaya da bilhassa işaret etmek istiyorum. «Fransa'da doğum

kontrolu yoktur, Fransa'da nüfus plânlaması yapılmıştır.» diyor arkadaşlarım. Ve bunu diyen arkadaşlarım nüfus plânlaması kanun tasarısı kabul edildiği takdirde gayrimeşru münasebetlerin ve gayrimeşru doğmuş çocukların sayısının artacağını ve nesillerin ahlâki yönden bir başka satha doğru kaydıracağını belirtiyorlar. Fransa'da doğum kontrolu yoktur ama, acaba arkadaşların rahatlıkla doğum kontrolu tatbik etmiyen Fransa'da bunun bize nazaran çok geride olduğunu söyliyebilirler mi?

Başka bir gerçeği burada belirtmek isterim: Fransa'da doğum kontrolu yoktur, ama nüfus artışı Fransa'nın binde 6 dır, Türkiye'de doğum kontrolu yoktur, Türkiye'de tahdidedilmemiştir, Nüfus Plânlaması Kanunu tatbik edilmemektedir. Nüfus artışı binde 30 dur. Doğum kontrolunu kabul etmemiş olmasına rağmen Fransa'da nüfusun bu kadar az artışının gerçek sebebini değerli arkadaşlarımın bulmakta güçlük çekmiyeceklerine eminim.

Şimdi bir hususa arkadaşlarım hiç değinmediler.

Değerli arkadaşlarımız bu kanunu enine boyuna tenkid ediyor, yapılmamlıdır, edilmemelidir. Ama yapılıyor. Bugün Türkiye'de hangi arkadaşımız rahatlıkla buradan ifade edebilir ki, bir kısım aileler kendi bünyelerinde doğum kontrolu yapamamaktadırlar. Bunu rahatlıkla iddia etmek imkânına sahibolacak arkadaşımızın bulunduğunu zannetmiyorum. Ama ne oluyor, bu dengesiz olarak yapılıyor. İmkânlara sahibolonlar yapıyor, yapma imkânına ulaşabilenler yapıyor, buna sahibolamıyanlar başta rakamlarını verdiğim yollara gidiyor, yani gayrifennî yollara, gayrimeşru yollara gidiyor ve hayatını tehlikeye koyuyor. Türkiye'de beş yüz bin annenin çocuk düşürdüğü gerçeğini bir tarafa iterek Türkiye'de nüfus plânlamasını bâzı aileler yapmıyor demek mümkün müdür?

Şimdi diğer bölgelerde nüfus daha fazla artıyor, arkadaşlarım şöyle biraz bakarlarsa, hangi bölgelerde oturan ailelerin daha çok çocukları vardır; hangi bölgelerde oturan ailelerin daha az çocukları vardır arkadaşlarım biraz bu hususa eğilirlerse Türkiye'de nüfus plânlaması tatbikatının bugün dengesiz olduğunu görecekler. Nüfus plânlaması kanun tasarısı bu dengeyi sağlıyacaktır..

Aslında, arkadaşlarım diyorlar ki, «bu kanun tasarisiyle esasen doğumu kontrol altına almış olan ailelerin bu davranışlarına meşruiyet sağlanmış olacak.» Hayır, onlar zaten bunu yapıyorlar, bu tasarısı kanunlaştığı zaman istediği zamanda, istediği sayıda çocuğa sahibolmak istiyen, ama bu imkânlara sahibolmadığı için bu neticeleri elde edemiyen, aslında en çok kendisinin bu imkânlara sahibolması gereken aileler bu kanun tasarısı kanunlaştığı zaman bundan faydalanacaklardır, onu, diğerleri zaten yapıyor.

Şimdi bâzı rakamları arz edeyim; o zaman değerli arkadaşlarım nelerde hangi ölçüde yapıldığını görmek imkânına sahibolacaktır.

Türkiye'de Devlet bütçesinden maaş alan 237 bin 200 Devlet memuru üzerinde bir istatistik yaptık, gördük ki, bunun yüzde seksen ikisi evli, yüzde on sekizi bekârdır. Evli olan bu yüzde seksenikinin, yüzde 26 sının hiç çocuğu yoktur, evlidir, hiç çocuğu yoktur. Yüzde onaltısının bir çocuğu vardır, % 21 nin iki çocuğu vardır, % 18 nin üç çocuğu vardır, % 4 nün dört çocuğu vardır, % de 5 nin daha yukarı çocuğu vardır.

Şimdi değerli arkadaşlarım, 237 200 Devlet memurunun evli olan 193 500 ünün % 81 inin 3 ve daha az çocuğu vardır.

Değerli arkadaşlarım, konuşmalarında belirtiyorlar: Türk kadını doğurganlığiyle tanınmış ve bunun rakamlarını ortaya koymuştur. Bir aile tasavvur eder misiniz 10 yıllık evliliği sonunda, 15 yıllık evlilik hayatında normal yollarla üç çocukla kalabilsin. Meslektaşlarım gayet iyi bilirler, değerli arkadaşlarımın büyük çoğunluğunun keza bildiğinden eminim, aileler en geç iki senede bir çocuk yapmak imkânına sahiptir. Bu şekilde hesap edilirse pek çok ailelerin nüfus plânlamasını kendi bünyelerinde tatbik ettiklerini görmek mümkün olur. Merkezde görevli 1 886 personelde yapılan istatistiklerde bunların % 72 sinin üç çocuğa kadar, % 88 inin iki çocuğa kadar çocuk sahibi olduğu anlaşılır.

Değerli arkadaşlarım, aslında yapılması fazla güç değildir, arkadaşlarımın hepsi yapabilirdi Parlâmento üyeleri arasında Meclis albümü vasıtasiyle bakanlıkta arkadaşlarımızla beraber bir araştırma yaptık, bulduğumuz neticeler şunlardır.

Senatoda % 81 nisbetinde üç çocuk sahibi üye vardır, Millet Meclisinde % 83.4 oranında üç çocuğa kadar çocuğu olan üye arkadaşımız vardır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin karma oranı % 82,8. % 82,8 inin 3 çocuğu vardır. % 17,2 sinin 3 ten fazladır. Büyük Millet Meclisinin % 58,4 ünün iki çocuğu vardır. Bir, iki, sıfır. İkiye kadar % 58,4, üçe kadar % 82,8 dir.

Şimdi rahatlıkla bir kısım arkadaşlarımızın kendi bünyelerinde mahzurlu görmedikleri bir tatbikatı aslında bakıp besliyeceğinden, besleme gücünden fazla çocuğa sahibolmak istemiyen ve iktisaden fazla imkâna sahibolmıyan vatandaşlarımıza kendi bünyelerinde bunu tatbik edebilen değerli arkadaşlarımızın buna gerçekten ihtiyacı olanlara tatbik edilebilmesini önleyici tedbirleri kaldırmamızda bize yardımcı çıkmamalarını izah etmek mümkün değildir. «Bu tasarı kanunlaştığı zaman bunu köylük bölgelere kadar nasıl ileteceksiniz?.» iddiaları hakikaten üzerinde durmayı icabettirecek bir cihettir. Biz bu kanun tasarısiyle Sağlık Bakanlığı ekipleri vasıtasiyle köylere dağılsın, bölgelere dağılsın ve elinde bir kısırlaştırma makinası önüne çıkan aileleri kısırlaştırsın iddiasında değiliz, böyle bir düşüncemiz de yoktur.

Gebeliğin devamına mâni olacak her türlü müdahaleler bu kanunda suç olarak kabul edilmiştir. Gebeliğin devamına mâni olacak, kadının hamileliğine mâni olacak her türlü tedbirler bu kanunda suç olarak kabul edilmiştir, hattâ suçluluklarını artımak imkânları sağlanmıştır.

Kısırlaştırma bu kanunda suç olarak tatbik edilmiştir, ailelere müdahale düşünülmemiştir. İstiyen ailelere bu konuda bilgi verilmesi ve onları bilgili kılmak önögrülmüştür.

Yine bu kanunda bu işte kullanılabilecek bir kısım ilâç ve araçların ucuz ithali ile ucuza satılmasını temin bakımından Sağlık Bakanlığının tedbirler alması öngörülmüştür. Alıp bedava tevzi etmek öngörülmemiştir. Böylece Türkiye'nin her yerinde teşkilâtı bulunan Sağlık Bakanlığının bunu memleketimizin uzak bölgelerine götürmekte büyük bir güçlük çekmiyeceğini değerli arkadaşlarım takdir edeceğini umarım.

Şimdi değerli arkadaşlarıma bir hususu daha arz etmek isterim: 1963 yılında Türkiye'de, vatandaşın bu konuda eğilimini tesbit ettik. Bu araştırmalar değişik şartlı bölgelerde yapılmak suretiyle daha değerli hale getirilmeye çalışıldı. 21 ilden 240 köy alındı, iki binle onbeş bin arasında nüfusu olan 46 kasaba alındı. Onbeş binden fazla nüfusu olan 26 şehir alındı. Buralarda yapılan istatistiklerde şu sorulara şu cevaplar alındı :

Soru : «Gebeliği önleyici tedbirleri öğrenmek istiyor musunuz?»

Erkeklerin % 65 i evet dedi, kadınların % 72 si evet dedi. Erkeklerin % 31 i hayır dedi, kadınların % 21 i hayır dedi. % 4 erkek, % 7 kadın mütereddit kaldı.

Soru: «Hükümet doğum kontrolu için bir program uygulamalı mıdır?»

Erkeklerin % 70 i uygulamalıdır dedi. Kadınların % 79 u uygulamalıdır dedi. % 21 erkek uygulamamalı. % 10 kadın uygulamamalı dedi.

«Soru, doğum kontrolunu tasvibediyor musunuz?»

Muhtarların yüzde 45 i tasvibetti, imamların % 33 ü tasvibetti, köylük bölgelerde köylü vatandaşların % 35 i tasvibetti.

«Hükümet bir proje uygulamalıdır.»

Muhtarlar % 75 nisbetinde uygulanmalıdır deki, imamların % 58 i, köylülerin % 59 u uygulamalıdır dedi.

«Nüfus daha yavaş artmalıdır»

Muhtarlar yüzde 54, imamlar % 54, köylüler % 7.

Değerli arkadaşlarım, nüfus plânlamasının dünyada yasak olduğu memleketler İtalya, Fransa, İspanya, Portekiz ve Şili hariç Cenubî Amerkia'dan ibaret kalmıştır.

Değerli arkadaşlarım konuşmalarında nüfus plânlamasını, doğumu etrafımızda kontrol altına almış memleketler yoktur diye konuşmalarını yaptılar. Dünyada İtalya, Fransa, İspanya, Portekiz ve Şili hariç, Cenubi Amerika'dan başka, doğum kontrolu mevzuunu, nüfus plânlamasını ele almamış memleket kalmamıştır.

Müslüman memleketlerin hiçbirisinde gebeliği önliyen ilâçların satışı yasak değildir. Pakistan'da, Mısır'da, Tunus'ta nüfus plânlaması Hükümet programındadır.

Şimdi konuşmalarımı, mâruzatımı bitirirken bakanlık olarak nüfus plânlaması tatbikatını nasıl düşündüğümüzü arz edeyim.

Gebeliği önleyici tedbirleri halka öğretmek için eğitim yapmayı düşünüyoruz. Araştırma merkezleri kurmak ve burada memleketimizin

gerçeklerine en uygun olan araştırma usullerini tatbik etmek istiyoruz. İlâç ve araç konusunda verilmiş kesin bir kararımız yoktur. Mutlaka şu ilâç veya mutlaka şu araç demiyoruz. Memleketimizin ilmî otoriteleri tatbik edilmesi mevzuubahsolan ilâç ve araçları bulmakta güçlük çekmiyeceklerdir. Onların gösterdiği yolda bakanlık tatbikat yapacaktır.. Bu sebeple memleketimize ilâç ve araçların ucuz ithali ve imali sağlanacaktır.

Gebeliğin devamına mâni olacak her türlü müdahaleler, hayatî ve tıbbi sebepler dışında, bugün olduğu gibi, suçtur ve suç olarak kalacaktır.

Ailelerin mahremiyetine girmek ve doğumun kontrolunu zorlamak düşünülmemektedir ve düşünülmiyecektir. İstiyen ailelere istediği zaman istediği sayıda çocuk sahibi olabilmek imkânlarını öğretmek esas çalışmamız olacaktır.

Bir taraftan doğumu kontrol altına alırken nüfus plânlaması tatbikatını yürütürken, öbür taraftan doğan çocuğun sıhhatiyle büyümesini sağlamak için ana ve çocuk sağlığının korunmasını gerektiren tedbirler bugün olduğu gibi daha da geliştirilerek alınmaya devam edilecektir.

Bütün bu tatbikatlarla memleketimizde nüfusumuzun azalması veya olduğu gibi kalması mevzuubahis değildir. Nüfusumuz yine artacaktır, ama bizim hesaplarımıza göre, tahminlerimize göre % 3 nisbetinde olan bu artış nüfusu plânlaması tatbikatından sonra % 2,2 veya 2,5 civarına ancak düşebilecektir. Bu nisbet dâhilinde nüfusumuz arttığı takdirde yine 1980 yılında 45 milyon ilâ 50 milyon arasında nüfusumuz olabilecektir. Kanun tasarısı kanunlaştığı takdirde nüfusumuzun olduğu yerde kalması veya azalması mevzuubahis değildir ve düşünülmemektedir.

Aslında, değerli arkadaşlarım, tahmin ediyorum ki, bir hususa dikkat etmişlerdir. Sağlık Bakanlığı olarak diyoruz ki, bir yanda istiyen aileleri istedikleri kadar çocuk sahibi kılmak istiyoruz. Bir yandan da doğan çocukların sağlıklarının korunması için tedbirler alacağız, doğum yapacak ananın sağlığını korumak için tedbirler alacağız diyoruz. Aslında şunu demek istiyoruz :

Bakabileceği kadar, yetiştirebileceği kadar çocuklara aileler sahibolmalıdır ve Sağlık Bakanlığı bu çocukların sağlığını ve sıhhatini korumalıdır, ananın sağlığını ve sıhhatini korumalıdır. Ama bakamıyacağı, yetiştiremiyeceği çocuğa hamile kalan ve bu çocuğun doğumunu bu yönden mahzurlu gören ailelere bunu sağlıyacak, temin edecek bilgileri vermek, ilâçları ve araçları alabilmesini temin etmesi imkânlarını sağlamak ve böylece anayı gayrimeşru, gayrifennî yollara gitmekten alıkoymak, sağlığını korumak, hayatını korumaktır.

Bizim aile nüfus plânlaması kanun tasarısından bakanlık olarak anladığımız budur.

Tasarı hakkındaki düşüncelerimi arz ettim. Gerekirse gereken konulara yeni bilgiler arz ederim. Tasarıya Yüce Meclisin iltifat etmesini rica ederim. Saygılarımla. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım, Devlet Personeli Meslek Teşekkülleri Kanun tasarısının yapılan açık oylamasına (209) arkadaş katılmış, (8) çekinser, (4) ret oya mukabil (197) kabul oyu çıkmıştır. Gereken çoğunluk sağlanamadığından gelecek Birleşimde tekrar edilecektir.

1964 kalkınma istikrazı kanununun yapılan açık oylamasına 193 arkadaşımız katılmış, (6) çekinser, (32) ret oyuna mukabil (155) kabul oyu çıkmıştır. Gerekli çoğunluk sağlanamadığından yeniden yapılacaktır.

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı bütçe kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısının açık oylamasına (192) arkadaşımız katılmış, (6) çekinser, (12) ret oyuna mukabil (175) kabul oyu çıkmıştır. Gerekli çoğunluk sağlanamadığından yeniden oylanacaktır.

BAŞKAN — Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı bütçe kanununa bağlı (A/3) ve (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısı yapılan açık oylamasına (175) arkadaşımız katılmış, (6) çekinser, (4) ret oyu ve (165) kabul oyu çıkmıştır. Gerekli çoğunluk sağlanamadığından tekrar edilecektir.

Tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkındaki kanun tasarısının yapılan açık oylamasına (112) arkadaşımız katılmış, (1) ret oyu ve (111) kabul oyu çıkmıştır.

Gerekli çoğunluk sağlanamadığından oylama tekrar edilecektir.

Millî prodüktivite merkezi Kuruluş Kanun tasarısının yapılan açık oylamasına (81) arkadaş katılmış, (1) çekinser, (1) ret oyuna mukabil (79) kabul oyu çıkmıştır. Gereken çoğunluk sağlanamadığından oylama tekrar edilecektir.

Gelecek yıllara geçici yüklemelere dair kanun tasarısının yapılan açık oylamasına (76) arkadaş katılmış, (3) çekinser, (4) ret oyuna mukabil (69) kabul oyu çıkmıştır. Gereken çoğunluk sağlanamadığından gelecek birleşimde tekrar edilecektir.

Vakit çok geçikmiştir. Bu sebeple Millet Meclisi Birleşimini 9 Aralık 1964 Çarşamba günü toplanacak olan T. B. M. M. içtimaından sonraya bırakıyorum. İyi akşamlar.

Kapanma Saati : 19,00

Devlet personeli meslek teşekkülleri kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yok.)

Üye sayısı :	450
Oy verenler :	209
Kabul edenler :	197
Reddedenler :	4
Çekinserler :	8
Oya katılmıyanlar :	228
Açık üyelikler :	13

[Kabul edenler]

ADANA
Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Cavit Oral
Kemal Sarıibrahimoğlu
Ahmet Savrun

ADIYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AGRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mıhçıoğlu
İlyas Seçkin
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA
Etem Ağva
Hasan Fehmi Boztepe
Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu

ARTVİN
Nihat Ata

AYDIN
Orhan Apaydın
Melâhat Gedik
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren

BALIKESİR
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Ahmet İhsan Kırımlı
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut

BİNGÖL
M. Sıddık Aydar

BİTLİS
Müştak Okumuş

BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ziya Uğur
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ
Mehmet Çobanoğlu
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel

DİYARBAKIR
Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan
Alp Doğan Şen

EDİRNE
Süleyman Bilgen
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Naci Güray
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Kudret Mavitan
Mithat Sau

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz
Nizamettin Erkmen

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

HATAY
Bahri Bahadır

İÇEL
Mehmet Ali Arslan

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli
Nurettin Bulak
Orhan Eyüboğlu
Ali Coşkun Kırca
Oğuz Oran
Naci Öktem
Vahyi Özarar
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı

İZMİR
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar

KARS
Necmettin Akan
Hasan Erdoğan

Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ

Abdülbalim Aras
Mehmet Göker
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Fikret Filiz

KIRŞEHİR

Halil Özmen

KONYA

Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı
Ömer Kart
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar

MALATYA

Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nusret Köklü
Yakup Yakut

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

NİĞDE

Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Ferda Güley
Arif Hikmet Onat

RİZE

Arif Hikmet Güner

SAKARYA

Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Feyzi Ceylân
Hâmit Kiper
Hüseyin Özalp

SİİRT

Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaptan

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Güney
Güner Sarısözen
Reşat Turhan

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder

TRABZON

Selâhattin Güven
Ahmet Şener

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Kemal Badıllı
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Kösereisoğlu

YOZGAT

Mustafa Kepir
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

AYDIN

Hilmi Aydınçer

EDİRNE

Nazmi Özoğul

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

ZONGULDAK

Ramiz Karakaşoğlu

[Çekinserler]

BALIKESİR

Cevat Kanpulat

ERZURUM

Tahsin Telli

GİRESUN

Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Sabahiddin Savacı

İSTANBUL

Ratip Tahir Burak

KASTAMONU

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

MUĞLA

Adnan Akarca

VAN

Muhlis Gürentaş

[Oya katılmıyanlar]

ADANA

Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Cavit Oral
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel (İ.)
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. Ü.)
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA
İhsan Ataöv
Ömer Eken
Nihat Su

ARTVİN
Sabit Osman Avcı
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Süreyya Koç

BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL
Halit Rıza Ünal

BİTLİS
Nafiz Giray

BOLU
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA
Ekrem Paksoy
Ahmet Türkeş
İsmail Yılmaz

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Muzaffer Dündar
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Sinan Bosna
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Adnan Aral
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu

EDİRNE
Talât Asal

ELÂZIĞ
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü

GİRESUN
Ali Cüceoğlu
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Naim Tarali (İ.)

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker

HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL
Mazhar Arıkan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
İlhami Sancar (B.)
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR
Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihad Kürşad
Şinasi Osma
Lebit Yurtoğlu (B.)

KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural

KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
İhsan Şeref Dura
Ali Özdikmenli

KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir

KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA
Kemal Ataman
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz

KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi

MALATYA
H. Avni Akşit
Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Muammer Erten (B.)
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu

Kemalî Bayazıt
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA

Turan Şahin
(B.)

MUŞ

Sait Mutlu

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın

SİNOP

Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Nazmi Öktem (İ.)
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Kadri Eroğan

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Trabzon	1
Hatay	1	Tunceli	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2	Yekûn	12
Kocaeli	1		

1964 Kalkınma İstikrazı kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yok)

Üye sayısı :	450
Oy verenler :	193
Kabul edenler :	155
Reddedenler :	32
Çekinserler :	6
Oya katılmıyanlar :	244
Açık üyelikler :	13

[Kabul edenler]

ADANA
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu

ADIYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Raif Aybar
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
İlyas Seçkin
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA
Etem Ağva
Hasan Fehmi Boztepe
Rafet Eker
Nazmi Kerimoğlu

AYDIN
Melâhat Gedik
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren

BALIKESİR
Kaya Bulut
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut

BİNGÖL
M. Sıddık Aydar

BİTLİS
Müştak Okumuş

BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
İbrahim Öktem
Cevdet Perin
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Burhan Arat

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Hilmi İncesulu
Necmi Ökten

DENİZLİ
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk

DİYARBAKIR
Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan

EDİRNE
Süleyman Bilgen
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil

ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Giyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Kudret Mavitan
Mithat San

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

HATAY
Bahri Bahadır

IÇEL
Mehmet Ali Arslan

İSPARTA
Lokman Başaran

İSTANBUL
Cihad Baban
Ferruh Bozbeyli
Nurettin Bulan
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Ali Coşkun Kırca
Oğuz Oran
Vahyi Özarar
Selim Sarper
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı

İZMİR
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar

KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Rıza Yalçın

KASTAMONU
İhsan Şeref Dura

KAYSERİ
Mehmet Göker
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ

KONYA
Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı
Kadirean Kaflı
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar

MALATYA
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar

Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nusret Köklü
Yakup Yakut

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

NİĞDE

Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Ferda Güley
Arif Hikmet Onat

SAKARYA

Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân

SİİRT

Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
Rahmi Günay

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder

TRABZON

Ahmet Şener

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Kemal Badıllı
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Kösereisoğlu

YOZGAT

Mustafa Kepir
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Cavit Oral
Ahmet Savrun

AMASYA

İsmail Sarıgöz

ANTALYA

İhsan Ataöv

AYDIN

Hilmi Aydınçer

BURSA

Mustafa Tayyar

ÇANAKKALE

Ahmet Nihat Akay

ÇORUM

Abdurrahman Güler

DENİZLİ

Mehmet Çobanoğlu
Remzi Şenel

EDİRNE

İlhami Ertem
Nazmi Özoğul

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli

GİRESUN

Ali Köymen

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Hüsamettin Tiyanşan

İZMİR

Şükrü Akkan

KASTAMONU

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ

Abdülhalim Aras
Vedat Âli Özkan

KIRKLARELİ

Fikret Filiz

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

KONYA

Ömer Kart
Sait Sına Yücesoy

MUĞLA

Adnan Akarca

RİZE

Arif Hikmet Güner
Hamit Kiper

ZONGULDAK

Ramiz Karakaşoğlu

[Çekinserler]

ARTVİN

Nihat Ata

DİYARBAKIR

Alp Doğan Şen

ELÂZIĞ

Ömer Faruk Sanaç

ERZURUM

Tahsin Telli

GÜMÜŞANE

Sabahattin Savacı

ISPARTA

Ali İhsan Balım

[Oya katılmıyanlar]

ADANA

Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA

Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete

İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel (İ.)
Mehdi Mıhçıoğlu
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ.A.)
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Ömer Eken
Nihat Su

ARTVİN

Sabit Osman Avcı
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN

Orhan Apaydın
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Cevat Kanpulat
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL

Halit Rıza Ünal

BİTLİS

Nafiz Giray

BOLU

Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

Ekrem Paksoy
Ahmet Türkel

ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar
Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM

Muzaffer Dündar
Faruk Küreli
İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR

Adnan Aral
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu

EDİRNE

Talât Asal

ELÂZIĞ

Naci Güray
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA

Sadettin Bilgiç

İSTANBUL

Suphi Baykam
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İsmail Hakkı Tekinel
İlhami Sancar (B.)
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Şaim Kaygan
Nihad Kürşad
Şinasi Osma
Lebit Yurdoğlu (B.)

KARS

Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA

Kemal Ataman
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz

KÜTAHYA

Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi

MALATYA

H. Avni Akşit
Ahmet Fırat
İsmet İnönü
(Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Muammer Erten (B.)
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ

Kemal Bağcıoğlu

Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA

Turan Şahin (B.)

MUŞ

Sait Mutlu

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın

SİNOP

Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

İbrahim Göker
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten (İ.)
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Kadri Eroğan

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu
Muslih Görentaş (İ. A.)

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Tunceli	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2	Yekûn	13
Kocaeli	1		

Orman Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/1) ve (A/3) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı	:	450
Oy verenler	:	192
Kabul edenler	:	175
Reddedenler	:	12
Çekinserler	:	5
Oya katılmıyanlar	:	245
Açık üyelikler	:	13

[Kabul edenler]

ADANA
Yusuf Aktimur
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Cavit Oral
Kemal Sarıibrahimoğlu
Ahmet Savrun

ADIYAMAN
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay

AFYON KARAHİSAR
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Raif Aybar
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mıhçıoğlu
İlyas Seçkin
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA
Etem Ağva
İhsan Ataöv
Rafet Eker

ARTVİN
Nihat Ata
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Melâhat Gedik

BALIKESİR
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Ahmet İhsan Kırımlı
Cihat Turgut

BOLU
Zeki Baltacıoğlu

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat

ÇANKIRI
Rahmi İnceler

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel

DİYARBAKIR
Şehmus Arslan
Hilmi Güldoğan
Alp Doğan Şen

EDİRNE
Süleyman Bilgen
İlhami Ertem

ELAZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Naci Güray
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Giyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Mithat San

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Necmeddin Küçüker

HATAY
Bahri Bahadır

İÇEL
Mehmet Ali Arslan

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ferruh Bozbeyli
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Ali Coşkun Kırca
Oğuz Oran
Naci Öktem
Vahyi Özarar
Hüsamettin Tiyanşan
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı

İZMİR
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar

KARS
Necmettin Akan
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Rıza Yalçın

KASTAMONU
İhsan Şeref Dura

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Mehmet Göker
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Fikret Filiz

KONYA
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı

Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen
Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nusret Köklü
Hürrem Kubat
Yakup Yakut

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sami Öztürk

NİĞDE

Ruhi Soyer

ORDU

Ferda Güley
Arif Hikmet Onat

SAKARYA

Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
Hâmit Kiper
Hüseyin Özalp

SİİRT

Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaptan

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
Rahmi Günay
Güner Sarısözen
Reşat Turhan

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

Mehmet Kazova
Reşit Önder

TRABZON

Selâhattin Güven
Ahmet Şener

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Kösereisoğlu

YOZGAT

Mustafa Kepir
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

ADANA

Hasan Aksay

ANTALYA

Hasan Fehmi Boztepe

BALIKESİR

Cihat Bilgehan

EDİRNE

Nazmi Özoğul

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli

GİRESUN

Ali Köymen

İSTANBUL

Ziya Altınoğlu

KASTAMONU

Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

MUĞLA

Adnan Akarca

RİZE

Arif Hikmet Güner

[Çekinserler]

DENİZLİ

Mehmet Çobanoğlu

ERZURUM

Tahsin Telli

GÜMÜŞANE

Sabahattin Savacı

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

VAN

Muslih Görentaş

[Oya katılmıyanlar]

ADANA

Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA

Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel (İ.)

Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. Â.)
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su

ARTVİN

Sabit Osman Avcı

AYDIN

Orhan Apaydın
Hilmi Aydınçer
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Cevat Kanpulat
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL

M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS

Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU

Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kemal Demir (B.)
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Ahmet Türkel

ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM

Muzaffer Dündar
İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR

Adnan Aral
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu

EDİRNE

Talât Asal
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ

Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Nureddin Özdemir

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA

Sadettin Bilgiç

İSTANBUL

Cihad Baban
Suphi Baykam
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihad Kürşad
Şinasi Osma
Lebit Yurdoğlu (B.)

KARS

Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ

Mehmet Alâeddin Eriş
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA

Kemal Ataman
Selçuk Aytan
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi

MALATYA

H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Muammer Erten (B.)
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ

Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt

Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA

Turan Şahin (B.)

MUŞ

Sait Mutlu

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın

SİNOP

Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

İbrahim Göker
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Nazmi Ökten (İ.)
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu

URFA

Kemal Badıllı
Kadri Eroğan

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	2		
İzmir	1	Yekûn	13
Kocaeli	1		

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1964 yılı Bütçe Kanununa bağlı (A/3), (B) işaretli cetvellerde değişiklik yapılması hakkındaki kanun tasarısına verilen oyların sonucu

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 175
Kabul edenler : 165
Reddedenler : 4
Çekinserler : 6
Oya katılmıyanlar : 262
Açık üyelikler : 13

[Kabul edenler]

ADANA
Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Cavit Oral
Ahmet Savrun

AFYON KARAHİSAR
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Rayif Aybar
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
Mehdi Mıhçıoğlu
İlyas Seçkin
Ferhat Nuri Yıldırım

ANTALYA
Etem Ağva
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Rafet Eker

ARTVİN
Nihat Ata
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik

BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı

BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
Cevdet Perin
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ
Mehmet Çobanoğlu
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk
Remzi Şenel

DİYARBAKIR
Hilmi Güldoğan

EDİRNE
Süleyman Bilgen
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu

ELAZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Naci Güray
Hürrem Müftügil

ERZİNCAN
Zeynel Gündoğdu

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Giyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Kudret Mavitan

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesi
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

HATAY
Bahri Bahadır

İÇEL
Mehmet Ali Arslan

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Nurettin Bulak
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Ali Coşku Kırca
Naci Öktem
Vahyi Özarar
Hüsamettin Tiyanşan
Sabri Vardarlı

İZMİR
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek
Mustafa Uyar

KARS
Necmettin Akan
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Rıza Yalçın

KASTAMONU
İhsan Şeref Dura
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Mehmet Göker
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ

KONYA
Selçuk Aytan
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı
Abdüssamet Kuzucu

Fakih Özlen
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Ahmet Bozbay
Ali Erbek
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Süleyman Çağlar
Şevket Raşit Hatiboğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nusret Köklü
Yakup Yakut

MARAŞ

Hasan Fehmi Evliya

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA

İlhan Tekinalp

MUŞ

Sami Öztürk

NİĞDE

Ruhi Soyer

ORDU

Arif Hikmet Onat

RİZE

Arif Hikmet Güner

SAKARYA

Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Nurettin Ceritoğlu
Fevzi Ceylân
Hâmit Kiper

SİİRT

Süreyya Öner
Adil Yaşa

SİNOP

Mahmut Alicanoğlu
Mustafa Kaptan

SİVAS

Adil Altay
Rahmi Çeltekli
İbrahim Göker
Rahmi Günay
Güner Sarısözen
Reşat Turhan

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Hayri Mumcuoğlu

TOKAT

Mehmet Kazova
Reşit Önder

TRABZON

Selâhattin Güven
Ahmet Şener

URFA

Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp

VAN

Şükrü Köseeisoğlu

YOZGAT

Mustafa Kepir
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur
Veli Uyar

ZONGULDAK

Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Reddedenler]

EDİRNE

Nazmi Özoğul

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli

KASTAMONU

Sabri Keskin

KOCAELİ

Hâldan Kısayol

[Çekinserler]

DİYARBAKIR

Alp Doğan Şen

ELÂZIĞ

Ömer Faruk Sanaç

GÜMÜŞANE

Sabahattin Savacı

KASTAMONU

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

MUĞLA

Adnan Akarca

NEVŞEHİR

Ramazan Demirsoy

[Oya katılmıyanlar]

ADANA

Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Kemal Sarıbrahimoğlu
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA

Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. Ü.)
Ahmet Üstün
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA

Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su

ARTVİN

Sabit Osman Avcı

AYDIN

Orhan Apaydın
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut

BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA
İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Muzaffer Dündar
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Sinan Bosna
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Adnan Aral
Şehmuz Arslan
Yusuf Azizoğlu
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu

EDİRNE
Talât Asal

ELÂZIĞ
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Mithat San
Süleyman Ünlü

GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker

HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL
Mazhar Arıkan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli
(Bşk. V.)
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Oğuz Oran
Şahabettin Orhon
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Reşit Ülker
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR
Osman Sabri Adal
Şükrü Akkan
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihat Kürşat
Şinasi Osma
Lebit Yurdoğlu (B.)

KARS
Lâtif Aküzüm
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural

KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
Ali Özdikmenli

KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA
Kemal Ataman
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin
(Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz

KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Sadrettin Tosbi

MALATYA
H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Muammer Erten (B.)
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin (B.)

MUŞ
Sait Mutlu

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT
Cevdet Aydın
Hayrettin Özgen

SİNOP
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SIVAS
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKIRDAĞ
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT
Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON
Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Nazmi Ökten (İ.)
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ
Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA
Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
Celâl Öncel

UŞAK
Ahmet Tahtakılıç

VAN
İhsan Bedirhanoğlu
Muslih Görentaş (İ. Ü.)

YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız

ZONGULDAK
Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	2		
İzmir	1		
Kocaeli	1	Yekûn	13

Tescil edilmiyen birleşmeler ile bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkındaki Kanuna verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yok.)

Üye sayısı	:	450
Oy verenler	:	112
Kabul edenler	:	111
Reddedenler	:	1
Çekinserler	:	
Oya katılmıyanlar	:	325
Açık üyelikler	:	13

[Kabul edenler]

ADANA
Mehmet Geçioğlu
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu

AFYON KARAHİSAR
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
İsmail Sarıgöz
Nevzat Şener

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu
İlyas Seçkin

ANTALYA
Etem Ağva
Rafet Eker

ARTVİN
Nihat Ata
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik

BALIKESİR
Ahmet Aydın Bolak

BOLU
Zeki Baltacıoğlu
Kemal Demir

BURSA
Hikmet Akalın
Sadrettin Çanga
Cevdet Perin
Ziya Uğur
İsmail Yılmaz
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhat Arat

ÇORUM
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ
İsmail Ertan
İbrahim Kocatürk
Remzi Senel

DİYARBAKIR
Hilmi Güldoğan

EDİRNE
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Hürrem Müftügil

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Giyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnen Şenyurt
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Nureddin Özdemir
Sabahattin Savacı

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran

İSTANBUL
Ferruh Bozbeyli
Katip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Oğuz Oran
Naci Öktem
Vahvi Özarar
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı

İZMİR
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Necip Mirkelâmoğlu
Kadri Özek

KARS
Kemal Güven
Kemal Okyay
Rıza Yalçın

KASTAMONU
İhsan Şeref Dura

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Fikret Filiz

KONYA
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek

MANİSA
Süleyman Çağlar
Nusret Köklü

MARAŞ
Hasan Fehmi Evliya

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

NİĞDE
Ruhi Soyer

RİZE
Arif Hikmet Güner

SAKARYA
Yusuf Ulusoy

SAMSUN
Fevzi Ceylân

SİNOP
Mahmut Alicanoğlu

SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker
Rahmi Günay
TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu
TOKAT
Mehmet Kazova
TRABZON
Ahmet Şener
URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç
UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoğlu
İbrahim Bulanalp
VAN
Şükrü Kösereisoğlu
YOZGAT
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar

[Reddeden]

MANİSA
Yakup Kadri Karaosmanoğlu

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Cavit Oral
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu
ADIYAMAN
Arif Atalay
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
Ali Turanlı
AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz
AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
ANKARA
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İhsan Köknel (İ.)
Mehdi Mıhçıoğlu
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. Ü.)
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım
Abdülhak Kemal Yörük
ANTALYA
İhsan Ataöv
Hasan Fehmi Boztepe
Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su
ARTVİN
Sabit Osman Avcı
AYDIN
Orhan Apaydın
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin
BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut
BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul
BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal
BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş
BOLU
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kâmil İnal
Fuat Ümit
BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan
BURSA
Edip Rüştü Akyürek
İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin
ÇANKIRI
Kâzım Arar
Rahmi İnceler
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk.V.)
ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
İhsan Tombuş
DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu
DİYARBAKIR
Adnan Aral
Şehmuz Arslan
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu
Alp Doğan Şen
EDİRNE
Talât Asal
Süleyman Bilgen (İ. Ü.)
Nazmi Özoğul
ELAZIĞ
Naci Güray
Ömer Faruk Sanaç
Kemal Satır (B.)
ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Nihat Diler

ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Mithat San
Süleyman Ünlü

GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE
Necmeddin Küçüker

HAKKÂRİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Bahri Bahadır
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL
Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Suphi Baykam
Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fehrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Ali Coşkun Kırca
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Şahabettin Orhon
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
Abdurrahman Yazgan
Mâlik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR
Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihad Küşad
Şinasi Osma
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu (B.)

KARS
Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Hasan Erdoğan
Kemal Kaya
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural

KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ
Mehmet Alâeddin Eriş
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA
Kemal Ataman
Selçuk Aytan
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin
(Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz

KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar
Sadrettin Tosbi

MALATYA
H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Muammer Erten (B.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA
Adnan Akarca
Hilmi Baydur
Cevdet Oskay
Turan Şahin (B.)
İhsan Tekinalp

MUŞ
Sait Mutlu
Sami Öztürk

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat (B.)
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
Hamit Kiper

İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yasa

SİNOP

Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

Rahmi Çeltekli
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten (İ.)
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
Celâl Öncel

UŞAK

Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu
Muslih Görentaş
(I.Ü.)

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci
Yusuf Ziya Yüzel Ugi

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Tunceli	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2		
Kocaeli	1	Yekûn	13

M. Meclisi B : 19 8 . 12 . 1964 O : 1

Millî Prodüktivite Merkezi kuruluş kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı	:	450
Oy verenler	:	81
Kabul edenler	:	79
Reddedenler	:	1
Çekinserler	:	1
Oya katılmıyanlar	:	356
Açık üyelikler	:	13

[Kabul edenler]

ADANA
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu

AĞRI
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan
Nevzat Şener

ANKARA
Fuat Börekçi
İbrahim İmirzalıoğlu

ANTALYA
Etem Ağva
Hasan Fehmi Boztepe
Rafet Eker

BOLU
Kemal Demir

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
Ziya Uğur
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay
Burhan Arat

ÇANKIRI
Rahmi İnceler

ÇORUM
Hilmi İncesulu
Faruk Küreli
Necmi Ökten

DENİZLİ
İsmail Ertan
Remzi Şenel

EDİRNE
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu

ERZURUM
Nihat Diler
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Adnan Şenyurt

ESKİŞEHİR
İbrahim Cemalcılar

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

İSPARTA
Ali İhsan Balım
Lokman Başaran

İSTANBUL
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Vahyi Özarar

İZMİR
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Kadri Özek

KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven

KASTAMONU
Ihsan Şeref Dura

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Vedat Âli Özkan
Bahri Yazır

KIRKLARELİ
Fikret Filiz

KONYA
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Nusret Köklü

MARDİN
Şevki Aysan
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA
Hilmi Baydur

NİĞDE
Ruhi Soyer

ORDU
Arif Hikmet Onat

RİZE
Arif Hikmet Güner

SAMSUN
Fevzi Ceylân

SİNOP
Mahmut Alicanoğlu

SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu

URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç

UŞAK
İbrahim Bulanalp

YOZGAT
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar

[Reddeden]

AMASYA
İsmail Sarıgöz

[Çekinser]

KASTAMONU

İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

[Oya katılmıyanlar]

ADANA

Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoğlu
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Cavit Oral
İbrahim Tekin
Ahmet Savrun
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN

Arif Atalay
Mahmut Deniz
Mehmet Özbay
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR

Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI

Nevzat Güngör
Kerem Özcan

ANKARA

İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı hatipoğlu
İhsan Köknel (İ.)
Mehdi Mihçioğlu
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. A.)
İlyas Seçkin
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım
Abdülnaık Kemal Yörük

ANTALYA

İhsan Ataöv
Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su

ARTVİN

Nihat Ata
Sabit Osman Avcı
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN

Orhan Apaydın
Hilmi Aydınçer
Melâhat Gedik
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR

Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fennî İslimyeli (B.)
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut

BİLECİK

Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL

M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS

Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU

Zeki Baltacıoğlu
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA

İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
İsmail Yılmaz

ÇANAKKALE

Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI

Kâzım Arar
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM

Nuri Ahıskalıoğlu
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
İhsan Tombuş

DENİZLİ

Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
İbrahim Kocatürk
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR

Adnan Aral
Şehmuz Arslan
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu
Alp Doğan Şen

EDİRNE

Talât Asal
Süleyman Bilgen (İ. Ü.)
Nazmi Özoğu

ELÂZIĞ

Naci Güray
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN

Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM

Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Şerafettin Konuray
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR

Şevket Asbuzoğlu
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Mithat San

Süleyman Ünlü

GİRESUN

Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE

Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker
Sabahattin Savacı

HAKKÂRİ

Ahmet Zeydan

HATAY

Bahri Bahadır
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Saki Zorlu

İÇEL

Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA

Sadettin Bilgiç

İSTANBUL

İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli (Bşk. V.)
Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Ali Coşkun Kırca
Hilmi Ober
Ahmet Oğuz
Oğuz Oran
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
Reşit Ülker
Sabri Vardarlı
Abdurrahman Yazgan
Malik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR

Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihat Kürşat
Necip Mirkelâmoğlu
Şinasi Osma
Mustafa Uyar
Lebit Yurtoğlu (B.)

KARS

Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Avni Doğan
Fethi Doğançay
Sabri Keskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli

KAYSERİ

Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Abdurrahman Altuğ
Mehmet Alâeddin Eriş
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ

Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA

Kemal Ataman
Selçuk Aytan
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA

Mehmet Kesen
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar
Sadrettin Tosbi

MALATYA

H. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmen İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA

Süleyman Çağlar
Muammer Erten (B.)
Şevket Raşit Hatiboğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Hurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ

Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN

Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Seyfi Güneştan

MUĞLA

Adnan Akarca
Cevdet Oskay
Turan Şahin
İlhan Tekinalp

MUŞ

Sait Mutlu
Sami Öztürk

NEVŞEHİR

Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU

Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA

Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
Hâmit Kiper

İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT

Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Hayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP

Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS

Rahmi Çeltekli
Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz
Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten (İ.)
Ahmet Şener
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Kadri Eroğan
Kemal Badıllı
Celâl Öncel

URFA

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu
Muhlis Görentaş (İ. Ü.)
Şükrü Kösereisoğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Trabzon	2
İsparta	1	Zonguldak	1
İstanbul	1		—
İzmir	2	Yekûn	13
Kocaeli	1		

M. Meclisi B : 19 8 . 12 . 1964 O : 1

Gelecek yıllara geçici yüklenmelere dair kanun tasrısına verilen oyların sonucu

(Yeter sayı yoktur.)

Üye sayısı :	450
Oy verenler :	76
Kabul edenler :	69
Reddedenler :	4
Çekinserler :	3
Oya katılmıyanlar :	361
Açık üyelikler :	13

[Kabul edenler]

ADANA
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu

AMASYA
Nevzat Şener

ANKARA
İlyas Seçkin

ANTALYA
Etem Ağva
Hâsan Fehmi Boztepe
Rafet Eker

ARTVİN
Saffet Eminağaoğlu

AYDIN
Hilmi Aydınçer

BOLU
Zeki Baltacıoğlu

BURSA
Hikmet Akalın
Edip Rüştü Akyürek
Sadrettin Çanga
Ziya Uğur
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE
Burhan Arat

ÇANKIRI
Rahmi İnceler

ÇORUM
Hilmi İncesulu
Necmi Ökten

DENİZLİ
İsmail Ertan
Remzi Şenel

EDİRNE
İlhami Ertem
Fahir Giritlioğlu

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu

ERZURUM
Cevat Dursunoğlu
Gıyasettin Karaca
Şerafettin Konuray
Adnan Şenyurt

GİRESUN
Mustafa Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Nureddin Özdemir

İSPARTA
Lokman Başaran

İSTANBUL
Ratip Tahir Burak
Orhan Eyüboğlu
Vahyi Özarar
Reşit Ülker

İZMİR
Şükrü Akkan
Şeref Bakşık
Kadri Özek

KARS
Hasan Erdoğan
Kemal Güven

KASTAMONU
İhsan Şeref Dura

KAYSERİ
Abdülhalim Aras
Vedat Âli Özkan

KONYA
İhsan Kabadayı
Kadircan Kaflı
Abdüssamet Kuzucu
Fakih Özlen

KÜTAHYA
Ahmet Bozbay
Ali Erbek

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Nusret Köklü

MARDİN
Vahap Dizdaroğlu
Talât Oğuz

MUĞLA
Hilmi Baydur

NİĞDE
Ruhi Soyer

RİZE
Arif Hikmet Güner

SAMSUN
Fevzi Ceylân

SİNOP
Mahmut Alicanoğlu

SİVAS
Adil Altay
İbrahim Göker

TEKİRDAĞ
Hayri Mumcuoğlu

URFA
Osman Ağan
Atalay Akan
Bekir Sami Karahanlı
Sabri Kılıç

UŞAK
İbrahim Bulanalp

YOZGAT
Mustafa Kepir
Celâl Sungur
Veli Uyar

[Reddedenler]

AMASYA
İsmail Sarıgöz

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay

ERZURUM
Nihat Diler

KONYA
Sait Sına Yücesoy

[Çekinserler]

GÜMÜŞANE
Sabahattin Savacı

İSPARTA
Ali İhsan Balım

KASTAMONU
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Hasan Aksay
Yusuf Aktimur
Ali Bozdoğanoğlu
Mehmet Geçioğlu
Ahmet Karamüftüoğlu
Melih Kemal Küçüktepepınar
Cavit Oral
Ahmet Savrun
İbrahim Tekin
Ahmet Topaloğlu

ADIYAMAN
Arif Atalay
Mahmut Deniz
Mehmet Özbey
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Halûk Nur Bâki
Veli Başaran
Hasan Dinçer
Şevki Güler
Mehmet Turgut
Asım Yılmaz
Şükrü Yüzbaşıoğlu

AĞRI
Nevzat Güngör
Kerem Özcan
Rıza Polat

AMASYA
Reşat Arpacıoğlu
Mustafa Kemal Karan

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Burhan Apaydın
Hüseyin Ataman (İ.)
Raif Aybar
Nihat Berkkan
Osman Bölükbaşı
Fuat Börekçi
Bülent Ecevit (B.)
Mustafa Kemal Erkovan
Muhlis Ete
İsmail Gence
İbrahim Sıtkı Hatipoğlu
İbrahim İmirzalıoğlu
İhsan Köknel (İ.)
Mehdi Mıhçıoğlu
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı (İ. Ü.)
Ahmet Üstün
Ferhat Nuri Yıldırım
Abdülhak Kemal Yörük

ANTALYA
İhsan Ataöv
Ömer Eken
Nazmi Kerimoğlu
Nihat Su

ARTVİN
Nihat Ata
Sabit Osman Avcı

AYDIN
Orhan Apaydın
Melâhat Gedik
Mustafa Şükrü Koç
Nedim Müren
Reşat Özarda
İsmet Sezgin

BALIKESİR
Cihat Bilgehan
Ahmet Aydın Bolak
Kaya Bulut
Mithat Şükrü Çavdaroğlu
Gökhan Evliyaoğlu
Fenniî İslimyeli (B.)
Cevat Kanpulat
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mehmet Tiritoğlu
Cihat Turgut

BİLECİK
Şadi Binay
Orhan Tuğrul

BİNGÖL
M. Sıddık Aydar
Halit Rıza Ünal

BİTLİS
Nafiz Giray
Müştak Okumuş

BOLU
Ahmet Çakmak
Turgut Çulha
Kemal Demir (B.)
Kâmil İnal
Fuat Ümit

BURDUR
Fethi Çelikbaş
Mehmet Özbey
Nadir Yavuzkan

BURSA
İbrahim Öktem (B.)
Ekrem Paksoy
Cevdet Perin
Mustafa Tayyar
Ahmet Türkel
İsmail Yılmaz

ÇANAKKALE
Süreyya Endik
Şefik İnan
Refet Sezgin

ÇANKIRI
Kâzım Arar
Şaban Keskin
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Nuri Ahıskalıoğlu
Muzaffer Dündar
Abdurrahman Güler
Faruk Küreli
İhsan Tombuş

DENİZLİ
Sinan Bosna
Mehmet Çobanoğlu
İbrahim Kocatürk
Hüdai Oral (B.)
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Adnan Aral
Şehmus Arslan
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Hilmi Güldoğan
Recai İskenderoğlu
Vefik Pirinççioğlu
Alp Doğan Şen

EDİRNE
Talât Asal
Süleyman Bilgen (İ. Ü.)
Nazmi Özoğul

ELÂZIĞ
Naci Güray
Hürrem Müftügil
Ömer Faruk Sanaç
Kemal Satır (B.)

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli
Zeynel Gündoğdu
Sadık Perinçek
Naci Yıldırım

ERZURUM
Ertuğrul Akça
Turhan Bilgin
Tahsin Telli

ESKİŞEHİR
Şevket Asbuzoğlu
İbrahim Cemalcılar
Ertuğrul Gazi Sakarya
Seyfi Öztürk
Celâlettin Uzer (B.)
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Osman Orhan Bilen
Muzaffer Canbolat
Ali İhsan Göğüş (B.)
Hüseyin İncioğlu
Kudret Mavitan
Mithat San
Süleyman Ünlü

GİRESUN
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen
Naim Tirali (İ.)

GÜMÜŞANE
Halis Bayramoğlu
Necmeddin Küçüker

HAKKARİ
Ahmet Zeydan

HATAY
Bahri Bahadır
Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Ahmet Sırrı Hocaoğlu
Şekip İnal
Sâki Zorlu

İÇEL
Mazhar Arıkan
Mehmet Ali Arslan
Burhan Bozdoğan
Yahya Dermancı
Celâl Kılıç
Sadık Kutlay
İhsan Önal

İSPARTA
Sadettin Bilgiç

İSTANBUL
İbrahim Abak
Ziya Altınoğlu
Cihad Baban
Suphi Baykam
Ferruh Bozbeyli (Bşk. V.)
Nurettin Bulak
Tahsin Demiray
Ömer Zekâi Dorman
Saadet Evren
Fahrettin Kerim Gökay
Muhiddin Güven
Ali Coşkun Kırca
Hilmi Oben
Ahmet Oğuz
Oğuz Oran
Şahabettin Orhon
Naci Öktem
İlhami Sancar (B.)
Selim Sarper
İsmail Hakkı Tekinel
Hüsamettin Tiyanşan
Sabri Vardarlı
Abdurrahman Yazgan
Mâlik Yolaç (B.)
Zeki Zeren

İZMİR
Osman Sabri Adal
Mehmet Ali Aytaş
Muzaffer Döşemeci
Ali Naili Erdem
Arif Ertunga
İhsan Gürsan
Ziya Hanhan
Saim Kaygan
Nihad Kürşad
Necip Mirkelâmoğlu
Şinasi Osma
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu (B.)

KARS
Necmettin Akan
Lâtif Aküzüm
Kemal Kaya
Kemal Okyay
Sırrı Öktem
Bahtiyar Vural
Rıza Yalçın

KASTAMONU
Avni Doğan
Fethi Doğançay
Sabri Koskin
Osman Zeki Oktay
Ali Özdikmenli

KAYSERİ
Turhan Feyzioğlu
Mehmet Göker
Hüsamettin Gümüşpala
Mehmet Sağlam
Bahri Yazır
Mehmet Yüceler (B.)

KIRKLARELİ
Abdurrahman Altuğ
Mehmet Alâeddin Eriş
Fikret Filiz
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Ahmet Bilgin
Memduh Erdemir
Halil Özmen

KOCAELİ
Şahabettin Bilgisu
Nihat Erim
Hâldan Kısayol
Süreyya Sofuoğlu (İ.)

KONYA
Kemal Ataman
Selçuk Aytan
İrfan Baran
Ahmet Gürkan
Ömer Kart
Mekki Keskin (Bşk. V.)
Rüştü Özal
Fakih Özfakih
Faruk Sükan
Vefa Tanır
Cahit Yılmaz

KÜTAHYA
Mehmet Kesen
Rauf Kıray
Sezai Sarpaşar
Sadrettin Tosbi

MALATYA
E. Avni Akşit
Nurettin Akyurt
Mehmet Delikaya
Ahmet Fırat
İsmet İnönü (Başbakan)
Halit Ziya Özkan

MANİSA
Süleyman Çağlar
Muammer Erten (B.)
Şevket Raşit Hatipoğlu
Yakup Kadri Karaosmanoğlu
Nurrem Kubat
Hilmi Okçu
Yakup Yakut
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemal Bağcıoğlu
Kemalî Bayazıt
Hasan Fehmi Evliya
Ali Hüdayioğlu
Enver Kaplan
Adnan Karaküçük

MARDİN
Mehmet Ali Arıkan
Esat Kemal Aybar
Şevki Aysan
Seyfi Güneştan

MUĞLA
Adnan Akarca
Cevdet Oskay
Turan Şahin (B.)
İlhan Tekinalp

MUŞ
Sait Mutlu
Sami Öztürk

NEVŞEHİR
Halit Fikret Aka
Ramazan Demirsoy
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Asım Eren (İ.)
Haydar Özalp
Oğuzdemir Tüzün

ORDU
Yusuf İzzettin Ağaoğlu
Refet Aksoy
Ata Bodur
Ferda Güley
Orhan Naim Hazinedar
Arif Hikmet Onat (B.)
Şadi Pehlivanoğlu
Ata Topaloğlu

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Fuad Sirmen (Başkan)
Cevat Yalçın

SAKARYA
Burhan Akdağ
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Muslihittin Gürer
Hami Tezkan
Yusuf Ulusoy

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Mehmet Başaran
Nurettin Ceritoğlu
Bahri Cömert
Kâmran Evliyaoğlu
Fevzi Geveci
Hâmit Kiper
İlyas Kılıç
Hüseyin Özalp
Osman Şahinoğlu

SİİRT
Cevdet Aydın
Süreyya Öner
Nayrettin Özgen
Adil Yaşa

SİNOP
Mustafa Kaplan
Cemil Karahan
Haşim Tarı (İ.)

SİVAS
Rahmi Çeltekli
Rahmi Günay
Sebati Hastaoğlu
Ahmet Kangal
Cevad Odyakmaz

Güner Sarısözen
Reşat Turhan
Tahsin Türkay
Mahmut Vural

TEKİRDAĞ

Turhan Kut
Fethi Mahramlı
Orhan Öztrak (B.)

TOKAT

Sabahattin Baybura
H. Ali Dizman
Mehmet Kazova
Zeyyat Kocamemi
Reşit Önder
Bekir Şeyhoğlu
Ali Rıza Ulusoy

TRABZON

Ali Şakir Ağanoğlu
Ekrem Dikmen
Selâhattin Güven
Nazmi Ökten (İ.)
Ahmet Şener
Kâmuran Ural
Ali Rıza Uzuner
Zeki Yağmurdereli

TUNCELİ

Vahap Kışoğlu
Fethi Ülkü

URFA

Kemal Badıllı
Kadri Eroğan
Celâl Öncel

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Ahmet Tahtakılıç

VAN

İhsan Bedirhanoğlu
Muslih Görentaş
Şükrü Köseeisoğlu

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
İsmet Kapısız
Turgut Nizamoğlu

ZONGULDAK

Ahmet Fuat Ak
Kenan Esengin
Feyzi Fırat
Ramiz Karakaşoğlu
Sadık Tekin Müftüoğlu
Mehmet Ali Pestilci
Yusuf Ziya Yücebilgin

[Açık üyelikler]

Aydın	1	Manisa	1
Erzurum	1	Muş	1
Hatay	1	Tunceli	1
İsparta	1	Zonguldak	2
İstanbul	1		
İzmir	2	Yekûn	13
Kocaeli	1		